

ORHAN Hançerlioğlu

Ali

Kutu Kutu İçinde

SPARTACUS

Remzi Kitabevi

ORHAN HANÇERLİOĞLU'NUN DİĞER KİTAPLARI:

Hikâyeler:

İnsansız Şehir

Roman:

Karanlık Dünya

Ekilmemiş Topraklar

Büyük Balıklar

Oyun

Yedinci Gün

Bordamıza Vuran Deniz

Başka Dünyalar

İnceleme:

Musahipzâde Celâl

Fikir Kitapları:

Erdem Düşüncesi

Mutluluk Düşüncesi

özgürlük Düşüncesi

Düşünce Tarihi

Felsefe Sözlüğü

Felsefe Ansiklopedisi (Kavramlar-Akımlar, 7 cilt)

Felsefe Ansiklopedisi (Düşünürler, 2 cilt)

Ekonomi Sözlüğü

Ticaret Sözlüğü

Türk Dili Sözlüğü

İslâm İnançları Sözlüğü

Dünya İnançları Sözlüğü

Toplumbilim Sözlüğü

Ruhbilim Sözlüğü

ORHAN HANÇERLİOĞLU

ALİ

KUTU KUTU
İÇİNDE

2. Basım
SPARTACUS

Remzi Kitabevi

ALİ

Ali'yi bir gece yarısı, Tophane'nin arka sokaklarındaki izberlerden birinde tanıdım. Uzun boyluydu. Sırtında beliren küçük bir tümsek omuzlarını öne sürmüştü. Kumral, kıvrıkcık perçemleri alınına dökülüyordu. Sağ yanağında, bıkip usanmadan kaşığı kocaman, kara bir ben vardı. Açık mavi gözlerinin iki parmak üstüne çekilmiş kaşları, yüzüne, dünyaya şaşkınlıkla bakan bir biçim vermişti. Gözkapaklarını da yukarı kaldırıp bakışlarını büsbütün hayranlığa götüren bu kaşlar olmasaydı, düzgün burnu, ince dudakları, sivri çenesiyle yakışıklı görünebilirdi belki... Cılız kolları dizlerine kadar sarkıyordu. Dudaklarının üstü yeni terlemeye başlayan kumral kıllarla örtülüydü.

Bilgisizdi. Ahmak, ikiyüzlüydü. En küçük bir baskının karşısında korkudan titrediğini görmüştüm. Cimri, kıskanç, bencil doğmuştu. Oysa bütün bunlara karşı iyi kalpli, insansever bir görünüşü vardı. Önce onunla bu yüzden ilgilendim. Sonra, düşündüm: Ali bu yapısı, bu akli, bu yaradılışıyla bir bakkal, bir öğrenci, bir memur ya da bir sanatçı olamaz mıydı, hele bir mirasyedi, bir tüccar, bir bakan?

SPARTACUS

ALİ TAVUK

Gökten ince ince dökülen kar, tipiye çevirmişti. Ali, ellerini mintanının yakasından sokup koltuk altlarına uzattı. Çıplak dirseklerini göğsüne bastırdı. Karlı bir rüzgâr yüzünü, kollarını, pantolonunun yırtıklarından fırlayan dizlerini acıtarak iğneliyordu. Gözlerini korumak için kirpiklerini sımsıkı yummuştu. Saçlarının uçlarından buz parçacıkları sarkıyordu. Vücudunda, gittikçe soğuyan dünyaya karşı, deminki didişmeden kalan bir ılıklik vardı. Adımlarını, karla kapanmaya yüz tutan yarı donmuş su birikintileri içinde on yedi yaşının delikanlıca hızıyla atıyordu.

Kümesin kapısını itince burnuna, tütünle karışık keskin bir afyon kokusu doldu. Kirişe çarpmamak için başını eğerek içeri girdi.

Koca Horoz, yattığı yerden:

"Kapa ulan, çabuk..." diye bağırdı.

Ali kapıyı sıkıca itti. Sonra, her zaman yaptığı gibi, çıplak topuğuyla üç güçlü tekme yapıştirarak tahta kanadı eşiğin üstüne oturttu.

Odanın ortasına iyice kızarmış kömürle tepeleme dolu bir gaz tenekesi konmuştu. Yaşları on beşle yirmi arası beş-altı delikanlı tavuk, tenekenin çevresine sıralanmışlardı. Kimi bağdaş kurmuş, kimi sırtüstü uzanmış, kimi yüzükoyun yere kapanmıştı. Birkaçının horuldadığı duyuluyordu.

Koca Horoz İbrahim en gözde tavuğunu, Zülfü'yü yanına çekmiş, kara, ıslak bıyıklarının arasından geçirip dişlerine tutturduğu cıgarasının dumanını savuruyordu. Süzgülün göz-

lerini güçlkle Zülfü'den ayırıp Ali'ye çevirmişti. Bir zaman baktıktan sonra:

"Ödlek..." dedi. "Orospu çocuğu..."

Kızarmış kömürün ışığı tavana vurmuştu. O titrek kırmızı zılığın altında koyu bir duman dalgalanıyordu.

Koca Horoz:

"İt," diye ekledi, "kaçtın ha?"

Ali gülümsemeye çalıştı. Yüzünün her kıpırdanışında gerilen derisi kanayacakmış gibi acıyordu. Ağzını zorla açarak kekeledi:

"Kaçmadım vallaha... çişim gelmişti de.

Horoz yeniden gürlledi:

"Sus... Buldun işeyecek sırayı, eşşoğlu eşşek."

Ali başını eğdi. Yalan söylemesini beceremiyordu.

Sakallı Hacıağa'yı Yıldız Parkı'nın kuytu bir köşesine götürmüştü. Horozla iki büyücek tavuk da tam zamanında yetişip herifin gırtlığına yapışmışlardı. İşte o anda Ali'nin yüreğini öldüresiye bir korku kaplamıştı. Ya Sakallı haykırırsa, ya el şakası bıçağa dökülürse, ya park bekçileri koşup gelirlirse? Mapushaneden çıkalı daha üç ay olmamıştı, gene oraya dönmek istemiyordu. Bulunduğu yerden yavaşça sıyrılıp ağaçların arkasına saklanmış, gümbürdeyen yüreğini toprağa bastırıp işin sonunu beklemeye başlamıştı. İş iyi biter de Sakallı korku tongasına düşerse, Horoz ona da bir beşlik ayıracaktı, söz vermişti. İş iyi bitmişti şükür. Saklandığı yerden Hacıağa'nın dize geldiğini görüyordu. Sakallı önce direnmek istemiş, tokadı yiyince, cüzdaniyla altın köstekli saatini, parmağındaki yüzükleri Horozun avuçlarına bırakmıştı. Tavuklardan biri kıcına bir tekme yapıştırmış, öteki de sakalına tükürmüştü. Anlasındı kerata delikanlılara sulanmayı.

Ali, Horozla iki arkadaşının çabucak sıvıştıklarını gördükten sonra güçlkle yerinden kalkabilmişti. Hacıağa da, onların ardından, ceketıyla pantolonunu kurtarmanın sevinci içinde savuşup gitmişti. Kocaman ağaçlar, gittikçe solan ışık

ğın altında siliniyordu. Parkın yollarında rüzgâr, ıslık çalarak esiyordu.

Yerde bulduğu büyükçe bir izmariti yakmış, sıcak dumanı gırtlaklarını ısıtarak içine çekmişti. Sonra, buzlaşan çakıl taşlarını çıplak ayaklarıyla ezerek parkın kapısına kestirmeden varan bayıra yönelmişti. Gene de kapıdan çıkmayıp kapıya yakın bir yerden, duvarın üstünden aşmayı düşünüyordu. Ne olur ne olmazdı. Şu sıra kapıcılara görünmek akıl kârı değildi. Bu saatte parkta ne aradığını sorabilirler, belki de salt keyiflenmek için, soğumuş yanaklarına birkaç şaplak yapıştırabilirlerdi. Bir insanın başka bir insanı tokatlaması, hem de hiçbir sebep olmadan, Ali'nin de sık sık kendinden güçsüzlere yaptığı, pek tatlı, pek keyifverici bir şeydi.

Birden, bayırın ana yolu kesen kavşağında, taflanların arkasında, birbirine sarılı iki gölge görerek olduğu yerde durmuştu. Vay anasını, dedi kendi kendine. Gölgelerden birinin sesi, kulağının her zaman işittiği, yumuşak, ince, cırlak bir sestti. Güllü'ydü bu. O cırlak ses Güllü'den başkasının olmazdı. Parmaklarını yakan izmaritten bir nefes daha çekti, fırlatıp attıktan sonra çıplak ayağıyla üç kere üstüne bastı. Her dokunduğunu üçlemeden edemez, üçleyemediği zaman işinin ters gideceğine inanırdı.

Sesini kalınlaştırmaya çalışarak:

"Heyy..." diye bağırdı. "Kim var orada?"

Güllü'nün yanındaki adamın ayağa fırladığını görünce kendini ağaçlardan birinin arkasına attı. Bağırmasaydım keşke, diye düşündü. Yüreğini korkuyla karışık bir pişmanlık kaplamıştı.

Bir zaman tetikte bekledi. Sonra, adamın asker palaskasını düzelterek arkasına bile bakmadan uzaklaştığını görünce, amma da ödlekmış be, diye gülümsedi.

Güllü başını kaldırmış, umursamadan, sesin geldiği yöne bakıyordu. Doğduğu günden beri ancak birkaç kere taranan saçlarının birbirine yapışarak kalıplaşmış bir parçası yüzü-

nün yansını örtüyordu. Görünen tek gözü mor çerçevliydi. Papağan gagasını andıran, üst dudağına doğru kıvrılmış, uzun bir burnu vardı. Kısa boyluydu. Memelerinin bittiği yerde bacaları başlıyordu. Çeşitli yamalarla renklenmiş basma entarisinin yakasını bir çengelli iğneyle kapatmıştı. Rüzgârın açtığı aralıklardan kirden kararmış göğsü görünüyordu.

Ali bir sıçrayışta onun yanına varıp bileklerine yapışmıştı: "Kimdi o herif kız?"

Güllü bileklerini kurtarmak için silkinmiş, beceremeyeceğini anlayınca işi şirretliğe dökmüştü:

"Kimse kim, sana ne? Sen kim oluyorsun ki?"

Ali şimdiye kadar bu sorunun karşılığını düşünmemişti. Gerçekten, kim oluyordu, nesi oluyordu Güllü'nün? İlk defa karşılaştığı bu soru onu şaşırtıyor, kafasını daha başka sorulara yöneltiyordu. Ya Güllü kimdi? Nereden çıkmış, nerede yaşar, ne yer ne içerdi? Oysa kim olduğunu Güllü de bilmiyordu. Tophane'nin izbelerinde, o da ötekiler gibi, dolaşır durmaktaydı işte... Kendilerini, sonradan asla hatırlamadıkları bir anda, birbirlerinin bulmuşlardı. Kimse onlara başını çevirip bakmamış, birine Kambur'un Güllü'sü, ötekine de Güllü'nün Kambur'u deyivermekle yetinmişlerdi. Ali, o günden beri Güllü'yü benimsemiş, mintanı ya da çakısı gibi kendi malı saymaya alışmıştı.

"Kahpe..." diye bağırды. "Benim haberim olmadan kimseyle yatmayacaksın demedim miydi sana?"

Haberi olsa pazarlığını çekişe çekişe yapar, parayı peşin alır, onun aldatılmasına engel olurdu. Sarsağın biriydi Güllü, kendi başına beceremezdi bu işi. Hem bir erkeğin, kadınının kazancını bilmesi gerekmez miydi?

Kıyasıya patlattığı üç tokat Güllü'nün kanı çekilmiş yanaklarını kanlandırdı.

"Kaç para aldın o heriften?"

Güllü ona düşmanca baktı. Bir eliyle kızarmış yanağını tutuyordu:

"Almadım..." dedi.

"Bırak manitayı..."

"Almadım işte..."

"Maytabı bırak diyorum!"

"Beş para aldıysam iki gözüm önüme aksın..."

Ali yeniden yumruğunu kaldırdı, bütün gücüyle sıkarak salladı:

"Ver diyorum sana..."

Hava iyice kararmış, rüzgâr birdenbire kesilmişti. Karanlığın içinde, parkın kocaman ağaçları birbirlerine daha çok yaklaşır, sokulur gibiydiler. Kara dalların ardında kalan gök görünmez olmuştu. Sessiz, sinsî bir soğuk buzdan iğneleriyle ikisinin de yarı çıplak vücutlarına sarılıyordu. Güllü'nün çeneleri titremeye başlamıştı:

"Bırak beni..." diye inledi.

Ali iki adımda onu yakalayiverdi. Omuzlarından kavrayıp hırsıyla sarstı. Birkaç saatten beri yüreğini burkan korkuların aksine, şimdi, erkekliğinin bütün gücünü buluyordu.

"Söyle," diye gürlledi. "Leşini sererim yoksa."

Parmakları kızın omuz başlarına gömülmüş, tırnakları etine girmişti.

"Bırak..." diye inledi Güllü, "bırak..."

Bu yalvarış Ali'yi büsbütün kudurttu. Onun kanıyla bulanmış yumruğunu kaldırıp hızla yüzüne indirdi. Güllü'nün ağzından köpükler boşandı. Sarsıntıdan, koynunda sakladığı gülmüş lira yere düşmüş, kara toprağın üstünde parıldamaya başlamıştı.

Güllü, canını korurcasına, o parıltının üstüne atıldı. Ama Ali önce davranıp lirayı ayağıyla kapatmıştı. Elleriyle de onu saçlarından yakalayıp savurmaya çalışıyordu. Birden, gözleri yuvalarından fırladı. Damarlarındaki bütün kan boşalır gibi oldu. Güllü ayak bileğini ısırılmış, gevşeyen ayağın altından kaptığı lirayı koynuna indirmişti.

Ali burnundan soluyarak Güllü'nün üstüne devrildi. Ka-

ranlığın, soğuşun; zaman zaman yüzlerini yalayan donmuş toprağın, çakıl taşlarının, buzlu taflan yapraklarının içinde boğuşmaya başladılar. Ali'nin lirayı arayan elleri Güllü'nün sıcak, yumuşak memelerinin arasında dolaşıyor, yakalıyor, eziyor, hırpalıyordu. Bir anda, ikisi de, bütün güçleri tüketmişçesine duruverdiler. Ağızlarından soluk yerine beyaz bir duman çıkıyordu. Birkaç dakika yan yana öylece kaldıktan sonra Ali, Güllü'yü belinden yakaladı, kendine çekti. Donmuş burunları birbirine süründü.

Üstlerine beyaz, ince bir kar yağıyor, sık ağaçların aralıklarından görünen gök, sabah olmuş gibi, ağır ağır aydınlanıyordu. Gökle toprağın arasına giren dallar ağarmaya başlamıştı.

Lirayla beraber kadını da alan Ali, içinde sonsuz bir güç, bir erkeklik, bir büyüklük duyuyordu. Horozdan koparacağı beşliği düşünüyordu.

Kümesin kapısını böyle bir istekle itmişti. Horozun kanlı gözleri onu korkutmamalı, ne pahasına olursa olsun beşliğe kavuşmalıydı. Neler yapılmazdı o beşlikle? Maça gidilir, yumurtalı bir işkembe çorbasıyla, koca bir koyun başı yenir, Kürdün kahvesinde prafa oynanır, barbut atılır, esrar çekilir, belki eskiciden bir çift de pabuç uydurulur, sabahleyin sıcak bir çay içilir, arabalı börekçiden iki parça soğanlı börek alınır.

Bütün bunları birer birer kafasından geçiren Ali sonunda dayanamadı. Başını kaldırdı, dikleşti:

"Payımı almaya geldim," dedi.

Tenekedeki kızarmış kömürün ışığı tavanda titriyor, odayı kaplayan duman gittikçe koyulaşıyordu.

Horoz ibrahim, kucagındaki Zülfü'yü bir silkişte yere yıktı. Kara bıyıklarına yapışmış cigarayı kömür tenekesinin içine fırlatarak ayağa kalktı.

O zaman Ali, iki kocaman elin mintanını kavrayarak kendisini zembil gibi havaya kaldırdığını duydu. Sonra, neye uğradığını anlayamadan, donmuş bir su birikintisinin içinde gözlerini açtı.

Tipi dinmiş, yıkık bir duvarın taşlarını yalayan ay ışığı so-kağın ortasına dökülmüştü. Dondurucu bir ayaz çıkmıştı. Alçacık kulübelerin kiremitleri üstünde acı acı miyavlayan kediler birbirlerini kovalıyorlardı. Tahta kafeslerin ardında en küçük bir kıpırdanış, bir yaşama gösterisi yoktu. İnsanlar çoktan uykuya dalmışlardı. Sokak, yer yer ay ışığının altında uzanıyor, sonuna doğru karanlıkla birleşiyordu.

Ali omuzlarını kıstı. Ayazın verdiği acı, zedelenen sırtının ağrısını bastırıyordu. Göğsü, kolları, çıplak bacakları soğuktan yanmaya başlamıştı. Gözlerini kapadı. Isınmak umuduyla kendini ay ışığının altına çekti. Tütünle, afyonla yüklü ciğerlerine doluveren soğuk hava başını döndürmüştü. Dizleri titriyor, sabahın ilk saatlerinden beri içine tek şey düşmemiş midesi bulanıyordu. Kollarını güçlkle kımdatarak pantolonunun ceplerini karıştırdı, içindekiler dökülmesin diye sıkıca düğümlenmiş yırtıkların arasında, tokatın verdiği sersemlikle unuttuğu, Güllü'nün lirasını bulunca çıldıracak kadar sevindi. Hemen kalkıp Kılıçali hamamının yolunu tuttu.

Köşeyi dönerken, sekiz on yaşlarında kadar bir çocuğu elinden tutmuş, hızlı hızlı yürüyen, yaşlıca bir adamla karşılaştı. ikisi de kalın paltolarına sarınmışlar, ellerini yünlü eldivenlerle örtmüşlerdi. Ali yanlarından geçerken yaşlı adam:

"Metin, üşüdün mü?" diye sordu.

Çocuk yün atkısının içinde biraz daha büzülerek:

"Hayır baba..." dedi.

Ali onlara şaşkınlıkla baktı. Bu adam bu çocuğun babasıydı demek, çocuk da adamın oğlu... Kat kat yünler içinde üşümekten söz açmışlardı. Bir eve gidiyorlardı. Bir şeyler yiyecekler, bir mangal başında oturacaklar, bir yatakta yatacaklardı. Çocuk, canı çektikçe baba diyebilecekti. Hem salt baba demekle de kalmayabilir, özlediği, dilediği ne varsa hepsini ondan isteyebilirdi. Bu çocuğun bir babası vardı. Baba... Ne tuhaf. Ali bir babanın ne biçim bir insan olduğunu hiçbir zaman öğrenmemişti. Üşüdün mü, diye sorduğuna göre her-

halde onunla pek ilgilenen bir kimse olmalıydı. Her dediğini yapar mıydı acaba? Dükkânların camlarında gördüğü altı ay ışığı sarısı, üstü kar kadar ak tatlılardan da alır mıydı? Dövüş-tüğü zaman onu korur, yaralanırsa yaralarını sarar, ağladıkça gözyaşlarını siler, yaşadıkça yanından ayrılmaz mıydı?

Gene böyle, sokağın birinde, ılık bir yaz akşamı, baba diye bağırان bir çocuğu gördükleri zaman Ali:

"Keşke benim de bir babam olsaydı..."
demmişti de, Tavuk Hasan kıkır kıkır gülmüş:

"Hadi ulan kereste, baban olup da ne olacaktı ki? O da senin gibi hergelenin biri olduktan sonra..." diye karşılık vermişti.

Ama Ali onun gibi düşünmüyordu. Bir babası olsaydı da itin biri, kerestenin en yontulmamış, hergelenin en keskini olsaydı, gene de mutluluk duyardı. Ona sövse, onu dövse de razıydı Ali, sesini bile çıkarmazdı. Ne zararı vardı ki?... Canı çektikçe baba diyebilirdi ya o zaman: Ulan baba, ne moruksun sen ne moruk, bana şu üstüne kar yağmış tatlılardan alsana...

Tavuk Hasan...

"Sonra," diye eklemişti, "moruk büsbütün kocayıp, günlerden bir gün cavlağı çekiverince bir de yok yere yas tutacaktın, ha?..."

Elbet yas tutacaktı ya. Yas tutmak, ağlamak ayıp mıydı?... Aç kaldıkça, üşüdükçe, Horozdan şaplağı yedikçe bol bol ağlamıyorlar mıydı? Bir babası olsundu da, zararı yok, günlerden bir gün ölsündü. Gözlerini elceğiyle kapatır, kefeninle elceğiyle sarardı. Sonra, babam derdi, babam öldü geçen yıl... Bunu söyleyebilmek ne büyük mutluluktur.

Hamamcıya cebindeki lirayı verip on kuruşun üstüyle çakısını, kibritini iyice saklamasını söyledikten sonra içeri girdi.

Karanlık kubbenin altı, kendi kendilerini istiflemiş insan yığınlarıyla doluydu. Yan çıplak vücutlar, neresini boş buldularsa, sıcak taşların üstüne koyun koyuna uzanmışlardı. Kalınlı inceli horultular, sayıklamalar, düş sırasında korkup

haykırmalar, başka sebeplerden doğan iniltiler nemli duvarlarda yankılar uyandırıyor. Birçokların yüzleri, ötekilerin vücutlarından akan suların üstüne kapanmıştı. Sıcaktan kaban kirlenmiş çiplak sırtlardan yol yol süzülüyordu.

Ali yatanların yüzlerine, ellerine, ayaklarına basmamaya çalışarak göbek taşına doğru yürüdü. Kocaman kubbenin altında nemli bir ılık gözlerine dolmaya başlamıştı. Görünürde tek yer yoktu. Sağa döndü. En dipte bulunan sıcak kurnalara doğru ilerledi.

Birden sendeledi, yıkılacak gibi oldu. Titrek bir el, sol ayağının bileğine yapışmış, onu yere, yanına çekmeye çalışıyordu. Kocaman, solgun bir yüz, yarı açılmış tek gözünü istekle ona dikmişti. Ali ayağını silkeleyip kendini kurtardıktan sonra ihtiyarın omzuna bir tekme yapıştırdı. Sonra, hiçbir şey olmamışçasına yürüdü.

Köşede, kurnalardan birinin dibine kıvrılmış, eskiden tanıdığı Rizeli bir hamalın sesini işitmişti.

Fısıltıyla:

"Kambur..." diyordu. "Heyy Kambur..."

"Ne o?"

"Buraya gel, sığıyoruz."

Birbirlerine sarılmış insan kümelerinin üstünden atlayarak o yöne doğru gidiyordu. Kaytan bıyıklı Rizeli ellerini kurnaya dayayarak sırtıyla solundakini itiyor, Ali'ye ancak uzanabileceği bir yer açmaya çalışıyordu.

"Nereledesin ulan?"

Ali üşüyormuş gibi omuzlarını kıstı:

"Hiç..."

Rizeli'nin yanına uzanmış, sırtını sıcak taşla yaslamıştı. Yüreğinde sevince benzer tatlı bir kıpırtı vardı. Damarlarındaki kan, hamamın sıcaklığından kaynamaya başlamıştı sanki.

Rizeli:

"Üşümüştün..." dedi.

"Üşüdüm." SPARTACUS

"Bu havada... ne arıyordun sokaklarda?"

"Hiiç..."

Rizeli'nin kolu, göğsünün üstünde, ağırlığını duyuyordu.

"İbrahim'in kümesinde değil miydin?"

"Evet."

"Eyyy?"

Ali içini çekti:

"Kovdu beni..." diye mırddandı.

Rizeli, Ali'nin göğsünün üstünde duran kolunu biraz daha sıktı.

"Boştasın demek?..."

"Öyle."

Nefesler, mırıltılar, horultular birbirine karışıyordu. Hamamın ıslak kubbesinde toplanan sesler, oradan bir uğultu halinde yere dökülüyordu. Rizeli bir zaman sustu. Sonra:

"Yarın gece," dedi, "gelir misin?..."

"Nereye?"

"Zeyrek yokuşunda bir bakkal dükkânı var. Bir haftadır dikizliyoruz..."

Ali ses çıkarmadı. Rizeli'nin eli kaburga kemiklerinin üstünde dolaşıyordu. Fırlamış kemikler, kocaman parmakların baskısı altında esniyordu. Rizeli onları birer birer saydıktan sonra, beline indi, karnını sıvazladı.

"Açsın ha?..."

"Açım," dedi Ali.

Rizeli onun karnından çektiği elini pantolonunun cebine daldırdı. Kurumuş, kararmış, susamları dökülmüş, yarım bir simit çıkardı.

"Al..." dedi, "ye bunu..."

Ali simidi hırsla kaptı, çiğnemeye başladı.

"Paran yok muydu?"

"Vardı biraz..."

"Neden bir şey yemedin?"

Ali gene, üşüymüş gibi, titredi:

"Bilmem..." dedi, "yarın sabah..."

"Eyy?"

"Hiç, işte öyle..."

Rizeli omuzlarını silkti, onun demek istediğini anlarmışçasma sustu.

Ali'nin bakışları, gecenin karanlığına açılan kubbenin buğulu, küçük camlarına dikilmişti. Kulaklarında gittikçe ağırlaşan horultular zonkluyordu. Sıcak taş a yasladığı sırtı iyice ısınmıştı. Gözleri, havada uçuşan dumanlı nemden yanıyordu.

Güllü nerdeydi şimdi?... Kim bilir hangi köşede, soğuktan donmamak için ellerini koltuk altlarına sıkıştırıp dizlerini karnına çekerek kıvrılmış kalmıştı. Belki de yeni bir adam, bir asker, kümeden kovulan bir tavuk, bir enfiyeci ya da bir kahveci çırağı bulup onun kollarının arasına girmişti. Şu anda, belki de, kara, tüylü göğsünü bir yabancının avucuna bırakmış, dudaklarını onun ispirto ya da açlık kokan ağzına vermişti.

Simidin son parçasını gırtlakını yırtarcasına yuttu. Dilini, dişlerinin üstünde üç kere dolaştırdı. Üstlerine çöken nemli ıllıklığa dayanamayan gözlerini kapadı. Rizeli'ye sokuldu.

2

ALİ ZEYREK YOKUŞUNDA BAKKAL

Kapının aralığından başını uzatan Ali, eliyle kulağını destekleyerek dinlemeye çalıştı. Patlamış bir oluktan sokağa döken yağmurun şarılması bütün sesleri bastırıyordu.

Bir şimşeğin kısa süren ışığında korkudan titrediği görünen kadın:

"İyice duydum efendi," diye kekeledi. "Hem bir kişi de değil... fısır fısır konuşuyorlardı demin..."

Gerçekten iyice duymuştu. İyice duymamış olsaydı Ali'yi uyandırır mıydı hiç... Önce, uyku sersemliğiyle, ayak sesleri-

ni Ahmet'inkilere benzetmiş, yüreği durayazmıştı. Sonra aklını başına toplamış, iyice kulak kabartıp dinlemişti. Oysa Ahmet böylesine patavatsızlık etmezdi. Ali'nin ya Dârende'ye gittiği ya da kahveye çıktığı geceleri kollar, kapıyı zorlamaz, pencerenin camına küçük taşlar atarak geldiğini haber verirdi. Hem bunlar en az iki kişiydiler, fısıltıyla konuştuıkları duyuluyordu.

Ali, yüreğinin çarpıntısını gidermek için derin bir nefes aldı. Ensesinde, boynunda, kollarında üşütücü bir nem doluyordu. Pencere diplerinden sızan yağmur damlaları odanın havasını soğutmaya başlamıştı. Karanlık sokakta uğultuyla esen rüzgâr, macunları dökülmüş camlarla yuvalarından oynamış çerçeveleri sökecekmiş gibi sarsıyordu.

Sesindeki titreklığı belli etmemek için karısına:

"Bıçağımı ver..." diye bağırdı.

Karısının dediği doğruysa, bu üçüncü soyuluşu olacaktı. İki, dükkânı yeni aldığı yıl olmuştu. O zamanlar dükkân, Zeyrek yokuşundan aşağı yuvarlanmasın diye iki yanından kalaslarla payandalanmış tahta bir kulübeden ibaretti. Hırsızlar, kapı yerine oturtulan, birbirine çivilenmiş limon sandığı tahtalarını kolaylıkla söküp içeri girmişler, ne buldularsa kıyasıya toplayıp götürmüşlerdi. Oysa Ali'nin gençlik çağlarıydı, daha otuzuna bile varmamıştı. Dârende'den bu ahşap kulübeyi alalı henüz altı ay olmuştu. Cüzdanında kötü gözlerden, kötü günler için sakladığı beş on kuruşu vardı. Bu parayı Dârende köylerinde ırgatlık ederek biriktirmişti.

Birkaç yıl sonra gene onu soymaya gelenler aynı hırsızlar- sa eğer, iki yanından payandalı tahta kulübenin yerinde, üstüne oturtulmuş üç odalı kuş kafesi eviyle gıcır gıcır beton bir bakkal dükkânı görünce bir hayli şaşırılmış olmalıydılar. Dârendeli Ali, artık bütün Zeyrek'çe semtin biricik bakkalı, saygıdeğer Faizci Kambur Alefendi diye anılıyordu. Kendini kolayca soyduracak takımdan değildi. Daha ilk tıkırtıda kuş uykusundan uyanmış, şu andaki gibi, yürek çarpıntısını de-

rin bir nefesle bastırdıktan sonra, pencereye koşup sesinin titrekliliğini gizleyen bir narayla:

"Höööööyyyt... kim var orada?..."

diye bağırmişti. Hırsızlar maymuncuklarını bile kilidin üstünde bırakarak tabanlarını kaldırmışlar, Unkapanı'na doğru seğirterek gecenin karanlığına karışmışlardı.

Bu kahramanlığını, hırsızların uzaklaştığını iyice anladıktan sonra eline aldığı beş numara gaz lambasıyla dükkâna inişini, böbürlenerek her köşeyi arayışını, kapının arkasındaki kol demirini yoklayıp çarpıntısı dinmiş, omuzları dikilmiş bir çalımla merdivenleri çıkışını, pencerenin önündeki sedire oturuşunu, gene böyle korkudan titreyen karısına bakıp cakayla gülüşünü, her türlü titreklilikten uzak, kalın erkek sesiyle: "Kaçırırım deyyusları... E, bir yakalaysaydım yok mu?..." deyişini, kimse sormadığı halde kendi içinin derinliklerinden gelen: "Yakalaysaydın ne halt ederdin?" sorusunu gene kendiliğinden: "Gebertirdim Alimallah..." diye karşılayışını hâlâ unutmamıştı.

Ama bu seferki, ilk ikisine benzemiyordu. Ne birincisi gibi rahatça olup bitivermiş, ne de ikincisi gibi kapının dışında önlenebilmişti. Karısının söyledikleri doğruysa, hırsızlar, hem de birkaç kişi, şu anda dükkânın içindeydiler. Üstelik tezgâhın çekmecesinde de iki bin liradan fazla birikmiş para vardı.

Ali, çaresiz, karısının getirdiği gümüş kakmalı Bursa bıçağını titreyen parmaklarıyla kavramaya çalıştı. Zeyrek yokuşu, durmadan yağın yağmurun altında bir nehir gibi çağılıyordu. Odanın kapısını biraz daha itti. Aşağı doğru bütün gücüyle bağırıldı: '

"Höööööyyyt... kim var orada?..."

Dükkânın içinden, önce yavaş, sonra hızlı bir pıtırdu duyuldu. Vücutları görünmeyen adımlar birbirleriyle yarışıyorlardı. Yağmurun birdenbire yükselen şakırtısından dış kapının açıldığı anlaşılıyordu.

Tam başarıya ulaşacağı sırada bir aksilik oldu. Ali'nin

zangır zangır titreyen ayakları birbirine dolaştı. Tahta merdivenlerden paldır küldür yuvarlanarak henüz kaçamayan hırslardan birinin üstüne yığıldı.

Tavuk Ali'yle Bakkal Ali can kaygısıyla birbirlerini ittiler.

Önce Tavuk kaçmak için kendini sola attı. Oysa Bakkal da onun kaçmasını kolaylaştırmak için kendini aynı yöne atmıştı.

Yüreklerinin çarpıntısı birbirine karışıyordu. Merdivenlerden yuvarlanırken bakkalın bıçağı elinden düşmüştü. Arada bir yukardan karısının:

"Yetişin a dostlar. Alefendiyi öldürüyorlar."

diye haykıran sesi duyuluyor, sonra oluklardan boşanan yağmurun gürültüsü içinde kayboluyordu.

Her ikisinin de titreyen parmakları öbürünün boynuna isteksizce sarılmış, karanlığı delmeye çalışan gözleri birbirlerinin yüzlerine dikilmişti. Hızlı hızlı soluyorlardı.

Rizeli çoktan sıvışmış olmalıydı. Bakkalla yalnız kaldığını anlayan Tavuk, öldürücü bir korkuya kapıldı. Üstündekini itmeye çalışarak:

"Bırak beni..." diye inledi.

Onun bu yalvarışından güçlenen bakkal, parmaklarını biraz sıkıştırdı. Ellerin arasında, karşı koyamayacak kadar sıkı, incecik bir boyun vardı. Gittikçe güveni artarak:

"Domuzun oğlu," dedi, "kıpırdayayım deme hele..."

Altındakinin kendi ağırlığına karşı hiçbir şey yapamayacak kadar güçsüz olduğunu anlamaya başlıyordu. Parmaklarının çemberini biraz daha sıkı. Güçlendikçe kızgınlığı artıyordu.

Sesinin yağmurun şakırtısını yenemeyeceğini anlayan kadın, merdiven başında, bir eline gaz lambasını almış, korkudan büyüyen gözlerle onlara bakıyordu. Evlendiği gecedan beri kocası olacak adama ısınmamıştı. Bakkalın kendisini, Zeyrek camii imamı olan babasından, Allahın emriyle istediğini duyduğu zaman baygınlıklar geçirmiş, yıllardır gizlice seviştiği yavuklusuna koşmuştu:

"işlerin bozuk olsun, zararı yok," diye yalvarmıştı. "Ben bir dilim ekmeğe de razıyım..."

Oysa Ahmet:

"Kız sen delirdin mi?..." demişti. "Evlenecek hal var mı bende?... Hele şu ölüsü kınalı işleri bir yoluna koyayım."

"iyi ama Bakkal..."

"Ne olmuş Bakkala?"

"On beş gün içinde nikâh yapalım diyormuş. Babam da..."

"Hay o baban olacak herifin boynu altında kalsın. Bütün bunlar onun başından çıkıyor."

Önceleri bakkalın yatağına girmemek için ölümü göze almıştı. Günlerce odasına kapanmış, yastığını gözyaşlarıyla ıslatmıştı. Babasıysa:

"O şıllığa söyleyin. Bu evden ya telli duvaklı dirisi ya da arşın kefenli ölüsü çıkar, ikisinden birini seçsin gayri..." diye kestirip atmıştı. O da tam, bir arşın kefeni seçeceği sırada Ahmet yetişmiş:

"Var be..." demişti. "Ne olurmuş yani?... Kafasına güvenen deyyus boynuzlarına katianır."

Ahmet'in bu sözünden sonra ölmekten vazgeçmiş, kaderine boyun eğmişti. Dârendeli Bakkal, onu evine aldığı gün ertesi günü unutmuş, işlerine dalmıştı. Fasulye, pirinç satışından çok, faizcilik yüzünden günden güne dünyalığını arttırmaya çalışıyor, karısına karşı en küçük bir ilgi göstermiyordu. Ahmet'in haftada birkaç akşam, dükkânın üstündeki eve gelip bir iki saat kaldığını bütün Zeyrek'te ondan başka bilmeyen yoktu.

Dârendeli başını karısına çevirerek:

"Getir şu lambayı..." diye gürlledi.

Beyaz entarisinin içinde, kanı çekilmiş yüzüyle bir ölüyü andıran kadın, basamaklardan indi. Hırsızın yüzünü aydınlatmak için lambayı öne doğru eğerek kocasının başında durdu.

"Bırak lambayı yere..."

Kadın lambayı yere bıraktı.

"Bul şu bıçağımı..."

Kadın koştu. Fasulye çuvallarından birinin üstüne düşmüş olan bıçağı aldı.

Bıçak sözünü işiten Tavuk Ali, debelenmeye çalıştı. Kendi gücüne inanan Bakkal Ali:

"Kıpırdama deyyus..." diye bağırdı. "Şimdi gösteririm ben sana elâlemin malına göz koymayı."

Herkesin ona söylediği bir sözü, onun, bir başkasına söylediğini duymak kadını ürpertti, içten gelen bir üşümeyle omuzlarını kıstı.

Tavuk Ali birden sinmiş, yalvarmaya başlamıştı:

"Bırak beni amca... Ayağının altına öpeyim, kulun kölen olayım, yarın ahrette sırtımda taşıyayım seni, ne olursun bırak..."

Kadın, bıçağı getirmiş, kocasına vermeden elinde tutuyor. Tavuk Ali'nin lambanın ışığında büsbütün küçülen yüzüne bakıyordu. Titreyen bir sesle:

"Bu daha çocuk, efendi..." diye mırıldandı. "On altısında var, ya yok..."

"Ne çocuğu, ne çocuğu? Kazık kadar herif... Hele sen şu tezgâhın çekmecesine bir bak bakalım, içinden bir şey almışlar mı?... E bir almışlarsa, yok mu, yirmi parçaya ayıracağım bu teresi..."

Kadın, yere bıraktığı lambayı gene eline aldı. Tezgâha doğru yürüdü.

Bakkal, soluk almaktan korkarak nefesini kesmiş, kuşkuyla bekliyordu.

Kadın tezgâhı, çekmeceyi ağır ağır gözden geçirdi. Tok bir sesle:

"Çekmece kilitli..." dedi.

Bakkal derin bir nefes aldı. içinden üç defa, Yarabbi şükür çektikten sonra:

"Kıramamışlar mı?..." diye sordu.

"Kıramamışlar."

Tavuk Ali, ancak duyulan bir sesle:

"Ne kırmaması amca..." diye mırıldandı, "yerini bile bula-mamıştık daha..."

"Sus ulan orospu çocuğu..."

Dârendeli'nin kocaman elleri, Tavuk Ali'nin incecik yü-züne iki kere kıyasıya yapıştı. Tavana asılı kalaylı leğenlerde art arda iki şakırtı çınladı. Çocuğun ağzından:

"Ah..." diye bir inilti yükseldi, "anacığım, anacığım..."

Gözlerinden boşanan yaşlar, patlayan yanağından akan kanla karışıyor, yol yol göğsüne süzülüyordu, incecik boynu-nu sıkın parmakların altında yüzü morarmış, gözleri yuvala-rından uğramıştı. Tokadı yedikçe yükselen iniltisi zaman za-man hafifliyor, yerini sessizce akan sıcak gözyaşlarına bırakı-yordu.

Yüzünde beliren acımayı gizleyemeyen kadın:

"Yapma efendi," dedi, "günahdır. O da insan evladı..."

Şu anda kocasından, onu kollarıyla ilk defa sardığı, kendi-ne çektiği, dudaklarını ağzının içine ilk defa aldığı, kocaman ellerini acıdan titreyen vücudunda ilk defa dolaştırdığı o ilk geceki kadar tiksiniyordu, iki akşam önce Dârendeli kahveye çıktığı halde Ahmet görünmemişti. Onu merak ediyor, özlü-yordu. içinde, tırnak uçlarından, saç diplerine kadar dolaşan bir sızı vardı. Şu saatte neredeydi acaba, ne yapıyor, kimlerle konuşuyordu? Bu yağmurda Bakkalın yerinden kıpırdama-yacağını bilir, kapıyı gözetlemezdi herhalde...

"Ne günahı?..." diye gürlledi Bakkal. Kızgınlığından göz-lerinin aklarına kadar kızarmıştı. "Günahmış, insan evladım-ış... Hangi insan evladı be, insan evladı böyle mi olur?... Böylelerini gebertmek Allah indinde de sevaptır, kul indinde de... Hele sen getir benim şu kaputumu, postallarımı da;..."

Kadın sessizce merdivenleri çıktı. Kaputu, postalları, getir-

di. Kaputu Bakkalın omuzlarına attı. Postalları ayağına giydirdi. Başına beyaz yapağıdan atkısını sardı.

O sırada, içini çeke çeke hıçkırarak çocuğun ellerini bir iple sıkıca bağlayan Bakkal:

"Kes artık şu zırlamayı..." diye bağırdı. "Kalk bakalım..."

Tavuk Ali'de yerinden kıpırdayacak güç kalmamıştı. Dârendeli, kocaman elleriyle onu saçlarından yakaladı, bir çeğişte ayağa kaldırdı.

Kadın, kuşkulu görünmeye çalışarak:

"Nereye efendi?" dedi, "böyle gece yarısı..."

"Nereye olacak... karakola."

Oluklar dolusu şarılı, dükkânın içinde yankılar yaratıyor. Rüzgâr, yağmur, karanlık...

Kadın isteksizce, onun her gidişinde söylediği gibi:

"Korkarım ben..." dedi.

Sesi o kadar hafif, o kadar bezgin çıkmıştı ki, Bakkalın kuşkulanabileceğini düşünerek gerçekten korktu, ürperdi.

"Vurursun kol demirini arkamdan, çekersin yorganı kafana."

"Yapma efendi, bırak şu fakiri, hem bir şey almadda ki bizden..."

"Ne dedin, ne dedin?... Bırakayım mı onu?... Elinin hamuruyla erkek işine karışma kadın... Bırakayım, bırakayım da yarın gece başka bir günahsızın dükkânını soysun değil mi?... Geceliklerimizle kalacaktık az kaldı, Alimallah ayağımızdaki donu bile çekip alırlardı ya, hele işitmeseydin de gü-rültüyü göreydin bak."

Yüreğine, acımanın ağır bir yük gibi çöktüğünü duyan kadın içinden, keşke işitmez olsaydım, diye söylendi. Sonra yapacak bir şey kalmadığını anlayarak lambayı eline aldı. Ahmet'ten de umutsuz, yağmurun, karanlığın içinde görünmez olan çocukla adamın arkasından kapıyı sürgüledi.

Karakolda Komiser Mahmut'la, Polis Ekrem karşılıklı oturmuşlar, bir tepsi baklavasına tavla atıyorlardı. Umma-

dıkları bir sırada, yağmurdan iyice ıslanmış Bakkalla elleri bağlı Tavuğu karşılarında görünce, şaşkınlıkla başlarını kaldırdılar. Komiser:

"Vay Alefendi," dedi, "hayırdır inşallah... Böyle gece yarısı?"

Dârendeli çok sevdiği bir dostu rastlamışçasına:

"Hırsız yakaladım," diye sıırttı. "Karınca kararınca, size yardım ediyoruz elimizden geldiği kadar..."

Komiser, hâlâ burnunu çekerek ağlayan Tavuğa alıcı gözüyle baktı:

"Hele hele..." dedi. "Ulan Tavuk, sen ne arıyorsun burarlarda? Tophane dar mı geldi?"

Rüzgâr yönünü değiştirmiş, kuzeybatıdan esmeye başlamıştı. Bardaktan boşanırcasına yağın yağmur karakolun pencerelerinde çitirdiyordu.

Çocuğun yanağından akan kanla bulanmış gömleğine gözü ilişen Polis:

"Sen bunu iyice benzetmişsin be Alefendi..." diye güldü.

"Eh, işinize karışmak gibi olmasın ama, birazcık okşadım."

Komiser:

"Buna adıyla sanıyla Tophaneli Tavuk Ali derler," diye takıldı. "Adaşsınız ha?... Suratı da tıpkı sana benziyormuş be. Hele bak, sağ yanağında seninki gibi kocaman bir beni var. Sırtında da hürmeüice bir tümsek... Vay canına be!"

Önce şakayla başlayan bir sezişin sonunda komiserle polis şaşkınlıktan ağızları açılmış, bir Tavuğa bir bakkala bakıyorlardı.

"Olur şey değil yahu?"

"Amma da benzeyiş ha..."

"Hele şu mavi gözlere bak."

"Hele şu burna, hele şu çeneye..."

Bu benzetişten bir hayli sıkılan Dârendeli masanın yanındaki iskemleye çöktü. İşi şakaya vurmak isteyerek:

"Aşkolsun ahbablığınıza," dedi. "Benzete benzete beni bu sümsüğe mi benzettiniz?..."

"Yok canım, alınma Alefendi... Hani seni andıran tarafları var da... sen nerde, o nerde. Bizim aslan Alefendimiz şu tüyleri yolunmuş tavuğa mı benzermiş. Ekrem efendi, hele sen şu piçi içeri çek. Biz Alefendiyle bir el tavla atıncaya kadar biraz öğüt ver bakalım, bir daha böyle edepsizlikler etmesin."

Kalın bir meşin kamçıyı koluna dolayıp Tavuk Ali'yi önüne katan polis, odadan çıktıktan sonra komiser tavlanın kapağını açtı.

"Nesine?"

Dârendeli sırttı:

"Nesine istersen..."

"Bir şişe Kulüp'üne... var mısınız?"

"Kiloluk mu?"

"Tamam."

Komiser keyifle ellerini ovuşturdu. Polis üniformasını giydiği günden beri tavlada yenildiği görülmemişti. Bir şişe kiloluk Kulüp'ü şimdiden masasının üstünde sayarak radyoya doğru yürüdü, içerdeki öğütlerin gürültüsü duyulmasın diye düğmeyi çevirdi. Radyoda Hintçe bir şarkı söyleniyordu: *Avara mu.*

"Vay," dedi, "talihimiz varmış be... Bayılıyorum şu şarkıya..."

"Benden de al o kadar."

Tavlanın iki ucuna karşılıklı oturdular. Bir yandan pulları yerleştirmeye, bir yandan da *Avara mu*yu söylemeye başladılar.

Yağmurluğunun başlığından sular sızan bir polis odaya girdi. Cebinden çıkardığı kiloluk bir şişeyi komiserin dolabına yerleştirdi, kapağını kapattı.

Avucunda zarlari sallayan Komiser, ona yan yan bakarak sordu:

"Nerede kaldın Necmi?"

"Sorma komiser bey. K r talih gene bizi buldu. Tam yola çıktım, geliyordum. Önümde yürüyen bir moruk k t diye yere yıkılmaz mı?"

Komiser zarlardı sallamış, d şeşi tutturmuştu. Pulları şak-latarak yerleştirirken keyiften ağzı kulaklarına varıyordu:

"Eeee, öldü m ?"

" lmedi ama... yarma ya çıkar ya çıkmaz."

"Nesi varmış teresin?..."

"Kalbi tuttu herhalde... Allahtan arabalı bir delikanlı ye-tişti imdadıma. Tuttuk, arabaya koyduk, evine götürdük."

"Kimmiş o delikanlı?"

"Ne bileyim ben, bir  ğrenci."

3

ALİ ÖĞRENCİ

Sana bu mektubu yazmamalıydım. Seni hiç görmemeli, tanımamalıydım. Yapamadım. İşte yazıyorum. Ama yazdıktan sonra okumayacağım. Haftalardan beri yazıp bozduğum bu bilmem kaçıncı mektup, ancak böylelikle yırtılmaktan kurtulacak. Yüzlerce yaprak doldursam da gene anlatamayacağımı sanıyorum, içimde böylesine bir duygu, bir kuşku var. Okulu, evi, sokakları şimdi bambaşka görüyorum. Gün-lerden beri bir düşte yaşıyor gibiyim. Kafamın içini bin bir d şune dolduruyor. Oysa söyleyebileceğim ne kadar kısa: Seni seviyorum. Buraya kadar benim olan yol, bundan sonra senden geçecek. Bana rastladığın zaman yüzüme bakmaz, pencerenin önünden geersem perdeyi indirir, dayanamayıp sana bir söz söylemek gücünü g sterebilirsem, bunu hiçbir zaman yapmam ya, beni kovabilirsin. Bütün bunlar senin elindedir. Benim elimde olansa yalnız şu: Seni sevmek.

Ne vardı bana öyle bakacak?... Öğretmen tahtaya bir şeyler çiziyordu. Çocukların kimi uyuyor, kimi sıraların altına saklanmış dergileri okuyor, birkaçı da öğretmeni dinliyordu. Bahçeye açdan pencereden çiçeklerle donanmış şeftali ağaçları görünüyordu. Sınıfı, taze bahar kokusu doldurmuştu. Sokaktan geçen otomobilin gürültüsü gittikçe uzaklaşıyordu. Havada bir ılıkılık, bir baygınlık, bir uyku vardı. Henüz bitirdiğim resmi önümde oturan Yalçın'ın sırtına iğnelemek üzereydim. Birden, sana takılan gözlerim kararıverdi. Bana bakıyordun. Gök boşluğundaymışım gibi bir hafiflik, bir uçuğu içinde kendimi kaybettim. Olağanüstü bir düş yaşıyordum. Ağır ağır indiğim uçurumun dibinde, pembe, ak, sarı bahar çiçekleriyle örtülü bir göl vardı. Hep bu göle doğru düşüyor, ama bir türlü çiçekli suyun serinliğini vücudumda duyamıyordum. Bu iniş ne kadar sürecekti bilmem, öğretmenin sesi beni kendime getirdi:

"Ali..." diyordu.

"Efendim?" dedim.

"Uyuyor musun?"

Kızardım galiba. Yaşadığım düşü hiç kimsenin anlamasını istemiyordum.

Ne vardı bana öyle bakacak?... O güne kadar bir arkadaş olarak gördüğüm yüzünde, beni korkutan bir kadim güzelliği belirmişti. Kırmızı dudakların, küçücük burnun, kara gözlerinle birden içime sinivermiştin. Ne Yalçın'ın sırtına resim iğneleyecek ne de ders dinleyecek gücüm kalmamıştı. Sınıftan sessizce çekilip gitmek, hiçbir canlının bulunmadığı kirlarda dolaşmak istiyordum. Senden kaçmak... Uzaklara, çok uzaklara kaçmak senden. Belki istediğim sadece buydu. Yapamadımsa eğer, bunu da, her yanımı bir anda donduran o Tanrısal güçsüzlüğe borçluyum. Gözlerin yüzüme deyince içimi bir korku, hayır, korku değil, salt bir ürkeklik, ama o da değil... mutluluk, evet, muüuluk kaplamıştı. İlk defa duyduğum bu duygu beni nasıl şaşırtıverdi bilsen. Ellerimin titredi-

ğini görüyordum. Yüreğim öylesine çarpıyordu. Şimdiye kadar filmlerde gördüğüm, romanlarda okuduğum sevgi bu mudur diye, sordum kendi kendime. Sonra düşündüm: Evet. Sevgi buydu. Seni seviyordum ben.

Ne vardı bana öyle bakacak?... Sevgim bir suçsa eğer, bu suçu işlememezlik edemem. Senin o bakışınla içine düştüğüm mutluluğu geri itecek güç yok bende. Artık niçin doğduğumu, niçin yaşadığımı, okula niçin gittiğimi, niçin derslere çalışmak, birçok şeyler öğrenmek, yükselmek, iyi giyinmek, sağ olmak, temiz olmak, güçlü olmak, bütün insanları sevmek gerektiğini biliyordum. Her şey bu amaca varmak içinmiş meğer. Sırlarla dolu evrenin senin bir bakışında toplanması ne tuhaf... Darılma ama, önce insan buna inanmıyor. Bir yanılma, bir düş sanıyor bunu. Nasıl olur diyor; bütün bu evler, apartmanlar, sokaklar, otomobiller, makineler, su, güneş, hava; hepsi... hepsi bunun için ha?... Demek insan bunun için yaratıldı, bunun için yaşayacak, bunun için ölecek?... Öyle bir gerçek ki, bu, koca evrende bundan başka hiçbir gerçek yok.

Ne vardı bana öyle bakacak?...

Karşılık vermesen de zarar yok, sana yazmadan yapamam. Bu mektupların seni eğlendirdiklerini bilsem, gene de bir işe yaradıklarından ötürü mutluluk duyar, rahatlardım. Bilmem onları arkadaşlarına okuyor musun? Bu sabah Füiz'in gözlerinde beni alaya alan bir anlam sezdim, kuruntudur belki. Öyle de olsa ne çıkar? Filiz de, ötekiler de umurumda değil. Kendimde bütün sınıfla dövüşebilecek olağanüstü bir güç buluyorum. Seni sevmek delilikse, evet, deliyim ben.

Dün akşam babam, annem, kardeşlerim, hepimiz sofraya oturmuştu. Tutkun yüzüme mi vuruyordu ne, babam uzun uzun baktı da:

"Sana ne oldu böyle Ali?" dedi.

Annemin gözleri kuşkuyla açılmıştı. Ağabeyimin gizlice

gülümsediğini gördüm. Başımı eğdim. Yüzümü kırmızılık kaplamıştı. Kendi kendime, niçin, diye düşündüm; sevmek bu kadar korkunç mu, tehlikeli mi, gülünç mü?... Mademki elimde değil. Ne olursa olsun, ona boyun eğeceğim.

Yemekten henüz kalkmıştık. Babamın bir misafiri geldi. Hep beraber salonda oturduk. Annem pikaba Vaughan Williams'ın Fantezi'sini koymuştu. Beni kimsenin bulamayacağı bir köşeye gizlenmiş, kendimi müziğin akışına bırakarak seni düşünmeye başlamıştım. Geçen gün Edebiyat öğretmenimin okuduğu şiir ne kadar doğruymuş meğer. Gerçekten şarkılar ne güzel, kelimelerse ne yetersizmiş. Oturduğum yerden babamın ak saçlarla örtülü başını görüyordum. Müziğe ya da misafirine tatlı tatlı gülümsüyordu. Babacığım, canım babacığım, seviyorum onu, diye haykırmamak için kendimi güç tuttum. Tam bu sırada gizlendiğim köşeyi bulan kız kardeşim koluma asıldı:

"Hey Steve..." dedi. "Bugün seninkinin filmini gördüm. Tıpkı sen, tıpkı..."

Bilirsin ya. Önce okulda yayılıp kardeşlerimin diline kadar düşen bu ad'a her zaman sinirlenirim. Nerem benzer Stewart Granger'e bilmem, sırtımın tümseği mi ya da yanağımdaki ben mi?... öyle bir tersledim ki Gülen'i, söylediğine söyleyeceğine pişman oldu. Williams'in müziğini yarıda bırakarak odama çıktım. Bana mutluluk veren tek yer bu oda. Yalnız orada kendimi her türlü yabancı bakıştan uzak, sırlarımla başbaşa buluyorum.

Geçen yıl sınıfça çektiğimiz fotoğrafın içinden kesip ayırdığım resmini elime alıp yatağıma uzandım. Kızacağına bilsem de söylemeden edemem, art arda üç kere öptüm onu... Her akşam uyumadan önce yaptığım bu zaten. Resmini öperken o ılık bahar kokusunu yeniden duyuyor, yeniden o pembe, ak, sarı çiçeklerle örtülü derin göle düşer gibi oluyorum. Çiçekli suyun serinliği uzaklarda... Sonu olmayan bir düşünüş içinde dakikalar, saatler geçiyor. Bu geçen, zaman mı, ben mi-

yim bilmiyorum. Duyduğum acı mı, mutluluk mu bilmiyorum. Bildiğim tek şey, her türlü etkinin dışında, tam bir özgülük içinde seninle başbaşa bulunuşum...

Sahi, sen niye gelmedin? Son sınıf öğrencileri geçen yıl ölen arkadaşlarını anmak için okulun büyük salonunda toplanmışlardı. Bütün sınıflar çağrılmıştı. Bizden bir sen yoktun. Gözlerim her yanda seni aradı. Gelmemekle iyi ettin belki de. Ölünün kocaman bir resmini kara bir çerçeve içinde duvara asmışlardı. Aptal bir surat... Gözlerinden, burnundan, ağıyormuş gibi aşağı kıvrılmış dudaklarından bönlük akıyordu. Hani, öldüğüne pek iyi etmiş, diyeceği geliyordu insanın. Sağlığında da o oğlanı hiç sevmemiştim. Kötü kalpliymiş, zavallı bir görünüşü vardı. Oysa dün onun iyiliklerini, güzelliklerini saya saya bitiremediler. Konuşanlardan her biri övülecek ayrı bir yönünü bulup ortaya çıkarıyordu. Meğer ne bulunmaz bir öğrenciymiş. öyle çalışkanmış, öyle ağırbaşlıymış, öyle iyi, öyle dost canlısıymış ki... Bana kızmazsan eğer, beni taş kalplilikle suçlandırmazsan bu töreni oldukça gülünç bulduğumu söyleyeceğim, insanlar, nedense, kaybettiklerine karşı çok duygulu oluyorlar. O tutkunluğu henüz yanlarında bulunanlara karşı gösterebilir ya... Bir şeyi değerlendirmek için ille de kaybetmek mi gerekir? Sevgi, ölümlerden çok, yaşayanların olmalı diyorum. Ne dersin?

Sevgilim... Bu adı ilk olarak yazmak gücünü kendimde bulabildiğim şu anda, varmak istediğim sonuç seni şaşırtacak: Kendimi öldüreceğim. Korkaklığı, bayağılığı, güçsüzlüğü göze aldım. Herkesin neler söyleyeceğini, ne kadar hor görülüp nasıl alaya alınacağını şimdiden biliyorum. Kim ne derse desin, yaşamının hiçbir tadı, hiçbir anlamı yok artık.

Üç günden beri okula gitmeyişiimin sebebi hastalık değil. Hastayım desem yalan, sağım desem de öyle. Kâh sokaklarda, kâh evin içinde çıldırmış gibi dolaşıyorum. Erdoğan'la konuştuğunu öğrendiğim dakikadan beri bu haldeyim. Önce Erdo-

ğan'ı boğmak, öldürmek istedim. Vazgeçtim. Onun mutluluğunu kıskanmaya ne hakkım var? Onu seçmiş olman bir suçsa, bunda onun en küçük bir günahı olmamalı. Sana karşı duyduğum tutkunun büyüklüğünü bilseydi bile seni bana bırakmazdı elbet. Çünkü, ah sevgilim, sana erişen bir daha senden dönemez. Eğer bir dönebilen çıkarsa asıl o zaman ben onu boğar, öldürürüm.

Bu akşam yarı çılgın halimi gören ağabeyim beni zorla soğa çıkardı. Arabayı Taksim'de bıraktık. Ağır ağır, Dolmabahçe'ye kadar yürüdük. Rıhtımın kenarına bir sürü işsiz oturmuş, balık tutmaya çalışıyorlardı. Ağabeyim:

"Aptal..." dedi. "Bak şu çocuklara... Aşağı yukarı hepsi senin yaşındalar. Ne anaları var, ne babaları. Ne sırdarına gidecek gömlekleri var, ne barınacak evleri. Ama gene de sabahtan akşama kadar yaşamak için savaşıyorlar. Sense, her şeyin olduğu halde mutluluğunun değerini bilmiyor, küçük bir duyguya yeniliyorsun."

Her şeyim mi, diye düşündüm kendi kendime: anam, babam, gömleğim, evim onların olsun. Ağabey, ağabey, benim hiçbir şeyim yok artık. İşte senin bilmediğin de bu.

Çocuklardan biri ayağa kalkmış, rıhtıma çarpan dalgardan ıslanan paçalarını çamaşır sıkarak gibi burup kurutmaya çalışıyordu. Birden, gözleri gözlerime takıldı. Yanağında benimkine benzeyen kocaman, kara bir ben vardı. Uzun boyuydu. Kumral, kıvrıkcık saçları alınına dökülüyordu. Ne kadar da andırıyordu Stewart Granger'ı. Bunu görür görmez onun aynı zamanda bana da benzemesi gerektiğini düşündüm. Sahi, ben o olsaydım şimdi daha mı bahtsız olurum acaba? O bahtsız mıydı ki? Kim demiş. Onun şu andaki mutluluğunu delicesine kıskanıyordum. Ağabeyim bunu gözlerimden okudu herhalde, hiçbir şey söylemedi.

Gün iyice kararıp rüzgâr çıkıncaya kadar rıhtımda dolaştık. Karşı yakanın lambaları birer birer yanıyor, karanlıkla örtülen kıyılarda ışıktan çizgiler belirliyordu. Dolmabahçe

Camii'nin minarelerinden birinde bir müezzin denize doğru yönelmiş, ezan okumaya başlamıştı. Işıktan çizgüerin ardından çok daha parlak bir aydınlıkla ay doğuyordu. Her şeyiyle var olan şu evrenin üstünde bir sen yoktun sevgilim. Bu acıyı nasıl duydum, bu sonuca nasıl vardım, bilemezsin.

işte, eve döner dönmez, sana bu mektubu yazıyor, beni bağışlamamı diliyorum. Ne senin, ne Erdoğan'ın bunda hiçbir suçunuz yok. Son söz olarak şunu diyeceğim: Ne vardı bana öyle bakacak sevgilim, ne vardı bana bakacak?

Mutluyum sevgilim, mutluyum. Ama gene de okula gitmiyor, evde, sokakta çıldırmış gibi dolaşıyorum. Bu halim, öncekinden daha çok şaşırtıyor çevremdekileri. Kendi kendime gülüyor, konuşuyor, şarkılar söylüyorum. Asla geri dönmeyeceğim bir yanlışlığa düşmek üzere bulunduğumu düşündükçe, eskisinden de beter, oysa yepyeni, oysa ne mutlu bir çılgınlığa tutuluyorum.

"Steve..." diyor kız kardeşim kuşkuyla, "Steve, ne oluyorsun Allahaşkına?..."

Ben Steve'im, diyorum bağırarak, Steve'im ben. Her şey olabüirim. İstersem bir kral, istersem bir çingene prensi, canım çekerse bir müzisyen, bir romancı, bir dâhi... işte bak: Nasıl görüyorsun şimdi beni? Milyonları yenmiş bir komutana benzemiyor muyum ha, benzemiyor muyum?...

Sevgilim, benim biricik sevgilim, mektubunu getiren postacının boynuna sarılmamak için kendimi güç tuttum. Zarfı hemen parçalamış, içinden çıkan bir solukta okuyuvermiştim. Postacı güldü, göz kırptı. Kendisine, biraz da kızarak, teşekkür ettim. Merdivenleri dörder dörder çıktım. Odama girip kendimi yatağımın üstüne attım. Mektubunu, sanki elimden kapacaklarmış gibi, göğsümün üstüne bastırmıştım. Akşam oluyordu. Bahçedeki ağaçlar kararmaya başlamıştı. Kargalar uçuşuyor, yağmur çiseliyordu. Duvardaki tabloda, dalgalarla boğuşan geminin üstüne bir sinek konmuştu. Bü-

tün bunlar ne kadar güzel, ne kadar sevimliydi. İçim içime sığmıyor, bağırarak, haykırmak istiyordum.

Mutluyum sevgilim, mutluyum. Şu anda, bu kocaman evrende benden daha mutlu bir yaratık yok. Yemeğe ıslık çalarak indim. Annem, babam, kardeşlerim sofraya oturmuşlardı. Hepsinin yüzüne ayrı ayrı baktım. Ne iyi, ne temiz yüzleri vardı. Babamın ak saçları ışığın altında gümüş gibi parlıyordu. Annem başındaki bigudileri çıkarmamıştı. Yemekten sonra babamla bir yere gideceklerdi herhalde. İçimden, güle güle babacığım, güle güle anneciğim, sizlere şimdiden iyi eğlenceler dilerim, diye söylendim. Kız kardeşim inci dişlerini göstererek gülüyordu. Ona da iyi baht, benim sana duyduğum sevgiyi duyabilen bir sevgili diledim. Mutluluğumdan hepsi kendilerine düşeni almalıydılar. Yerimden fırlayarak pikaba Moussorgsky'nin "Bir Resim Sergisinde Gezintiler"ini koydum. Babam:

"Çocuklar, biraz şarap içer misiniz?" dedi.

Ağabeyim becerikli elleriyle şişenin mantarını çıkarıverdi. Kocaman bir bardak dolusu şarabı bir nefeste içtim. Annem üzüntüyle:

"Ali'ye şarap içirmeyin canım," diye söylendi, "hemen sarhoş oluveriyor..."

Kız kardeşim:

"O ne zaman ayık ki zaten?..." diye şakalaştı.

Babam sofranın çevresine sıralanan karısına, kızına, oğullarına bakarak sevgiyle gülümsüyordu.

Bu akşam, birdenbire önüme çıkan o can sıkıcı olay bile mutluluğumu yenemedi sevgilim. Yemekten sonra ağabeyimin arabasını aldım. Her zaman titizlik ettiği, kimseye el sürdürmediği halde bu akşam ses çıkarmadı. Kendi kendime, başıboş, mutiuluğumun her zerresini vücudumun her köşesinde ayrı ayrı duyarak, ağzımda sevinçten bir ıslık, arabayı bütün hızıyla sürdürdüm durdum. Şişhane yokuşunu uçarcasına çıkarken kaldırımın üstünde ihtiyar bir adamın yere devrildi-

ğini gördüm. Hemen frene bastım. Oradan geçen bir polis de ihtiyarın yardımına koşmuştu. Beraberce onu yerden kaldırdık, otomobile koyduk. Korkunç bir yağmur yağıyordu. Her şeye rağmen, sokak lambaları karanlığın içinde neşeyle parılıyordu. Evren gülüyordu. Kalbimde, ihtiyarın bahtsızlığıyla yarışan öylesine büyük bir sevinç vardı. Adamın yüzüne baktım. Solmuş, bitmişti. Bıyıkları sarkmış, her yanı titriyordu. Niçin genç, güçlü, mutlu değil, diye düşündüm. Yenmek için gelinmiş bir dünyada niçin yeniliyor?... Bu yağmur dinecek babacığım, bu yağmur dinecek. Güneş yeniden doğacak yarın, pırıl pırıl. Onu görmek istemez misin? Sokaklar, evler, kaldırımlar, çiçekler, sular seni bekliyor... Ah, o anda, bütün bunları ona nasıl anlatabilirdim sevgilim? Bilmem beni işittin mi?... Yardımını istedim senin...

Polis, ihtiyarın ceplerini karıştırdı. Buruşuk bir mektubun üstünde adını, adresini okudu. Onun da adı Ali'ymiş meğer. Âdeta inanmak istemedim. Bir Ali, şu anda, böylesine güçsüz, böylesine bahtsız olabilir miydi? Tanrım, Ali'ler arasında bu ne korkunç ayrılık?...

ihtiyar yavaş yavaş kendine gelmiş, bizimle konuşmaya başlamıştı. Göğüs anjini varmış, ara sıra tutarmış böyle. O sırada, nerede bulunursa bulunsun hemen yere yıkılırmış. Kendini yormamasını, yalnız başına sokağa çıkmamasını söyledik. Yardımımıza teşekkür etti, çıkmazsam olmuyor, dedi.

Oturduğu evi kolaylıkla bulduk. Kapıyı ben çaldım. Yaşlıca bir kadın:

"Kim o?" diye seslendi.

"Aç, teyzeciğim..." dedim.

Kapıda otomobil gören kadın ürkmüş olmalıydı.

"Kimsiniz siz?" diye sordu. SPARTACUS

ALİ EMEKLİ

Kadın merdivenleri hızla indi. Kapıyı yerinden sökercesine açtı. Bir polisle bir delikanlının ortasında kocasını görünce eşiğe çöktü. Elleriyle yüreğini bastırarak, hıçkırmaya başladı:

"Ay, ödümü patlattın efendi..." dedi. "Bir şey mi oldu?"

İhtiyar ona ters ters baktı, isteksizce:

"Bir şey yok canım," dedi. "Ne olacak?..."

Kadın şaşkın bakışlarını merakla delikanlıdan polise, polisten delikanlıya dolaştırıyordu:

"Bu beyler de kim?..."

ihtiyar, ses çıkarmadı. Polisle delikanlıya dönüp fısıltıyla teşekkür etti. Sonra, bir gözünü kırparak:

"inşallah başka bir akşam gene gideriz," diye gülümsedi. "Yağmur bastırmasaydı daha otururduk, değil mi?"

Delikanlı gülerek:

"Otururduk Ali beyciğim..." dedi.

Polis:

"Elbette, elbette..." diye başını salladı. "Haydi hoşça kal Ali bey."

Yağmur hızını artırmış, sokak bir nehir gibi akmaya başlamıştı. Birkaç çocuk ayakkabılarını çıkarıp suların içine girmişlerdi. Pazardan dönen bir kadın, içinden sebzeler sarkan torbasıyla, bir saçağın altına sığınmıştı. Bir şimşegün ışığı komşu evlerden birinin camında parladı.

Polisle delikanlı otomobile bindikten sonra, ihtiyar, kaşlarından süzülen yağmur damlalarını eliyle sıvazlayarak onlara baktı, gülümsedi. Bir düştten yeni uyanmış gibiydi.

Kapıyı kapayıp içeri girdikleri zaman, motorun gürültüsü yağmurun şakırtısına karışarak yavaş yavaş uzaklaşıyordu.

Kadın, hâlâ titreyen ellerini yüreğinin üstünden çekerek derin bir nefes aldı:

"Çok şükür Allahım..." diye mırıldandı. "Öyle birdenbire kapıda bir otomobil görünce... bir şey oldu sanmıştım."

İhtiyar, göğüs anjinine tutulduğu günden beri, yıllarca, hep bir şey olacağını beklemişti. Ne zaman sokağa çıksa, hele biraz gecikse aklına türlü kötü düşünceler saplanır, yüreği duracak gibi olurdu, ihtiyar yaşamalı, daha uzun yıllar onun başından eksik olmamalıydı. Kızardı, söylenirdi, ama gene de tek desteği oydu hayatta. Onsuz ne yapar, nasıl yaşar, nasd katlanırdı?... İhtiyarladıkça büsbütün aksi, huysuz, çekilmez bir adam olmuştu. Sokağa çıkmadığı günler evin içinde gürültü, didişme eksik olmazdı. Çok zaman bu gürültülerin, didişmelerin sonunda, ihtiyar, bastonunu kapar, kapıyı çekip gitmeye hazırlanırdı. O zaman kadın ağzına geleni söyler, sonunda da:

"Boyun devrilsin emi..." diye haykırırdı. "Git de bir daha gelme inşallah..."

Ama kapı gürültüyle kapandıktan sonra hemen namaz secadesini yayar, başına yazmasını bağlayıp eline teşbihini alır:

"Allahım tövbeler olsun," diye duaya otururdu. "Tövbeler olsun Allahım. Sen ona sağlık ver, yuvasına selameüe döndür. İhtiyarcığımı bana bağışla. Onu bütün kötülüklerden, kem gözlerden koru. Başımdan eksik etme. Bu evden bir can alacaksan eğer, önce benimkini al Allahım."

İhtiyar gecelik entarisini sırtına, takkesini başına geçirmiş beş aşağı üç yukarı dolaşarak karısının odadan çıkmasını bekliyordu. Kadın, konsolun önünde diz çökmüş, onun sabrını iyice tüketmek istermiş gibi ağır ağır çekmecelerden birini karıştırmaya başlamıştı. İhtiyar, yanağındaki benin üstünü kaplayan kılları kızgınlıkla çekiştirerek yirminci Lahavle'yi çekti. Lahavle ve lakuvvete... Kadın böyleydi hep. Bir işin başına çökmeye görsündü, saauerce oturur bitirmek bilmezdi.

"Ne dolaşıyorsun efendi?... Kalbin tutacak gene..."

Ali karşılık vermedi. Sadece, sarı pirinç karyolayla oda kapısı arasındaki altı adımlık uzunluğu üç adıma indirmeye uğraşarak elini; sus, karışma anlamına salladı. On ikinci öğüt, diye düşündü: Ağır elli kadınlarla evlenmeyiniz. Çoktan beri "Gençlere öğütler, yahut izdivaca hazırlık" isimli bir kitapçık yazmayı tasarlıyordu. Evet, zinhar ağır elli kadınlarla evlenmeyiniz. Çünkü bir gün ya kapı önünde ya sofranın başında ya yatak içinde aklınızı oynatabilir, sağlığınıza olursunuz.

İkinciye doğru evden çıkmış, Zeyrek yokuşuna, faizci bakkal Alefendiye gitmişti. Zamanı gelen borcunu ödemek için üç ayıcık müsaade etmesi için dilinin döndüğü kadar yalvarmıştı. Dârendeli bakkal, Nuh diyor da Peygamber demiyor, yirmi dört saatten çok bekleyemeyeceğini söylüyordu. Sonunda, bir hayli nazlandıktan sonra:

"Belki bir ay daha bekleyebilirim amma..." diyerek başını kaşımıştı. "Bir şartla..."

İhtiyar umutlanmış, sevinçle sormuştu:

"Şartın nedir Alefendi?..."

"Bir ay sonra üç katını alırım."

Bunun Türkçesi yüzde iki yüz faiz demektir. O zaman vücudundaki bütün kanın başında toplandığını duymuştu. Gözleri kararıyordu. Faizcinin ne Allahtan korkusu, ne de kuldan utanması vardı. Yüzde iki yüz faiz, hem de bir ay içinde, işitilmiş şeylerden değildi. Koltuk, iskemle, köşede bucakta ne kaldıysa satıp savarak borcunu ödemesi gerekiyordu.

Bakkalın dükkânından çıktıktan sonra, yürüyemeyeceğini anlamış, Unkapanı'ndaki kahvelerden birine oturmuştu. Gök bulutluydu, yağmur çiseliyordu. Evine gitmek için kendini zorladı. Hava kararmış, şehrin ışıkları yanmıştı. Unkapanı yokuşunu tırmanmaya çalışırken birdenbire başı dönmüş, yere yıkılmıştı. O otomobilli delikanlıyla polis memuru olmasaydı, kim bilir daha kaç saat kendine gelemeyecek, yerinden kalkamayacaktı. Belki de, niçin olmasın, oracıkta tıkanıp gideverecekti.

Bağırılmamaya çalışarak, kendi kendine: "Tamam..." diye mırddandı. Karyolayla oda kapısı arasını üç adıma indirmişti.

Kırk yd, üstünde çalıştığı masasında otururken birdenbire emekliye ayrıldığını bildiren bir kâğıt gelince dolaşmaya başlamıştı. Titrek ellerinin becerebildiği kadar düzgün tutmaya çalıştığı kâğıdı art arda birkaç kere okumuş, sonra, emektar masasının çekmecelerini kilitleyerek ayağa kalkmıştı. Ellerini arkasına bağlayıp, öteki memurların şaşkın bakışları önünde, Hocapaşa Malmüdürlüğü'nün o en büyük odasını baştan başa arşınlamıştı. Kapıyla karşılaşınca geri dönmüş, masasına doğru yürümüştü. Masayla kapının arası on sekiz adımdı. Bunu üç adıma indiremezdi elbet. Ama altı adıma ya da - üç ke-re üç - dokuz, hiç değilse - üç kere dört - on iki adıma indiremez miydi acaba?... Bütün memurlar, işlerini gördürmeye gelenler, odacılar, Tahsil şefine buzlu gazoz getiren kahveci, oldukları yerlerde bakakalmışlardı. Kimse sesini çıkarmak gücünü gösteremiyor, yerinden kıpırdayamıyordu. Bu genel şaşkınlık içinde dakikalar geçti. Sonunda, arkadaşlarından biri kendine geldi. Onu kolundan tutarak zorla durdurdu.

Güneşli bir yaz günüydü. Daireden erken çıkıp caddedeki kalabalığın arasına karışmış, Sirkeci'ye kadar yürüyüp otobüse oradan binmişti. Köprüyü geçerken denizin mavi sularına, sulardaki ışık oyunlarına, dalgalarla yarışan sandallara, Halic'e geçmek için bacalarını kıran motorlara dalgın dalgın bakmıştı. Kaldırımlardan martı sürüleri gibi akın akın insanlar geçiyordu. Otobüste, yağlı enseli şişman bir adam ayakta duruyordu. Yanına mavi yeldirmeli bir kız oturmuştu, ötede, kimseye çaktırmadan, ona sulanmaya çalışan genç bir adam vardı. Liman hanının gölgesi kaldırımların üstüne düşmüştü. Gölgelerden kurtulan ışıklar sokakların, yapıların, insanların, denizin üstüne serpilmişlerdi. Henüz yaratılmış gibi, pembe pembeydi dünya...

Emekliye ayrıldığını, saatlerdir içinde sızlayan yaranın acısını unutmuş; bütün bu pembeliğin ortasında olmanın, insan-

ların arasında, insanlarla beraber yaşamının mutluluğuna kapılmıştı. O anda, önünde oturan beyaz saçlı ihtiyar kadına delicesine vurgundu. Yanındaki mavi yeldirmeli kız gözüne melekler gibi görünüyordu. Kıza sulanmaya çalışan delikanlı kardeşinden daha yakındı ona. Ayakta duran yağlı enseli şişman adam öl dese ölebilirdi. Otobüsün arkasında biletçiyle tartışan ihtiyar Ermeninin sesi kulağında bir kuş sesi gibi şakıyordu.

"Hey... Baksana, biletçi efendi."

"Ne var?"

"Paranın üstü?"

"Sen yirmi beş kuruş vermedin mi?..."

"Bir lira verdim."

"Ne lirası be... işte yirmi beşlik."

"Sahtekârlık etme."

"Ağzını topla... Sahtekâr sensin."

"Sana lirayı verdiğimi bu kadar adam gördü."

"Kim görmüş? Bir dilim ekmek için eşşek gibi çalışıyorum akşama kadar. Senin lirana mı kaldım."

insan sesi, dövüşürken bile ne kadar güzeldi. Yaşadığımızı, cümle âlemlerle beraberce yaşadığımızı duymak, bu sesi işitemize bağlıydı, ince, kalın, boğuk, titretili, tadı, hırıltılı, nasıl olursa olsun insan sesi, hep, hep insan sesi..."

"Hem parayı iç et, üstüne bir de söv, ha?..."

"Kim sövdü?"

"Sen sövdün."

"Ne dedim ki?..."

"Eşşek dedin."

"Ben onu sana değil, kendime dedim."

Ali içinden, yapma Hayik efendi, diye konuştu. Haklı bile olsan böyle etme. Bağışla parayı biletçiye, üstelik sarıl boynuna, öp onu yanaklarından. O da seni öpsün öylece, istersen ben senin avucuna gizlice o yetmiş beş kuruşu sıkıştırıveririm. Sonra, hep beraber kucaklaşırız. Üçümüz de, çılgıncasına sevmeye değer yaratıklarız. Bak, gökte, dünyamıza ay-

dınlığını gönderen ne sıcak bir güneş var. Denizin mavi sularına, sulardaki ışık oyunlarına, dalgalarla yarışan sandallara, köprünün altından Haliç'e geçmek için bacalarını kıran motorlara bak. Enayilik etme Hayik efendi, aklını başına topl. Tozpembesi bir dünya içinde, insanların arasında, insanlarla beraber yaşadığını düşün... Derin derin nefes al, denizi kokla, dudaklarının arasından sessizce geçen havayı öp...

"Daha yatmayacak mısın efendi? Yorulmadın mı dolaşmaktan?..."

Ali kızgınlıkla durdu. Yirmi birinci Lahavle'yi çekti. Ve lâkuvvete'yi üç kere tekrarladı. Sonra, yüksek sesle:

"Karışma kadın," diye bağırdı. "Bitir işini... Yarım saattir ne halt ediyorsun orada?"

"Üstüme iyilik sağlık. Çamaşırları yerleştiriyorum ayol. Bu da mı yasak?..."

Yaaa... İşte böyle Hayik efendi. Yaşamak yasak değil. Yaşamak hepimizin hakkı. İşimizi elimizden alabilirler, ama yaşamamıza karışamazlar ki... Yaşayacağız daha. Güzel günler göreceğiz. Bu kaldırımların üstünden martılar gibi sürüyle insanlar geçecek. Pembe ışıklar serpilecek onlara. Sandallar dalgalarla yarışacak. Kuşlar ötüşecek ormanlarda. Daha biz ölmedik Hayik efendi.

Ali önceleri birkaç hafta bağımsız, işsiz kalmanın sevincini yaşamıştı. Yeniden çocuk olmuş gibiydi. Sabahleyin erkenden kalkıyor, yıllardır alıştığı sakal tıraşını oluyor, sokağa çıkıyor, bakkaldan alışveriş ediyor, kasaba söyleniyor, parka gidip oturuyor, kahvede tavla oynuyordu. Sonra, zamanla bunlardan bıkmaya, yorulmaya başladı. Emekli aylığı geçimine yetmiyordu. Biricik kızı birkaç yd önce çocuk doğururken ölmüş, ihtiyar karısından başka kimsesi kalmamıştı. Kafasında günden güne çeşitli düşünceler, çeşidi kaygılar belirliyordu.

Artık sokağa da çıkmaz olmuştu. Işıksız odalarda beş aşağı üç yukarı dolaşıyordu. Vergi kaçakçılığını önleyecek bir tasarı hazırlamayı düşünmüştü. Böylelikle hem devletin ka-

sasına milyonlar kazandıracak, hem kendisi rahata kavuşacaktı. Vergi kaçakçılarını yakalamak için kurulacak büronun başına onu getireceklerdi elbet. Bunu ondan başka kim berecebilirdi? Haydi Hocapaşa maliye şubesi varidat memurluğundan emekli sayın Bay Ali, göster kendini bakalım, uygula tasarını, diyeceklerdi. O zaman tasarısını uygulamak için iki bin, hatta tutturabilirse üç bin lira aylık istemeyi düşünüyordu. Hükümetin, Barem kanunu çerçevesi içinde kendisine bu aylığı nasıl verebileceğini de tasarlamış, gerekli bütün formülleri hazırlamıştı. Hükümet ne yaman bir maliyeci olduğunu o zaman anlayacak, onu zamansız emekliye ayırdığından ötürü pişman olacaktı. Ama Ali kin gütmezdi, başlıyacaktı Hükümeti, elinden gelen hizmeti esirgemeyecekti.

Karısı konsolun çekmecesini yerine sürmüş, odadan çıkmaya hazırlanıyordu. Birden duvara dayandı. Bir eliyle göğsünü bastırarak:

"Başım döndü..." diye mırıldandı.

Ali kuşkuyla ona baktı. Bu hırçın kocakarını seviyordu. Hayata onunla beraber başlamıştı, onunla beraber bitirmek istiyordu.

"Damlanı içmedin mi?..."

Kadın, onun aklından geçenleri biliyormuşçasına gülümsedi. Yeniden rahatlamış gibiydi:

"Geçti..." dedi. "Geçti, çok yorulursam oluyor, her zaman değil..."

"Yorma kendini efendim..."

"Ne yapayım, titizim işte, elimde mi?"

Ali bir sözü yerine yerleştirmenin sevinciyle başını salladı:

"Her şey insanların elindedir hanım..."

Sonra, yutkundu, kendi kendine tamamladı: "insanların elinde olmayan yalnız bir şey var, emekliye ayrılmamak.

Kadın, damlasını içmek için odadan çıkmıştı.

Ali, hemen duvara gömülü bulunan yüklüğe koştu. Tahta kapağı çabucak açtı. Yüklükte, üst üste yığılı duran şiltelere

üç kere tükürdü. Yıllardır her gece yapardı bunu. Yapmadan yatağa girerse sabaha diri kalkamayacağına inanırdı.

ömrünü bir gün daha uzatmanın ferahlığıyla yüklüğü kapattı, yatağına girdi. Sırtının tümseğini şiltenin çukuruna iyice yerleştirdikten sonra, on üçüncü öğüt, diye düşündü: Gençler, sağlam bir kadınla evleniniz.

Eline gazetesini aldı. Yirmi beş mumluğ lambanın ışığında mavi gözlerini kırıpıştırarak başlıklara göz gezdirdi. Son sayfadaki hikâyenin üstünde durdu. Heceleyerek okumaya başladı: Yıldız yemek yasaktır.

5

ALİ SANATÇI

Önce adını koydu: *Yıldız yemek yasaktır*. Sonra saatine baktı. Daha vakit var, diye düşündü, dörtte evden çıksam rahat rahat dördü yirmi geçe Saray sinemasının kapısında olurum. Önündeki kâğıdın üstüne özenerek yazdığı kelimeleri bir daha okudu: *Yıldız yemek yasaktır*. Bu addan nasıl bir hikâye çıkarılabilirdi?... Çoktandır hikâye yazmamıştı. Günlerdir içinde bir üzüntü duyuyor, oturup bir şeyler yazmak için kendini zorluyordu. Geçenlerde bir derginin anketine - yazmadan yapamam, içimden itildikçe yazarım - demişti ama asıl yazmayı yapamıyor, kendi kendini itmesi gerekiyordu. Bir hikayecinin sekiz aydır susması, tek satır ortaya atmaması doğru değildi elbet. Gerçekte pek de hatırlanmayan ismi büsbütün unutulabilirdi. Sabri Aydaş en az ayda bir hikâye çıkarıyordu. Hem onun yazdıklarını beğeniyorlar, kapışarak okuyorlardı.

Bu düşünce Ali'yi sararttı. Ne zaman Sabri Aydaş'ı ansa benzi solar, çeneleri kilitlenir, yumruklan sıkılırdı. Yazmalıyım, diye mırddandı, bugün mutlaka bir hikâye yazmalıyım.

Hem de öyle bir hikâye olmalı ki, okuyanları şaşırtmak, duygulandırmak, etkilendirmek.

Kâğıdı önüne çekti. Ucu gereği kadar sivriltilmiş olan kurşunkalemini can sıkıntısıyla yeniden yontmaya başladı. Birkaç yıl önce gazetelerde, ormanda yakalanan iki yabancı adamın yaşayışlarını okumuş, bundan bir hikâye çıkarabileceğini düşünmüştü. İşte şimdi bu konuyu işleyebilirdi. Ama nasıl yapmalıydı? Bu yabancıların yaşayışlarından ne biçim bir sonuç çıkarılabılırdi?... Ali her hikâyenin bir sonucu olması gerektiğine inanıyor, sonuçsuz hikâyeleri kopuk filmlere benzetiyordu.

Tırnaklarını kemirmeye başladı. Kâğıt, önünde bomboş duruyordu. Saate baktı: Üçe yirmi var. Zaman ne çabuk geçiyordu. Hikâyeye o iki yabancıların ormandaki yaşayışlarını anlatmakla başlayabilirdi. Ayten taş çadasa dört buçuktan önce sinemanın kapısına gelemezdi. Yabancılerden birinin adı Hasan, öbürününkü de Hüseyin olurdu. Yabanilikleri içinde insancıl yönleri belirtilebilirdi. Ayten'in verdiği sözden her zaman beş on dakika geç gelişine, kendini naza çekişine de iyice içerliyordu. Hasan'la Hüseyin ormanın en kuytu köşesinde, insanlardan uzak, insan kalabilmişlerdi. Konuyu bu yönden ele alabilir, geliştirebilirdi. Sonra?... Hele başlasındı bir kere. Sonunda bir şeyler uydururdu elbet.

Kâğıda yazdığı hikâye adını bir daha okudu: *Yıldız yemek yasaktır*. Bu sözü haftalardır diline pelesenk etmiş, bu başlık altında bir hikâye yazmak düşüncesiyle sıralı sırasız mırılda-nıp durmuştu: *Yıldız yemek yasaktır*. Hikâye yavaş yavaş kafasında beliriyordu. Ayten'in uzun bacaklarını, sivri memele-rini, kalın dudaklarını gözlerinin önünden süebüse iyi bir hi-kâye kurabilirdi. Oysa o bacaklar, o memeler, o dudaklar git-miyordu gözlerinin önünden... Saate baktı: Üçe on var, uçup giden zamana ağız dolusu sövdü.

Ayten'le tanışalı henüz iki ay olmuştu. Bu süre içinde do-kuz kere buluşmuşlar, muhallebicide oturup sinemaya git-mişlerdi. Ayten her seferinde dakikalarca gecikmiş, onu bek-

letmişti. Tam umudunu keseceği zaman yolun ortasında birdenbire belirir, iç açıcı gülüşüyle, Ali'nin bütün kızgınlığını dağıtırdı. Ayten'i seviyordu herhalde. Oysa onun birçok erkekke düşüp kalktığını, kendisiyle tanıştıktan sonra da bu ilgilerini gizlice sürdürdüğünü biliyordu. Bir gün otobüste onu sarışın bir delikanlıyla görmüş, görmemezliğe gelmişti. Kaç kere çatmak, söylemek için ağzını açmış, ama her seferinde vazgeçmişti. Çatsa, söylene onu büsbütün yitirmiş olmayacak mıydı? O güzel dudaklardan, düzgün bacaklardan faydalanmak dururken böyle saçma sebepler yüzünden arayı açmak budalalığı doğrusu.

Allah kahretsin, diye söylendi. Saat üçü beş geçiyor. Kendimi zorlayıp bir şeyler yazmalıyım. Sonu Allah kerim. Yazdıkça açılır, konuya uygun bir düzen kurabilirim. Hasan'la Hüseyin'e yıldız yediririm örneğin. Niçin olmasın?... Yıllarca ormanda bir başlarına yaşayan bu yabancılar her türlü herzeyi yiyebilirler. Toplumumuzun akıl dediği şeyin zerresi yoktur onlarda.

Ucunu iki kere kırıp yeniden yonttuğu kalemi eline aldı. Hızla yazmaya başladı:

Hatice nine, gözleri oyuklarından fırlayan küçük torununun damağını parmaklayarak:

"Ne korktun ulan..." diye söylendi. "Onlar yabancı mı ki? Hasan, Hüseyin amcaların..."

Hasan, Hüseyin amcalar korkudan titreyen çocuğun karşısında bir çift Jüpiter heykeli gibi kıılmadan duruyorlardı.

Ali durdu. Saate baktı: Üçü on geçiyor... Ayten kahpesi, henüz yatağından kalkıp ustaca becerdiği tuvaletini yapmaya başlamamıştır bile. Daha vaktim var şükür, diye söylendi. Şimdi bir gayret edip beş on satırla Hasan'la Hüseyin'in dış görünüşlerini, biçimlerini, kılıklarını anlatmalıyım. Biçim, kılık, yer anlatmaları bir hikâyecinin cankurtaranıdır. Yazarın yardımı olmaksızın kendi kendilerine kişileri canlandırır-

mayan birtakım okuyuculara yardım etmek, işlerini kolaylaştırmak gerekir. Hem de hikâyeyi uzatarak son günlerde sayıları pek çoğalan uzunluk meraklılarını doyurmuş olurum. Neler yazsam acaba?... Adaaam, bu da mı dert?... Bu yabaniüerin herhalde giyecek bir şeyleri yoktur, Tanrı'nın ormanında berber de bulamazlar elbet.

İkisi de çırılçıplaktı. Enselerinden dökülen saçları, göbeklerine kadar uzamış kara sakallarına karışmıştı. Kocaman kemeri burunları, boncuk gibi mavi gözleri, omuzlarının arasına gömülmüş boyunsuz kafalarıyla ayırt edilemeyecek kadar birbirlerine benziyorlardı. Bir zaman kıvıldamadan Hatice nineyle torununu seyrettiler.

Gözlerinde ne sevinç ne de korku vardı. Sonra, iyi yağlanmış bir makine çevikliğiyle yerlerinden sıçradılar. Biri Hatice nineinin elindeki baltayı kaptı, öbürü ağaçlardan birinin yere sarkan dalım yakaladı. İki silkeleyişte çatır çutur kırdı, baltayı indirerek ağaç bekleyen ötekinin önüne attı. Arı gibi çalışıyorlardı. Birkaç dakika içinde Hatice nineinin eşeği bir hafta yetecek odunu yükleyip kendisini Hasan, Hüseyin amcalara rastlatan talihine lanetler ederek köy yolunu tutmaya hazırlandı. Hatice nineye kalsaydı bu yükün dörtte birini toplayamadan karanlık bastırırdı. Hatice nine, küçük torununu da odunların üstüne oturtuktan sonra, Hasanla Hüseyin'e gülümsedi:

"Berhudar olun çocuklar..."

Hasanla Hüseyin işleri bitince yeniden heykelleşivermişlerdi. Yan yana, kıpırdamadan duruyorlar, durgun bakışlarla harekete hazırlanan küçük kafileyi seyrediyorlardı.

Ali kalemi elinden bıraktı. Olmadı, diye mırddandı. Hareket, kafde, seyir Arapça kelimeler. Bunların Türkçe karşılıklarını bulmalıyım. Sabri Aydaş'la Hasan Tonguç beni alaya alırlar sonra... Harekete hazırlanan yerine, gitmeye hazırlanan diyebilirim. İyi ama hazırlanan da Arapça. Ya kafiye? Topluluk desem... yerine oturmuyor. Hava da ne sıcak. Gel

de bu sıcakta işin yoksa kelime ara. Hay hikâyeci olacağıma... Ama olmuştu bir kere. Artık bütün ömrünce yazmak, Arapçalara karşı Türkçeler aramak zorundaydı.

Oysa bu çabanın niçin gerektiğini bir an olsun düşünmemişti. Genç yazarların böyle yaptıklarını, eski kelimeler kullananlara dudak büküldüğünü görüyordu. Yazı yazarken en büyük sıkıntısı da bu yüzdendi. Başka kelimelerle düşünüp başka kelimelerle yazmak... Türkçe düşünüp Fransızca yazmak gibi bir işti bu. O gencecik çocukların kullandıkları kelimeleri bir türlü öğrenememişti. Bir oysa'yı biliyordu, bir de önem, uçak, alan, bu bakımdan... Bunların çoğu da Hükümet zoruyla kafasına yerleşmişti. Allah topunun belasını versin, diye söylendi. Hele ben bildiğim gibi yazayım da sonra bir sözlük uydurur, düzeltmeye çalışırım. Bütün bunlar o Nurullah Ataç denilen adamın yüzünden. Ne vardı sanki kırk yıllık dilimizi böyle çorbaya çevirecek. Yazar olmak için ille de Sabri Aydaş gibi kelime uydurmak mı gerekir? Konuyu bulmuşuz, düzenini kurmuşuz, sonucuna bağlanmışız da, tek derdimiz bu kalmış. Sabri Aydaş'ın yaptığı da marifet sanki, uydur baba uydur... Bir de üstelik, insan sözlüğüyle düşünür, diye bilgiçlik taslar. Pöff, bu da ne saçma bir lakırdı...

Saatine göz attı: Üç buçuk... Zaman ne çabuk geçiyordu, daha yimi satır bile yazmamıştı. Geçenlerde bir derginin ter-tiplelediği ankete, dil devriminden yana mısınız, sorusuna verdiği karşılığı düşündü. Göğsünü gererek, kısaca: Elbette, demişti. Kendi kendine gülümsedi. Elbette dil devriminden yanayım. Hele bir olma da bak. Sabri Aydaş'la Hasan Tonguç seni tuttukları gibi yedi kat yerin dibine sokuverirler.

Ama o da Hasan Tonguç'a iyi bir oyun oynamıştı geçen ay. Son kitabının iler tutar yerini bırakmayan bir yazı yazmış, dergilerden birinde takma adla yayınlamıştı. Üstelik iki genç yazarı da ona karşı kıskırtmıştı. Alıştı böyle işlere... Oysa kendi kitaplarını öven yazıları da o yazar, takma adlarla ötede beride yayınlattı. Birçok genç yazarlara da kendisi

için övgüler, düşmanlarına yergüer yazdırır, kapı kapı dolaşarak dağıtır, yayınlanmalarını sağlardı.

Şimdi şu hikâye yerine, Hasan Tonguç'a sövüp sayan bir yazıya başlasaydı ne keyiflenirdi ya... Kendini böyle zorlayıp durmaz, kelimeler kaleminden su gibi dökülürdü. Ya da bir iki kafadarla Pasajda oturup Sabri Aydaş'ı çekiştirse... İlle de hikâye, şiir, roman yazmak için bu Allahın sıcağında şakır şakır terlemek nedendi? Adı sanatçıya çıkmıştı bir kere. Bunun nasıl olduğunu kendisi de bilmiyordu. Bir ara hastalanmış, uzun bir zaman yatakta kalmış, can sıkıntısından hikâye yazmaya başlamıştı. Bir gün, nasılsa, yazdıklarını beğenmişler, basmaya başlamışlardı. Kitapçılardan biri de pir aşkına reklamını yapmıştı. O da, dört yanında olup biten bütün bu gürültüyü yalanlamak için kafayı vurmuş, dişini sıkıp kalburüstü sanatçıların anket sorularına verdikleri karşılıkları iyice ezberlemişti. Artık, kim ne sorarsa sorsun, karşılığı hazırды kafasında:

"Gerçekçi misiniz?"

"Gerçekçiyim."

"Dil devriminden yana mısınız?"

"Elbette..."

"Ya toplum?"

"Sanat toplum içindir."

Şu hikâyeyi bitirmeden sokağa çıkmayacağım, diye söylenirdi. Ha gayret... Şimdi biraz da Hasan'la Hüseyin'in geçmişlerinden söz açayım. Nerede kalmıştık? Hareket, kafiye, seyir... Pencerelerden de bir nefeslik hava girdiği yok. Sıcaktan bunacacağım. Bugün de, sözünde durursa eğer, Ayten beni beklesin bakalım. Evet, nerede kalmıştık? Hasan'la Hüseyin gitmeye hazırlanan Hatice nineyle torununu seyrediyorlardı. İyi ama bunu birdenbire burada bırakıp yabancıların geçmişlerini anlatmam. Önce bir cümleyle bu parçayı bağlayıvereyim:

Hatice nineyle eşeği köy yolunda uçan bir karga gibi küçülünceye kadar yerlerinden kılmadılar.

Yıllardan beri böylece yaşıyorlardı. Kimse onlara dokunmaz, onlar da her rastgelene görünmezlerdi. Ufak bir patırtı duyulunca hemen kulak kabartırlar, sonra burunlarında yabancı bir koku eser esmez ormanın yaban erikleri, kokulu otlarla dolu kuytu köşelerine çekilirlerdi. En akıllı karıncalar yuvalarını onların göğüs kollarının arasına kurmuşlardı. Oysa Hasanla Hüseyin için bunun hiçbir önemi yoktu. Baba karıncaların olağanüstü bir azgınlığa kapılıp derilerini ısırmadan edemedikleri mevsim gelince hemen ırmağa koşup üstlerindeki yaratıkları suya bırakmaları işten bile değildi.

Köylüler çok severlerdi Hasan'la Hüseyin'i. Yaşlılar analarını da hatırlarlardı. Ağalardan birinin tarlasında ırgatlık eden güzelce bir köylü kızıydı o. Bir gün, kimden olduğu bilinmez, bu ikizleri doğururken ölüp gidivermişti. Ağa, Hasan'la Hüseyin'i baktırmış, büyütmüş; takıldıkları yerden ayrılmayan bakışlarına, durgun hallerine aldırmandan yanında çalıştırmaya başlamıştı. İki birden ortadan yok oldukları zaman arkalarından adam çıkarmış, onları buldurup sırtlarında birkaç tırmık sapı kırdıktan sonra yeniden işe koşmuştu. Ama bu sebepsiz yok olmalar sıklaşınca bıkmış, üstlerine varmaz, peşlerine düşmez olmuştu. Hasan'la Hüseyin böylece ormanda kalmışlar, diledikleri gibi yaşamaya başlamışlardı.

Gün kararınca ağaçlardan birinin tepesine çıkar, sağlam bir dal seçerek orada tünerlerdi. Hasan:

"Bak, bak..." derdi. "Şu yıldız..."

"Gördüm."

"Ye onu."

Hüseyin'in ağız şapırtularından başka, en küçük bir fisiltinin işitilmediği bir an geçer, sonra:

"Ya şu?" derdi Hüseyin.

"Hangisi? Küçüğü mü?"

"Eveto... Nasıl?"

"Aah, daha olmamış, ham..."

Ali yazdığı kâğıdı masanın üstünden aldı. Gözlerinin önüne kaldırıp bir resme bakar gibi tuttu. Satırlar oldukça çoğalmış, diyaloglar düzenli bir biçimde dizilmişti. Yazdıklarını okudu. Fena değil, diye mırıldandı. Ama olayın üstüne çok düşmüşüm. Hiç şiir yok. Şuraya biraz şiir atayım:

Sabah güneşi, yeşil yapraklarda beliren nem, ağaçkakan kuşları onları gecedен yerleştikleri bu dallar üstünde mişil mişil uyurken bulurlardı.

Sabri Aydaş olsaydı nasıl yazardı bunu? Ali'nin içinde bir yer sızladı, burnu karıncalandı. Sabri Aydaş'ın böyle bir konuya başını bile çevirip bakmayacağını biliyordu. Ama sanatta önemli olan konu mu? Karşılık hazır: Sanatta önemli olan konu değildir, deyiştir. Sabri Aydaş ustaysa gelsin de bunu yazsın bakalım.

Yazdıklarını başından sonuna kadar bir daha okudu. Eksik, diye mırıldandı. Eksik olan bir şey var ama ne? Galiba yabancıların insancıl yönlerini iyice belirtmedim. Bunun üstünde biraz daha durmalıyım.

Düşündü. Kalem eline aldı. Sivri ucuyla dişlerinin arasını karıştırdı. Öğle yemeğinden kalma, azı dişine yapışmış bir fasulye zarını bulup çıkardı. Parmaklarının arasında ufalayıp yere attıktan sonra yazmaya başladı:

Tanıdıklarına, sevdiklerine, korkup çekinmediklerine yararlı olmak için ellerinden geleni yaparlardı. Bir gün küçük bir çocuğun beline dolanan kara bir yılanın üstüne saldırmışlar, hayvanı kuyruğundan tutup yerden yere çalarak parçalamışlardı. Başka bir gün de, ormanda ahlat toplamaya gelen genç bir kıza çullanan bir kabadayıyı yakalayıp bayıltıncaya kadar dövmüşler, kızcağızı, tek söz edip en küçük bir homurtu çıkarmadan köyün yakınlarına kadar götürmüşlerdi.

Harp oluyordu o yıllar. Kasabada da dünyanın haline tam bir uygunlukla, çeşitli dertler, çekememezlikler, bıçaklamalar,

kavgalar, dövüşler gırla gidiyordu. Hasanla Hüseyin her şeyden habersizdi. Hani onların durumuna imrenmemek elde değildi. Çakallardan korkmasa, baykuşlardan ürkmese, açlıktan, soğuktan çekinmese kasabadan pek çok adam giderdi onların yanına. Kötü, berbat günler yaşıyordu.

Köylüler, Hasanla Hüseyin'i pek akıllı saymamakla beraber, deli demeyi de dillerine yakıştıramıyorlardı. Oysa kasabanın genç doktoru bu düşüncede değildi. Doktor onların tam, katıksız, hem de çok tehlikeli birer deli oldukları kanısındaydı. Bugüne değin bir halt karıştırmamış olmaları, bundan öte uslu durmalarını gerektirmezdi. Bir gün olur öbür akıllı insancıkların başına, büyük, pek büyük işler açabilirlerdi. Oduncu ismail birkaç ay önce onlara su kenarında rastlamıştı. Kocaman bir kirpi...

Ali durdu. Kirpi yerine tosbağa desem, diye düşündü, daha işitilmemiş bir kelime olur. Tosbağa adı çocukluğundan kafasında kalmıştı. Ama tosbağayla kirpi aynı şey miydi acaba? Bunu iyice hatırlamıyordu. Tosbağa ya kirpi değil de kaplumbağaysa? öyle ustalıklı yazabilirdi ki, bu kelimenin gerçek anlamını bilmediğini kimse sezemezdi. işte hikâyecinin ustalığı... Ali sanatta ustalığı böyle anlıyordu. Kendi kendine güldü. Okuyuculara yutturmak düşüncesi onu keyiflendirmişti. Sonra, düşündü, vazgeçti. Ustalığını kullanmak işten bile değildi, ama kirpi daha uygun düşüyordu. Dikenlerinden de faydalanabilirdi hem:

.. yakalayıp kucaklarına oturtmuşlar, korkudan bir el bombası gibi yusuvarlak olan zavallı kirpiciğin dikenlerini yoluyorlarmış. Bir diken Hasan, bir diken Hüseyin, bir diken Hasan, bir diken Hüseyin..: Sonunda kirpiyi cascavlak bırakıp suyun içine atmışlar. İşte bu olay genç doktora çok korkunç bir cinayet gibi görünmüş, o gün, onları yakalayıp bir tumarhaneye göndermek düşüncesi kafasında yer etmişti.

Doktor, birkaç yıl önce hekim olmuş genç bir adamdı. Yeni evlenmişti. Kasabanın para tutanlarından birinin kızını almış,

bir de çocuğu olmuştu. Geceleri uykusunda kalkıp dolaştığı, ara sıra don gömlekle kasabanın sokaklarında bile görüldüğü söyleniyordu. Üstelik cimriydi de... Parasını almadan, ölüm döşegindeki bile bir kaşık ilaç vermezdi.

Hasanla Hüseyin ormanda, bizler kasabada, bin bir yokluk içinde olmakla beraber harbe katılmamayı en büyük mutluluk sayarak yaşayıp gidiyorduk. Doktor, dört bir çevremizi saran ateşe gözlerini yummuş, artık iyiden iyiye Hasanla Hüseyin'e kancayı takmıştı.

"Bir iş edecek bunlar..." diyordu. "Hem de pek büyük bir iş edecekler bir gün... Bir gece yarısı ya köylerden birini ya da maazallah kasabayı basıp hepimizi kıtır kıtır doğrayacaklar... Bir türlü anlatamıyorum ki sizlere bunların ne korkunç adamlar olduğunu... Bu millette deli hayranlığı var efendim, deli hayranlığı... Tevekkelli en büyük vezirlerine bile deli dememişler... Zavallı kirpinin dikenlerini nasıl yoduklarını oduncu İsmail'den işitmediniz mi? Hele o yıldız yemeleri..."

İçimizde belki de bunu işitmemiş olanlar bulunabilirdi ama doktorun biçimsiz bir doğumda, bütün yalvarıp yakarmalarına rağmen, yoksul bir kadını kurtarmaya gitmediğini, kadının bu yüzden kıvrana kıvrana öldüğünü işitmeyen kalmamıştı.

Hepimiz onun bu sözlerine bıyık altından gülüyor, içimizden, bir gün Hasanla Hüseyin'in hışmına uğrayarak temiz bir dayak yemesini diliyorduk.

Ali saatine bir göz attı: Dördü çeyrek geçiyor... Eyvah... Ya Ayten'in tam vaktinde geleceği tutarsa? Ya gelip kendisini bulamayınca küser giderse? Ya bir daha gelmezse? Oysa iyice açılmış, satırları keyifle dökmeye başlamıştı. Kafasında, yazacağı şeyler birer birer belirmiş, aydınlanmıştı. Neylesin ki saat dördü çeyrek geçiyor, dördü çeyrek geçiyor... Çaresiz, şaşkın, ellerini ovuşturdu. Bir yanda sanat, hikâyecilik, şöret, adının unutulmaması... Öbür yanda kırmızı dudaklar, sivri memeler, uzun bacaklar... Dayanamayacaktı, dayanamıyordu. Se-

rinlemek, hava almak için gömleğinin düğmelerini çözdü. Kalktı, telaşından, üstüne başına dökerek bir bardak su içti. Hikâyeyi bitirmeden yerinden kıpırdamamaya söz vermişti kendi kendine. Sözünde durmalıydı. Kalem eline aldı. Konuyu olağanüstü bir el çabukluğuyla derleyip toparlamaya koyuldu:

Neyleyeyim ki işler umduğumuz gibi gitmedi dostlarım. Bir sabah doktora, kasabanın sokaklarında, yedi-sekiz korucuya kalın organlarla kısıvrak bağlattığı Hasanla Hüseyin'i önüne katmış, sevinç içinde yürürken rastladık. Ne olduklarını anlamayan zavallı Hasan'la Hüseyin kümenin önünde, gözlerini uzaklara dikmiş, en küçük bir direnme göstermeden uslu uslu gidiyorlardı. Doktor tumarhane için gereken, aylarca önce hazırladığı mühürlü, imzalı bir sürü kâğıdı kocaman bir zarfa doldurup jandarma onbaşısının eline tutuşturmuş, keyifle sigarasını ateşliyordu. Bizleri görünce:

"Yakaladım itleri..." diye sevinçle bağırırdı. Sonra, şaşkın şaşkın, büyük büyük, gözlerimizin ta içine bakarak parmağım dudaklarının üstüne koydu, fisiltıyla:

"Biliyor musunuz?" dedi. "Az daha gecikseydim göğün içinde yenmedik yıldız bırakmayacaklardı."

Noktayı koyar koymaz kalem elinden attı. Hızla yerinden kalkarak gömleğinin düğmelerini ilikledi. Kırmızı bir kravat taktı. Ceketini giyip sokağa fırladı.

Dışarda güzel bir gün vardı. Güneş, caddeleri baştan başa kaplamış, kocaman apartmanların gölgelediği yaya kaldırımlarında duyulan jnutluluğu artırmıştı.

Ali yürümüyor, uçuyordu, önünde gidenlerin hepsini geçmek isteğiyle çocukça bir oyun tutturmuştu. Önce bir kadına yetişti. Sonra yaşlıca bir adamı geride bıraktı. El ele tutuşmuş iki sevdalıyı kolaylıkla aştı. Antrenmana çıkmış mavi eşofmanlı bir adetin peşine takılarak koşmaya başladı.

Galatasaray Lisesi'nin köşesine geldiği zaman ter içinde

kalmıştı. Gözleri, kaldırımın üstündeki tütüncü barakasına ilişti. Barakanın önüne gazeteler, dergiler asılmıştı. Tanınmış edebiyat dergilerinden birinin kapağını Hasan Tonguç'un resmi kaplıyordu. Ali birden durakladı. Kurşun gibi bakışını Hasan Tonguç'un resmine dikerek yüzünden akan terleri kurulamaya çalıştı. Yüreği, göğsünü acıtırcasına çarpıyordu. Önce vicdan azabı gibi sızlaya sızlaya, sonra bıçak yarası gibi yaka yaka içini kaplayan duyguyu yenemeyerek karşı kaldırıma geçti, Galatasaray postanesine girdi.

Otomatik telefonda numarayı çevirirken elleri titriyordu.

"Kimsiniz?"

Dergi sahibi adını söyledi.

Ali:

"Tamam..." dedi. "Ben de sizi arıyordum. Bugüne kadar okuyucularınızdan biriydim, ama bundan sonra derginizi almayacağım..."

"Niçin?"

"Değersiz yazılarını yayınladığınız yetmiyormuş gibi bir de resmini basmışsınız..."

Telefonda bir mırıltı oldu. Gülümsemeye, fısıldaşmaya benzer sesler doldu kulaklığa. Dergi sahibi:

"Anlamıyorum..." dedi. "Ne demek istiyorsunuz?"

Ali'nin kızgınlığından dili dolaşmaya başlamıştı. Alıcıyı ağzına iyice yapıştıranak:

"Nasıl anlamazsınız..." diye bağırıldı. "Hasan Tonguç... Sabri Aydaş..."

Kekeliyor, sözünü bitiremiyordu.

Telefonda kısa bir sessizlik oldu. Sonra, dergi sahibi soğukkanlılıkla:

"Evet?" dedi. "Ne olmuş?"

Ali büsbütün köpürdü:

"Daha ne olsun... Bunların yazılarını... Üstelik bir de resimlerini..."

"Bu yazarları sevmiyor musunuz?"

"Sevmek mi? Sevmek ne kelime... Tiksiniyorum... iğreniyorum..."

"iyi ama bunlar günümüzün en iyi yazarları..."

Ali saatine baktı: Beşe çeyrek var. Bir nefeste ağız dolusu sövdükten sonra telefonu kapattı.

Saray sinemasına doğru koşarken içinde bir burkulma, bir pişmanlık vardı. Keşke yapmasaydım, diye düşündü. Çocukluk ettim. Hem faydası ne? Adam kahkahalarla gülmüştür bana. Belki sesimden kim olduğumu da tanımıştır.

Ayten görünürlerde yoktu.

Ali içini çekti. Ya Ayten onu bulamayıp döndüyse? Sabah-tan beri birçok ahmaklıklar yapmıştı bugün. Kendinden hoşnut değildi. Saçma sapan bir hikâye için o güzelim kız kaçırılır mıydı? Hikâye de buna değseydi bari. Aceleyle derleyip toplamış, bütünü sağlayacak birçok noktaları eksik bırakmıştı. Akşama gözden geçirir, düzeltmeye çalışırım, diye düşündü. Olmazsa yırtar atar bir başkasını yazarım. Şu orman yabanileri de nereden takıldı aklıma... Ben de Sabri Aydaş gibi iç dünyamı anlatmalı, bir şâir-hikâyeci olmalıyım. Şimdük anlatacak pek bir şeyim yok ama uydururum elbet. Sabri Aydaş uydurmuyor mu sanki?

Ya o telefon konuşması... Olur budalalıklardan değildi. Dergi sahibi açıkça alay etmişti onunla. Aklına geldikçe kızarıyor, kurumaya yüz tutan teri yeniden sızmaya başlıyordu.

Saat beş olmuştu, içinde, boşuna bekliyormuş gibi bir duygu vardı. Ayten ya gelmiş, onu bulamayıp gitmişti ya da hiç gelmeyecekti. Böylelikle bir daha buluşmaları Tanrıya kalıyordu. Bugüne kadar oturduğu evi, sokağı öğrenmemiş olması ne büyük çapaçulluktu. Gerçi Ayten, her soruşunda, lakırdıyı değiştirmiş, adresini vermekten kaçınmıştı. Oysa gizlice peşine takılıp istediğini öğrenemez miydi? O güzel dudaklar, düzgün bacaklar belki de ömrünce bir daha karşısına çıkmayacaktı. Bir mutluluk ne çabuk başlıyor, ne çabuk bitiyordu. insan, bahtı ya da bahtsızlığı karşısında ne kadar çaresizdi.

Yıldız yemek yasaktır. Pekâlâ bir şiir-hikâye de çıkarılabilir-di bu başlıktan. Örneğin, bir hikâye düzeni kurmak için çabalayışını, akıp giden zaman içindeki direnişini, Ayten'i bekleyişini, kafasında bir durulup bir taşan şu duyguları, düşünceleri bütün çıplaklıklarıyla anlatabilirdi. Rousseau kadar cesur olmak, kendini vermekten, açıklamaktan korkmamak gerekiyordu.

Yıldız yemek yasaktır. Yanlış değüdi bu söz... Gerçekten yıldız yemek yasaktı insanlara. Daha doğrusu yasak olmalıydı, insan, erişemeyeceğini istememekle, bir çeşit Nirvana'laşmakla mutluluğu elde edebilirdi. Bütün güçlük böyle bir düzenin içine girebilmekte, böyle bir düzeni kurabilmekteydi. Varsın sanat bir erişilemeyi dilemekten, bir kendini aşmak iste-yişinden doğsundu. Sanat dışı mutluluklar ne güne duruyordu?

Saat beşi çeyrek geçiyordu. Bir sigara yaktı. Hıristaki Pasajı'na doğru yürüdü. Beyoğlu Caddesi kalabalıklaşmaya başlamıştı. İnsanlar sanki yürümüyorlar, koşuyorlardı. Otomobiller, yol boyunca, art arda dizilmişlerdi. Güneş, yavaş yavaş yaya kaldırımlarından çekiliyor, caddenin ortasında toplanıyordu. Geçen bir otobüsün sımsıkı kapanmış kapısından beyaz bir kadın eteği sarkıyordu.

Bir hikâyeci, iki şair, bir ressam fiçılar üstünde oturmuşlar bira içiyorlardı, içlerinden biri, Ali'yi görünce, elindeki gazeteyi sallayarak:

"Müjdem i isterim," diye bağırdı.

Ali, yorgun argın, boş bir fiçinin üstüne oturdu. Zorla gülümsemeye çalıştı:

"Ne müjdesi?"

Karşısındakilerin hiçbirini sevmiyor, onların da kendisini sevmediklerini biliyordu. Gene de her akşam beraberce otururlar, orada bulunmayanları çekiştirirlerdi. Çekiştirilen kimse, pasajın kapısında görünürse eğer, çekiştirme hemen onun da katılmasıyla bir başkasına yöneltilirdi. Ordakilerin hepsi

iyi, hepsi değerli, hepsi dosttu. Değersiz, kötü olanlar işlerine dalıp da o akşam pasaja gelemeyenlerdi.

Ali'nin kapmaması için gazeteyi göğsüne bastıran şair:

"Bu akşam sendeniz..." dedi. "Kabul mü?"

İyi kalpli ressam:

"Üzme çocuğu..." diye karıştı. "Söyleyiver gitsin. Biliyor-sun, parası yok."

Hikâyeci şairden yana çıktı:

"Birer bardak birasını da içmeyelim mi yahu?"

Ali düşündü. Cebinde on iki buçuk lirası vardı:

"Değerse..." dedi. "Kabul."

Şair, vereceği haberin tadını çıkarıp birer bardak birayı iyice hak etmek için kelimelerin üstünde ayrı ayrı durarak:

"Hani..." dedi, "sana tutkun bir kız vardı ya, ikide bir mektup yazar..."

"Eeee?"

"Bir milletvekilinin kızı... adı neydi onun?"

"Meral... Ne olmuş?"

"Ne olacak, babası Bakan olmuş."

"Ne Bakanı?"

"Sosyal Saadet Bakanı... işte bak."

Gazeteyi kaldırdı. Sırılarak, birinci sayfayı Ali'nin gözlerinin önüne tuttu.

Ali şaşkınlıkla baktı. Bundan nasıl bir sonuç çıkabileceğini anlamıyor, kafasını toparlamaya çalışıyordu.

Hikâyeci:

"Senin anlayacağın..." diye kestirip attı, "artık Bakan damadı olabilirsin. Kız çoktan hazır... Gerisi senin elinde..."

Ali, hep o durgunlukla:

"Nasıl olur canım?" diye mırddandı.

Gözlerinin önündeki gazete sayfasında resimlerle yazdar birbirine karışıyor, içinden çıkılmaz bir biçime giriyorlardı.

Şair:

"Bırak nazlanmayı..." diye yılıştı. "Genel Müdürlük mü

dilersin, Paris basın ataşeliğini mi? Hele bunlardan birini seç..."

Hikâyecisi, sırtına dostça bir şaplak indirdi:

"Bizi de unutmazsın elbet..

Ressam içini çekti:

"Ben olsam, italya'da bir görev isterdim," dedi.

"Haydi be sen de armut, New York ne güne duruyor..."

"Ya Kuzey ülkeleri? İsveç, Norveç, Finlandiya..."

"Hepsinden iyisi Sosyal Saadet Bakanlığında bir genel müdürlük... Örneğin, Aile Saadetleri Genel Müdürlüğü."

"Ne yapсын orada be?"

"Ne yapacak, bir yolunu bulup oradan Millet Meclisine adar, damattı falan derken bir gün kendisi bakan olur, olanlar nasıl oluyor..."

"Kolay mı o iş?"

"Kolay ya... Bakan olmayan senden benden başka kim kaldı dadaş? Yarım saattir sayıyorum, tamam üç tane Bakan eskisi geçti Pasajdan..."

Ali kendi içine kapanmış, düşünceye dalmıştı. Çevresinde konuşulanları dinlemiyordu. Gözleri hiçbir ilgi duymadan, gelip geçenlerin üstlerinde dolaşıyordu. Pembe karanfiller, sarı glayyöllerin önünde kırmızı istakozlar, karidesler... Cam bir kutu içinde satılan midye dolmaları. Tuzlu badem. Kokoreç. Kafeslerde şakıyan kanaryalar. Soğuktan dumanlanmış bardaklarda buz gibi bira... Yaşamak ne güzel şeydi. Dünya, bahtlı insanların gereği gibi yaşayabilmeleri için kusursuz yaratılmıştı. Ne olurdu, diye düşündü, bir mirasyedi olsaydım. Ayten'le evlenir, her yanından mutluluk taşan bir yuva kurardım. Paralı olduğum için o da beni severdi elbet... Paramı kazançlı işlere yatırır, çoğaltırdım. Meyvelerini yüzde yüz kesinlikle toplayarak çalışmanın tadına doyum olmazdı. Sanatla, bilimle uğraşırdım boş zamanlarımda... Bol bol kitap okur, yazı yazardım. Ne düzenli bir yaşayışım olurdu.

ALİ MİRASYEDİ

Fröylayn Hilda'ya haydıyorum. Ne demek istediğimi ben söylemeden anlıyor. Demin, doktoru görmek isteyip istemediğimi soracakken vazgeçti. Sözünü bitirmeden durdu, beni selamladı^ arkasını dönüp odadan çıktı. Sanki bütün gece yatağında benimle beraber değilmiş gibi donuk, görevsever. Onu, bu haliyle bir Alman subayına benzetiyorum. Gündüzün o yuvarlak, şeftali pembesi yüzünde gecenin gerginliğinden tazeliğinden hiçbir iz yok. Yatağıma onun yerine Nermi'n'i alsaydım, şimdi emirlerimi soracak yerde, geçip karşıma otururdu. Bir dediğimi de yapmazdı. Fröylayn Hilda beni, komutanına bağlı bir er gibi seviyor. Bana saygısı da bu cinsten. Ben de böyle olmasını istiyorum, insanın yatağından çıkan kadın asla o yatağı hatırlamamak

"Çay içecek misiniz efendim?"

"Evet," dedim, hiç bozmadan.

Ben de onun yüzüne, geceyi, bütün geceleri unutmuş bir bakışla baktım.

"Saat kaç?"

"On bir buçuk efendim."

"Doktor gitti mi?"

"Gitti efendim."

Doktorla ne konuşabilirdim? Bana söylenmesi gereken her şeyi birkaç gün önce söyleyip bitirmişti. Artık Çiğdem'in daha fazla yaşamayacağını biliyordum. Onun, bana hiçbir zaman yaklaşmayan, belki de beni küçümsemeyen bir yaşayışı sürdürmek pahasına da olsa bu sonuca varmasını istemezdim. Hâlâ bizi bir arada tutan bağlantının öyle sanıldığı kadar çürük olmadığını sanıyordum. Hem ondan, daha çoğunu istemeyi hiçbir zaman düşünmemiştim. Bana verebileceği

kadarım vermişti. Elinden gelen buydu. Ben de ona elimden geleni sonuna kadar yapmalıydım.

Çayımı içtikten sonra otomobili hazırlamalarını söyledim. Pencerelerin dışında, bana çocukluk sabahlarımı hatırlatan sıcak, aydınlık, rüzgârsız bir gün vardı. Moda'ya kadar uzanarak yemeğimi kulüpte yemek istiyordum. Beni bir parça olsun avutan tek yer gene de orasıydı. Birkaç dosta rastlar, konuşurdum. Geçen yıl, saatlerce masa başında oturup briç oynayabiliyordum. Şimdi bu sığınak da yok olmuştu. Artık hiçbir şey beni oyalayamıyordu. Kitaplardan tiksiniyordum. Yazı yazmayı da denemiş, becerememiştim, daha yarım yaprağı doldurmadan uykum gelmişti. Fröylayn Hilda'ya neler borçlu olduğumu böylece çok daha iyi anlıyordum.

Son yıllarda ölümü daha sık düşünmeye başladığımı sanıyorum. Ama ölüm bana, gülünç bir duygunun sonucu olan varlıktan yokluğa geçiş gibi değil de, aksine, yokluktan büyük varlığa katılma gibi görünüyordu. Oysa artık aşka inanmadığım kadar Tanrı'ya da inanmıyordum, büyük varlık da umurumda değildi. Elimde olsaydı ona katılmamak için bütün gücümle direnirdim. Ben ancak nefes alan, düşünen şu yapı içinde bir anlam taşıyordum. Bütün bunları yitirdikten sonra, şöyle ya da böyle, herhangi bir sonuç bana vızgelirdi. Yaratık, ölümsüz olması gereken bir varlık değildi elbet. Birtakım kuşlar, sinekler, gereği gibi yaşadıkten sonra kendilerini ateşe, suya atarak öldürüyorlardı. Şu halde insanların ölümünden korkusu yaşamaya doymamış olmalarından değil miydi?

Sokağa çıkmadan önce Çiğdem'in odasına yürüdüm. Kapıyı açtım. Titizlikle indirilmiş kalın perdelerin loşluğu gözlerimi kararttı. Yatağına yaklaştım. Başucunda bekleyen hastabakıcı fisiltila:

"Uyuyor..." dedi.

Uyumuyor, dedim kendi kendime, ölüyor, biliyorum. Ama ölürken bile ne kadar güzel... Gözlerinin altına düşen koyu bir gölge onları büsbütün karartmıştı. Yanakları hâlâ o eski pem-

beliğini taşımakta direniyordu. Küçük, ıslak dudakları açmıştı. Yastığa dökülen saçları bana evlendiğimiz günü, ilk gecemizi hatırlatıyordu. O gece, onu uzun yıllar hep o olağanüstü duyguyla elimde tutabileceğimi sanmış, onun da beni büyülesine bir uysallıkla karşılayacağına inanmak istemiştim.

Bu topluluğa nasıl karışmıştı bilmem, henüz çocuk denecek yaşıydı. Müziği, dansı sevip sevmediğini sormuştum. Erdemli bir okul öğrencisi gibi uslu uslu karşılık vermişti.

"Adınız ne?" demiştim.

"Çiğdem..." demişti.

"ilk balonuz mu bu?"

Yanakları pembeleşmişti:

"Evet efendim."

Kendimi onun karşısında ne kadar bitkin, yorgun bulmuştum. Gece yarısıydı. Orkestra onları çağıran bir parça çalıyor du. Kendi yaşında, benim o geçmiş günlerdeki halimi andıran bir delikanlıyla masamızdan uzaklaşmış, dans edenlerin arasına karışmıştı. Kalabalığın içinde onun mavi eteğini görüp görüp kaybediyordum. Babasıyla, bir yaşta değilse de, yakın yaşlarda iki arkadaş gibi yalnız kalmıştık. Kızını pek beğendiğimi açıkladığım zaman adamcağızın bunu büyük bir mutlulukla karşıladığını sevinerek görmüştüm. Düşüncem, önce beni güldürmüştü, sonra içimi acıttı. Ama daha birkaç saat geçmeden kafamda karşı konulmaz rüzgârlar esmeye başlamıştı.

Bilmem ki bütün bunları niçin her zaman hatırlıyorum? Unutmasını becerebilmek ne büyük mutluluk... Odadan çıkarken Fröylayn Hilda yolunu kesti. Elinde bir kart vardı:

"Sizikle görüşmek istiyorlar efendim..." dedi.

Yüzüne baktım:

"Nasıl bir adam?"

Kartı uzattı:

"Genç bir adam..." dedi.

Genç, ah genç... Herkesin herkeste gördüğü bu. Yaş, birbirine ilk defa bakan insanların gözlerine karanlıkta çakan bir

ışık gibi çarpıyor. Kapıyı çalan ben olsaydım, benim yerimde olan sorsaydı Fröylayn Hilda'ya, nasıl bir karşılık alırdı acaba?

önce tedirgin edilmek istemediğimi söyledim. Sonra, karta baktım.

Evet beklediğim, sonunda gelmişti.

Kendi kendime gülümsedim. İçimdeki canavar uyanıyordu. Tabakamdan bir sigara çıkardım. Fröylayn Hilda'nın yakmasını bekledim. O, sigaramın önünde, bir tapınağın mumunu tutuşturur gibi küçük çakmağını çakarken, gözlerimi sütbeyazı parmağının ucuna doğru uzanan mavi bir damara diktim. Sigaramın ucu kızıllaşıncaya kadar hazla baktım o damara.

"Ne söyleyelim efendim?" dedi.

"Çalışma odama alın."

Sonra, kitaplığa girdim. Uzun bir zaman, bayağı günlerde elime almaktan büe sıkıldığım resimli dergileri karıştırdım. Yeni gönderilmiş bir Fransızca romandan, tek kelimesini anlamadan, dört beş sayfa okudum. Etajerin üstünde duran beyaz bir kâğıda kocaman yapraklı çiçekler çizdim.

Canım bir şeyler içmek istiyordu. Zile bastım. Koşup gelen Nermin'e sodalı konyak getirmesini emrettim. Yudum yudum içtiğim konyak midemi ısıttı, iştahımı açtı. İçimdeki canavar isteseydi eğer, hiç düşünmeden otomobilime biner, kulübe gidip afiyetle yemeğimi yiyebilirdim.

Yerimden kalktım. Çalışma odamın kapısını açtım.

Duvarın dibinde, Çiğdem'in portresinin önünde, ayakta duruyordu.

Elimdeki karta henüz görüyormuşum gibi bir göz atarak:

"Buyurun..." dedim. "Oturun."

Fröylayn Hilda'nın hakkı vardı. Çocuk denecek yaşta genç bir adamdı. Uzun boyluydu. Sırtında beliren küçük bir tümsek dar omuzlarını öne düşürmüştü. Ne tuhaf, benimki gibi mavi gözleri, kumral kıvrıcık perçemleri vardı. Onu büsbütün ezen, bitiren bir soğukkanlılıkla:

"Adınız Ali, öyle mi?" dedim. "Adaşız demek... Bir isteği-niz mi var?"

Gülümsemeye çalıştı, yapamadı. Gerçekten, bu durumda, çok daha güçlü bir adam da beceremezdi bunu. Yüzünün her an biraz daha kızardığını, ellerinin titrediğini, ter damla-larının boncuk boncuk alnında biriktiğini görüyordum. Sağ yanağında benim gibi kocaman, kara bir ben vardı. Sahi, ne kadar da andırıyordu beni... Bir an için, bütün olup bitenle-rin bu benzeyişle ilgili olup olamayacağını düşündüm.

Gözlerimi gözlerine dikmiştim:

"Evet?" dedim.

Titreyen ellerini ovuşturmaya çalışarak:

"Beni tanıyorsunuz sanıyordum..." diye kekeledi.

Evet, tanıyorum, diyebilirdim. O zaman her şey çözü-lmüş, ferahlanmış, kolaylaşmış olurdu. Ama içimdeki canavar böyle bir rahadığa izin vermiyordu. Kelimelerin üstünde ayrı ayrı durarak:

"Hayır..." dedim. "Sizi tanımıyorum."

Zile bastım. Hemen beliriveren Nermin'e iki sodalı kon-yak getirmesini söyledim. İçmek isteyip istemediğini sormak zahmetine kadanmamıştım. O anda zehir versem geri çevire-meyeceğini biliyordum.

Pencereden giren ışık, portrede, Çiğdem'in gözlerine düş-müştü.

Yıllarca önce, bin bir istekle çırpınan bir delikanlıyken, ben de onun gibi olmalıydım. Benim de ellerim titrerdi herhalde. Alnımda boncuklar birikir, yüzüm kızarırdı. Ben de güneşli bir sabah, bir kocaman konağın kapısını çalabilir, bir ihtiyar canavarın karşısına dikilebilirdim, içimde korkuyla karışık bir mutluluk kaynaşır. Asla çözemeyeceğim bir düş görürdüm. Bir hayalin peşine takdir, bir ıssız diyara göç ederdim, önüm-de, ardını bilmediğim kapılar bulunabilirdi. Günün biteceğini, çiçeğin dalından kopacağını, kuşların susacağını düşün-mezdim.

Nermin'in getirdiği sodalı konyağı yudum yudum içip bitirdikten sonra gene gözlerinin içine baktım:

"Evet?" dedim. "İsteddiğiniz ne?"

O zaman, bütün tasardarımı alt üst eden bir şey oldu. Delikanlı, küçük bir çocuk gibi, hüngür hüngür ağlamaya başladı. Ellerini, yaşlarını avuçlamak istercesine, gözlerine kapamıştı, ince, dar omuzları hıçkırıklarla sarsılıyor, zaman zaman boğulan bir sesle:

"Biliyorsunuz... Pekâlâ büiyorsunuz..." diye inliyordu.

Kendimi yenmeye çalışan bir sertlikle:

"Ağlamayın," dedim, "ne istediğinizi anlamıyorum."

Başını, oturduğu koltuğun kenarına dayamıştı, ipek kaplamayı gözyaşlarıyla ıslatıyordu.

Sesimden, kendim de ürkerek:

"Peki ama niçin ağlıyorsunuz?" diye bağırdım.

Biliyorum çocuğum, büiyorum, bağışla beni, dememek için kendimi güçlülkle tutuyordum. Gözlerim yanıyor, ağzımın içinde dilim kuruyordu. Böylesine duygulanmaktan her zaman çekinirim. Duygulanmak beni tedirgin eder. Güçsüzlüğümü görmekten ürker, başkalarının duygululuğu karşısında kazandığım o Tanrısal inancı yitiririm. Bu yüzden, içim kendime karşı tiksintiyle doluyordu.

Kızgınlıkla yerimden kalktım, başka bir koltuğa oturdum. Delikanlı beni erkeğe davranışıyla değü, çocukça ağlayışıyla yere vurmuştu.

Zile bastım. Gelen hizmetçiden yüzümü saklamaya çalışarak, hızla:

"Beyi..." dedim, "hanımefendinin odasına götür. Hasta bakıcı dışarı çıksın, onları yalnız bıraksın..."

Çocuk, önden yürüyen hizmetçiye göstermeden yaşlarla ıslanmış dudaklarıyla ellerime sarılmak istedi. Serdikle çektim ellerimi. Budala... onun için tırnağımı bile kesmeyeceğimi, ne yapabilmişsem sadece kendim için yaptığımı hiçbir zaman bilmeyecekti.

Şapkamı giydim. Sofada kimseler kalmamış, Hilda, Nermine, uşaklar, hepsi birer köşeye savuşmuşlardı. Çiğdem'in odasının önünden geçerken belli etmeden yavaşça kapıyı araladım. Üç yıl önce, onu elinden kopararak aldığım adam, bir yarı ölünün başına çömelmiş, gözyaşlarını onun saçlarına döküyordu.

Kapıyı aynı yavaşlıkla çektim. Sofayı, merdivenleri koşarcasına aşarak sokağa çıktım.

Kapının önünde otomobilim beni bekliyordu.

Kendimi büyük bir yükten kurtulmuş gibi ferah, rahat, hafifbuluyordum. Karşıdaki parkın çimenleri üstünde çocuklar oynuyor, dadılar geziniyordu. Parlak bir güneş ağaçların yapraklarını boyuyordu. Dallarda kuşlar vardı. Apartmanlardan birinin açık penceresinden bir mandolin sesi geliyordu. Yeşil bir balkondan, yarı beline kadar, bir kız sarkmıştı.

Sanki çocukluğumu yaşıyordum. Annem sağdı. Ben de parkta, çimenlerin üstünde oynayanların arasındaydım. Dadım, elinde o bitmek bilmeyen kitabı, ağaçların altında geziniyordu. Konağın pancurlarından biri açılıyor, ince, tatlı bir ses:

"Madam Olga..." diye bağıyordu. "Dikkat et... çocuğun başına güneş vurmasın."

Gözlerimi pancura çevirerek o ince, tatlı sese çocuk çocuk gülüyordum. Madam Olga elimden tutup beni bir gölgeliğe çekmeye çalışıyordu. Kendimden daha küçük bir çocuğun elinden zorla aldığım kovanı, ağlamasına dayanamayarak geri veriyor, geniş yapraklı ağaçların altında mutlu bir yürekle koşuyordum.

Kulüpte birkaç dost yemekten önce briçe oturmuşlardı. Ben de kendimi, denizin uçsuzluğuna açılan bir köşede, her zamanki koltuğuma bıraktım. Garsonun önüme koyduğu akşam gazetelerini karıştırmaya başladım. Her biri, ilk sayfalarında korkunç bir cinayetten söz açıyorlardı: Zeyrek'te bakkallık eden Dârendeli Ali adında bir adam, karısıyla yaka-

ladığı Ahmet adında bir adamı yedi yerinden bıçaklayarak öldürmüştür.

Sonra, Başbakanın istanbul'a gelişi, Sosyal Saadet Bakanının söylevi... Gazeteleri masanın üstüne bıraktım. Uzun bir zaman denizi seyrettim.

Kıyıda bir yelkenlinin direğine martılar konmuştu. Bir beşikteymişler gibi direklerle beraber ağır ağır sallanıyorlardı. Çok uzakta, mavi bir bulut halinde beliren Adalar'a kadar tam bir ıssızlık başlıyordu. Deniz boyunca, denizden başka hiçbir şey görünmüyordu. Suların yüzeyinde en küçük bir kırışık yoktu. Bu boşluk bana kendimi andırdı. Son yıllarda böylesine boş, durgun bir ömür sürmüştüm. Günlerim kulüple ev arasında geçmişti. Aynı yemekleri yiyor, aynı insanlarla konuşuyor, gecenin aynı saatinde yatağıma giriyordum. Fröylayn Hilda da olmasa yaşadığımı anlamayacaktım. Bu uyuşukluktan silkinmek, ne olursa olsun, nasıl olursa olsun, bir şeyler yapmalıydım. Ölümü korkusuzca karşılayabilmek için yaşamaya doymam gerekiyordu. Hilda'yı da yanıma alır, uzun bir yolculuğa çıkabilirdim. Gençliğimi dolaşmakla geçirdiğim halde dünyanın daha görmediğim pek çok köşeleri kalmıştı. Yeni denizler, yeni insanlarla karşılaşmak güvenimi artırırdı. Onlarla, dost ya da düşman olurdum. Hepsi birdi benim için.

Çiğdem'i unutturdum.

Biri omzuma dokundu. Döndüm. Eczacı Eşref başucumda duruyordu.

"Hayrolsun?" dedi. "Dalmışsın gene?"

Güldüm.

"Yemeği beraber yiyelim mi?" diye ekledi.

"Olur..." dedim.

"İşin yoksa yemekten sonra benimle gel. Çok ilgi değer bir adamla buluşacağım."

isteksizce:

"Kimmiş bu?" diye sordum.

Bir solukta: SPARTACUS

"Demir ve Çelik Türk Anonim Ortaklığı İdare Kurulu Başkanı Ali Tamtürk..." dedi. "Şeytan gibi bir herif, kurt mu kurt..."

Gülümseyerek:

"Yok canım..." dedim.

Eczacı bayağı kızdı:

"Sen hep yok canım de... Adam üç yıl içinde bütün demir ve çelik piyasasını eline geçirdi, milyarlar vurdu. Şimdi kendisine demir ve çelik kralı deniyor. Sade Türkiye'nin değil, dünyanın sayılı işadamlarından biri..."

Şu anda ne yapıyorlardı acaba? Delikanlı hâlâ Çiğdem'in odasında mıydı? Yarı karanlığın içinde onları görür gibi oluyordum. Can çekişen hasta, hayatla ölümün karşılaşmasından doğan güçle, belki, kirpiklerini aralamış, başucudaki hayali tanımıştır. Belki kara gözlerini büsbütün açmış, dudaklarını uzatmıştır. Yıllardır gördükleri bir düşü sürdürerek uzun uzun öpüşmüşlerdir. Çiğdem'in yanakları, delikanlının göz yaşlarıyla ıslanmış, ısınmış, canlanmıştır. Titrek parmaklarıyla onun ellerine, yüzüne dokunarak o hayalin gerçekliğini ölçmeye çalışmıştır. Şu anda belki onun adını söylemiş, canım demiş, sevgilim demiştir. Belki o adı tam söyleyeceği sırada, o adın benim için de kullanıldığını hatırlayarak dudaklarını büzmüş, susmuştur. Böyle de olsa ne çıkar? Bütün bunlardan bana ne? Artık bu olay beni ilgilendirmemeli. Yıllarca, bir gerçeğin önüne çektiğim kalın duvarlarla, o gerçekten, çok daha belirli bir düş yaratmış olmadım mı? O düş engel olabilecek gücüm var mıydı? Şu halde ha düş ha gerçek, ne önemi var? Doktorun söyledikleri doğruysa, Çiğdem birkaç gün içinde ölecekse, her şey kendiliğinden bitecek. O zaman onu, o bitmez tükenmez sevgisiyle başbaşa kalabileceği bir yere yatıracağım. Üstünü çiçeklerle örteceğim. Onu daha çok tedirgin etmemek için artık ona yaklaşmayacak, yaşadığım sürece oradan geçmeyeceğim. Yaşayacaksa eğer, doktorun sözleri yanlışsa, gene benden uzak olmalı. Gene onu

sevgisiyle başbaşa bırakmalıyım. Aradan sessizce çekilir, Hûda'yla beraber dünyanın başka köşelerine giderim.

Eşref boyuna anlatıyor, çelik kralının niteliklerini sayıp döküyordu.

Bir şey söylemiş olmak için:

"Eee..." dedim, "senin için ne böyle önemli bir adamla?"

Şakacıktan, gücenmiş gibi, dudağını büzdü:

"Ben pek mi önemsizim?" dedi.

Gerçekten Eşrefe de küçük çapta bir Ecza Kralı denilebilirdi. Güldüm:

"Yok canım..." dedim. "Benim için sen herkesten daha önemlisin."

"Eksik olma."

Terasta yemek için hazırlanmış masalardan birine karşılıklı oturduk. Eşref şarap istedi. Ben de portakallı bir votka getirterek konuşmayı yeniden açtım:

"Sahi, merak ettim. Senin demir kralıyla ne alışverişin olabilir? Sen eczacısın."

Omuzlarını kıstı. Ne yazık ki öyle, gibilerden bir hareket yaptı:

"Birçok ilacın içinde," dedi, "çelik vardır. Biraz çelik satın alıp stok yapmak istiyorum."

"Eğleniyorsun..." dedim.

Yarım bardak şarabı bir nefeste içti. Sonra:

"Elbet..." dedi. "Çocuğum, sen hayatı hâlâ birkaç lokma yiyip yatıp uyumak sanıyorsun. Piyasa her gün değişiyor. Bir gün güvendiğin o dağlara kar yağacak. Çoğalmayan para azalmak zorundadır. Seni kör topal yaşatan varlığın, bir de bakacaksın ki, durduğu yerde eriyivermiş..."

"Eee..." dedim, "sonra?"

"Sonrası bu... Ben paramın bir kısmını demir ve çelik ortaklığına yatıracağım. Öğüdümü tutarsan sana da salık veririm."

"Ben öyle bilmediğim işlere girişmem."

"Hay babanın canına rahmet... Çok şükür seni hiçbir işe girişmeden yaşatacak parayı bolca bırakmış."

Uzaktan, denizi köpürterek bir motor geçti. Motor gürültüsü beni her zaman sinirlendirir. Kıyadaki yelkenlinin direğine baktım.

Martılar yoktu artık.

7

ALİ DEMİR VE ÇELİK T.A.O.

Ali Tamtürk bürosuna on sekize on kala geldi. Suratı asd-mış, kumral bıyıkları sarkmıştı. Yorgun görünüyordu. Maçın bitmesine yirmi dakika kala Akifi koşturmuş, taç atan sol açığın kulağına gol başına bin lira vereceğini fısıldatmıştı. Sol açıktan sol içe, oradan santrfora geçip bütün forvetleri dolaşan bu vaat bile canlandıramamıştı takımı. Brezilyalılar oyunu sıfıra karşı, dört golle kazanmışlardı.

O gün, Brezilya maçı yüzünden, bütün görüşme saaderi kaldırılmıştı. Salonda, beklemeyi göze alan Eczacıyla Ali'den, bir de durmadan pipo içen kırmızı saçlı bir Amerikalı'dan başka kimseler yoktu, özel kalem memuru onları atlatmak için elinden geleni yapmışsa da başa çıkamamış, boyun eğmek zorunda kalmıştı.

özel kalem memurunun açtığı kapıdan içeri girdikleri zaman, bir masa lambasının ışığı altında sıkıntılı yüzüne yapma bir gülüş vermeye çalışan Ali Tamtürk:

"Ah o Sabri," diye bağırды, "ah o Sabri... Penaltı atmayı bir türlü öğrenemedi. Şutu biraz daha usturuplu çekseydi yüzde yüz gol olmuştu..."

Yerlere kadar eğile eğile masanın önüne yaklaşan eczacı, Ali Tamtürk'ün beceremediğini ustalıkla başararak sırtıttı:

"Yaaa efendim... Biz de memur beyden duyduk, pek

üzüldük. Oysa gazeteler bu Brezdyakları hiç de önemsemi-yorlardı..."

Ali Tamtürk ayağa kalktı:

"Yok..." dedi. "Yok, o kadar da değil. Zehir gibi oynuyor herifler. Hele bir kömür karası santrhafları var, bizim şapşal Niyazi'ye akla karayı seçtirdi Alimallah..."

Eşrefin elini sıktı. Yer gösterdi.

Eczacı, hep o aşağıdan alan sonsuz mutluluk gülüşü için-de arkadaşını tanıttı:

"Arkadaşım Ali, eshâbı emlâkten... zâtialinizle tanışmayı pek istiyordu da..."

Ali, eczacının böyle bir yalan kıvrmasına içerleyerek kı-zardı. Sessizce gülümsemeye çalıştı.

Tamtürk, onun bütün biçimini çabucak kavrayan kısa bir bakıştan sonra:

"Memnun oldum," dedi. "Beyefendiyi bir yerden gözüm ısıyor ama..."

Eczacı, bu iki adam arasındaki yapı benzerliğine şaşkınlık-la baktı. Kendi kendine, herhalde aynadan, diye mırıldandı. Ali Tamtürk'ün canlı, atılgan görünüşüne karşı dostunun uyuşuk, boyun eğmiş halini düşündü. Biçim benzerliğinin ne önemi olabilirdi? işte, bir şu miskin miskin oturup babasın-dan kalan parayı yemekle yetinen sünepeye, bir de dünyayı avucunun içinde tutan şu ihtiyar kurda bakmalıydı.

Ali Tamtürk, kocaman bir kutunun kapağını açmış, dost-ları için getirdiği Havana sigaralarını uzatmıştı. Kendisi içmi-yor, Yenice'yi daha çok seviyordu.

"Güzel olmasına güzel ama..." dedi, "tüm yaprak meret-ler... Öksürtüyorbene..."

Eczacı, lakırdıyı bir an önce istediği konuya çekmek için sabırsızlandığı halde Tamtürk'e saygılı görünmeye çalışıyor, her dediğine baş sallayarak, geniş ağzının kenarları nerdeyse kulak memelerine kadar gerilmiş, gülüyordu.

O sırada odaya özel kalem memuru girdi. Kapının önün-

de, ceketinin açık kalmış bir düğmesini ilikleyerek: "Akif, emirlerinizi bekliyor efendim..." dedi.

Ali Tamtürk ona bakmadı bile.

"Beklesin..."

Memur, kalın halıların üstünde ayaklarının ucuna basarak yaklaştı. Patronunun kulağına eğüdi, bir şeyler fısıldadı.

Tamtürk kızgınlıkla:

"Beklesin, dedim..." diye bağırdı.

Sonra, Brezilyalılara yenilen Türk takımının öcünü almak istemişçesine yeni bir gürelemeyle, kapıya yaklaşan memuru durdurdu:

"Bana bak çocuk..."

"Efendim beyim?"

"Bir herif gelecekti, Amerikalı... geldi mi o?"

"Geldi beyim."

Memur kolundaki saatle, elindeki deftere hızla bir göz attı. İngilizce bildiğini belirten bir söz rahatlığıyla:

"The Ralph G. Gibbons construction company S.A.'nın Türkiye temsilcisi Mister Reynolds..." diye ekledi. "Görüşme saati on sekiz otuz... Daha on iki dakikası var efendim."

"Pekâlâ... Bana Ankara'yı bulun, Sosyal Saadet Bakanı..."

"..."

"Başüstüne."

Ali Tamtürk koltuğuna iyice yaslandı. Tatlı tatlı gerindi. Önce eczacının, sonra Ali'nin gözlerine kurnazca baktı. Brezilya yenilgisi dağılmaya başlamış, dudaklarında içten bir gülümseme belirmişti. Şimdi karşındakileri, şımarık bir çocuk gibi, daha bir oyuncakça görüyor, daha bir modülükla inceliyordu. Üstünlüğünü alabildiğine duyarak:

"Eeee?" dedi. "Eşrefbey... demek böyle ha?"

Eczacı içinden sövüp saydığı halde bozmadı:

"Böyle efendim."

Oysa idare kurulunun kendisi hakkında verdiği kararı öğrenmek için çadıyordu.

Tamtürk oralı değildi:

"Geçen gün..." dedi, "senin Ekrem'i gördüm."

"Hangi Ekrem'i efendim?"

"Şu senin Ekrem canım, topal Ekrem..."

Eczacının güleç yüzü, onun Ekrem'i görmesinden ötürü pek sevinmiş, pek mutlulanmış gibi daha bir yayıldı:

"Haaa, bizim Ekrem..."

"İşte o... dedi ki bana..."

Bu sırada telefon çaldı, böylelikle Ekrem'in ne dediği de güme gitmiş oldu.

Ali Tamtürk, sesini Ankara'ya kadar duyurmak istercesine bağırmaya başlamıştı:

"Sen misin Paşam... Sağol... Ellerinden öperim. Duacıyız... Dört sıfır yenildik... Yaaa, ne yapalım, çok üzüldük ama... Bizim dövizden bir haber var mı? Hay yaşayasın... Bugünlerde ayrılamayacağım, gelecek Salı oradayım. Efendim? Vay paşam vay... Hah, hah, hah... Batı Almanya'ya mı? Hoh, hoh, hoh, hoh. Hadi ellerinden öperim."

Ali Tamtürk telefonun kulaklığını gürültüyle yerine koyduktan sonra koltuğunda unutulmuş, sessizce Havanasını bitirmeye çalışan Ali'ye döndü:

"Hoş adamdır bu Sosyal Saadet Bakanı..." dedi. "Tanır mısınız?"

Ali, hatırlandığından ötürü sevinçli, gülümsedi:

"Hayır."

"Ömür adamdır. Ama akılcığı ticarete ermez. Meşru kâr diye bir yâve tutturmuş, söyler de söyler. Meşru kâr ne demek? Ticarete sadece kâr vardır, kârın her türlü de meşrudur. Bırakınız yapınlar efendim, bırakınız geçsinler... Yüzydümüz işadamlarının, serbest rekabetin, dünya ticaretinin yüzyılı... Değil mi ya? Benim zenginliğim memleketin zenginliği demektir. Herkes zengin olamaz elbet, herkes bu işi kıyırılmaz. Dünyanın her yerinde böyledir bu... Değil mi efendim?"

Ali, hep o sevinç içinde, ne söylense karşıdamaya hazır, mırıldandı:

"Çok doğru efendim."

Tamtürk iyice açılmıştı:

"İşte ben," dedi. "Bunun en güzel örneğiyim. Hayata atıldığım zaman meteliğim yoktu. Bugün milyonlar kazandım. Amerikan şirketleri kapımda sıra bekliyorlar. Bu hal, memleketin gelişmesi, memleketin saadeti değil midir? Şu Sosyal Saadet Bakam'ını her görüşümde söylerim, bir türlü anlatamam. Ben senin yerinde olsam, derim, açarım kapıları, su gibi akıtırım dövizi... Ne korkarsın be, kaz gelecek yerden tavuk esirgenir mi? Bırak yapsınlar, bırak geçsinler. Yok, meşru kâr beni sınırlandırmalıymış, neden efendim? Kim bunun nedenini akd, insaf ölçüleri içinde söyleyebilir? Beni sınırlandırmak, memleket ticaretini sınırlandırmak olur. Buysa, vatan çocuklarıyla beraber vatanın hapı yutması demektir, işte Sosyal Saadet Bakanı'na bir türlü anlatamadığım da bu... Ben onun yerinde olsam..."

Eczacı fırsatı kaçırmamak için atıldı:

"Neden olmuyorsunuz efendim?"

"Hah, hah, hah... neden mi olmuyorum? Başımı kaşıyacak vaktim yok da ondan..."

"Bir adayığınızı koysanız yüzde yüz kazanırsınız. Sizin kadar sevilen kaç memleket çocuğu var?"

"Kazanırım kazanmasına, kazanırım ama... Doğrusun, eksik olmasınlar, severler beni. Gelgelelim siyasetle uğraşacak zaman nerede? Ben olmasam bizim idare kurulu üyeleri kendiliklerinden uçkurlarını bile bağlayamazlar..."

"Bu da memleket görevi..."

"Elbette, elbette, gelgelelim..."

Ali dinlermiş görünerek Tamtürk'ün yüzünü inceliyor, bu mavi gözlü, kara benli, kalın kaşlı yüzde, Eşrefin anlata anlata bitiremediği başarılarından bir şeyler arıyordu, ötekilerden, karıncalar gibi sokakları dolduranlardan ne üstünlüğü vardı

bu adamın? Bir mektup ya da bir telgraf geliyor, belki de bir telefon çalıyordu. Mektuba, telgrafa bakıyor, telefona kulak veriyordu sadece. Ne kadar? diyordu içinden, evet, ne kadar? Önemli olan buydu. Şu kadar, diye karşılık alıyordu, evet, şu kadar... Tamam, diyordu o zaman, aldım. İşte şimdi de satıyorum. Buna kim engel olabür? Ben, birçok şeyler alır, birçok şeyler satarım. Bu benim hakkım, işim, mutluluğum, yaşamanın amacıdır. Bu, benim özgürlüğümdür. Evet, işte şimdi de satıyorum, var mı alıcısı? Var, var, var, diye sesler geliyordu uzaklardan. Ne kadar? diyorlardı, ama ne hafif, ne güçsüz, ne derinden... Önemli olan bu değil şüphesiz. Mavi gözlerini soruların üstüne dikeyor, kalın kaşlarını kaldırıyor, yanağındaki kara benin üstündeki kılları çekiştiriyordu. Sorular uçuşuyorlar, kıvranıyorlar, ezilip bükülüyorlardı. Oysa, her geçen zaman parçasında mutluluğunu biraz daha duyarak, ağır ağır: Şu kadar, deyiveriyordu. Aldık, aldık, aldık, diye karşılıklar geliyordu uzaklardan. Önemli olan da buydu. Koltuğuna biraz daha yaslanıyor, sigara kutusundan Havanalar çekiyor, kokluyor, bırakıyor, bir Yenice yakıyor, Akifi forvetlere gönderiyor, Sosyal Saadet Bakanı'na telefon ediyordu.

Her şey gerektiği gibiydi. İç içe yerleşen odalar, odalarda koltuklar, koltuklarda adamlar vardı. Pencerele göğe açılmıştı. Göğün içinde güneş, güneşin altında deniz, denizin üstünde gemiler... Sonsuz bir boşluk uzanıyor, bütün didinmeleri, kaygıları, düşünceleri kavrayıp bilinmeyen bir yere götürüyordu. Gemilerin direklerinde martdar, martıların yuvalarında yavrular, yavruların yüreklerinde sevmek, korunmak kaygıları vardı. Sonra kıyılar, kıyılarda evler, evlerde düşler...

Tamtürk:

"Bak Eşrefbey..." diyordu. "Millet beğendiği yemi arıyorsa suç benim mi? Aptal kuş ökseye dört ayağıyla yakalanırmış. Güçsüzler temizlenir, güçlüler ayakta kalır. Bu, bir evren kuralıdır. Güçlüler akıllıdır. Toplum elbet güçlüler, akıllılar çekip çevirecek..."

Ali, arada kulağına şöylece çalınan bu sözlerden sonra, bu adamın yerinde ben olsaydım, diye düşündü. Hiçbir çabam, hiçbir isteğim kalmazdı. Kazandığım bütün parayı toprağa, mala, bankalara yatırıp bir köşeye çekilirdim. Yaşayışım bugünkünden farksız olurdu. Mutluluk buysa ben de mudu olmalıyım, ama gene de kendimi mutlu bulmuyorum. Bu adamın ölüm yatağında bir Çiğdem'i, o Çiğdem'in başucunda onunla beraber cançekişen bir sevgilisi, her gece yatağını ısıtan bir Hilda'sı var mıdır acaba? Yoksa eğer, benim mutsuzluğumu anlayamaz. Böyle olunca da kendi mutluluğunun bu karmakarışık işlerden geldiğini sanmakta haklıdır. Bu adam, her şeyin gerektiği gibi olduğunu bilmeden yaşıyor. Mutluluğu da bu yüzden belki... Bu adam göğün içinde bir güneş, güneşin altında bir deniz, denizin üstünde gemiler bulunduğunu bilmiyor. Gemilerin direklerindeki martılar, martıların yuvalarındaki yavruları, kıyıları, kıyılardaki evleri görmüyor. Ne tuhaf... Öyle bir adam ki, mutluluğunu bilgisizliğine, görgüsüzlüğüne borçlu.

özel kalem memuru kapıyı açmıştı. Ürkek bakışlarını Eşrefle Ali'nin üstünde gezdirerek:

"Saat tam on sekiz otuz efendim... dedi. "Mister Reynolds'u kabul edecek misiniz?"

Tamtürk ayağa kalktı. Masanın çevresini dolaşarak yanlarına geldi. Bir elini eczacının omzuna koydu:

"İşte böyle Eşref beycimim. Gene gel de yarenlik edelim. Beyfendiyi de getir, olmaz mı?"

Eczacı bu sözlerdeki yakınlığa sevinmekle beraber, beklediği sonuca varamamaktan ötürü kuşkulu, yarı gülen yarı ağlayan bir yüzle doğruldu. Tamtürk her ikisini de dostça bir davranışla omuzlarından yakalayıp kapıya doğru itmeye başlamıştı. Tam çıkacakları sırada, henüz hatırlamış gibi:

"Senin iş için..." dedi, "daha bir karara varamadık. Beş on gün sonra bana bir telefon ediver..."

Saat 18.50: İngilizce bilen özel kalem memurunun aracılığıyla The Ralph G. Gibbons construction company S.A.'nın Türkiye temsilcisi Mister Reynolds'la yapılan görüşme bitti.

Saat 19.00: Ali Tamtürk, bürosundan çıkıp otomobiline bindi.

Saat 19.10: Ali Tamtürk, T.Y.P. Bankası Genel Müdürüyle görüştü.

Saat 20.15: Ali Tamtürk, T.Y.P. Bankası Genel Müdürlüğünden çıkarak otomobiline bindi.

Saat 20.35: Ali Tamtürk evine geldi. Elbise değiştirdi. Karısını sordu. Evde olmadığını öğrenince sövüp saydı. "Söyleyin ona," dedi, "Bu kadar çok sürtmesin, yarın evde otursun, beni beklesin."

Saat 21.10: Belediye Gazinosu'nda Valinin Amerikalı uzmanlar şerefine verdiği ziyafette bulundu. Limonlu bir votka içti. Valinin söylevini alkışladı.

Saat 22.30: Ali Tamtürk, iki arkadaşıyla beraber Belediye Gazinosu'ndan çıktı. Küçük Çiftlik Parkı'na gelerek Zeki Müren'den, Bir Muhabbet Kuşu, şarkısını dinledi. Rakı içti.

Saat 23.10: Arkadaşlarıyla beraber, Tepebaşı Gazinosu'na geldi. Safiye Ayla'dan, Her Yer Karanlık şarkısını dinledi. Biraz daha rakı içti. Sahneye çıkıp Aydın folklor ekibine katılarak zeybek oynadı.

Saat 23.40: Ali Tamtürk, arkadaşlarıyla beraber Cordon Bleu'nün pavyonuna geldi. Bir viski içti. Çıplak dansözü seyretti. Telefonla Akifi çağırttı. SPARTACUS

Saat 24.30: Ali Tamtürk, arkadaşlarını Cordon Bleu'de bırakarak Akifle beraber çıktı.

Saat 24.35: Otomobil Ayaspaşa'daki apartmanlardan birinin önünde durdu. Akif, onu üçüncü kata çıkardıktan sonra aşağı indi. Otomobilin içinde uyuklayarak beklemeye başladı.

Saat 2.00: Ali Tamtürk, yorgun argın apartmanın merdivenlerinde görüldü. Şoförden önce davranıp otomobilin kapısını açan Akife: "Uykum var," dedi, "saat kaç oldu?" Sonra: "Bizden iş geçmiş artık be Akif," diye takıldı.

Saat 2.10: Ali Tamtürk, metresinin evine geldi. Gece lambasının ışığında, yatakta uyuyan kadına, başını çevirip bakmadan soyundu. Kamburunu, metresinin sıcak göğsüne yerleştirerek horul horul uyumaya başladı.

Saat 10.45: Ali Tamtürk uyandı. İlk bir duş yaptı. Kahvaltı etti. Kendisinden para isteyen metresine açtı ağzını yumdu gözünü, söylemediğini bırakmadı.

Odanın kapısını gürültüyle açtığı zaman Suna, aynanın karşısında çırdçıplak oturmuş, öğle güneşinin ışığında tel tel parıltı veren sarı saçlarını tarıyordu. Güzellik yarışmasında Türkiye ikincisi seçüldükten sonra, Tamtürk'ün Cadillac'ı Yenikapı'daki tahta evin önünde durduğu gün, on dokuz yaşındaydı. Annesi önce bir hayli nazlanmış, biricik Huriye'sini ağababası yerindeki - üstelik üç karı boşamış - bu ihtiyar adama vermemek için diremişti. Güzellik yarışmasına Suna adıyla katılan Huriye'ciğin, mahalle delikanlılarını çileden çıkaran incecik bilekli uzun bacakları, bembeyaz boynu, safran sarısı saçları vardı. Her gece, tahta evin sokağa sarkan cum-

basının altında şarlar söylenir, beyitler okunur, ahlara çekilirdi. Hele bir, köşe başındaki bakkala gitmeye görsün, mahalle kahvesinde, zarları atılmış tavlalar, kozu kırdmış iskambil kâğıtları kimsesiz kalır; daracık sokak, ah anam, yaradana kurban olayım, Allah sahibine bağışlasın, canını yesinler senin, sözlerinden geçilmez olurdu. Ya süslenip püslenip, takıp takıştırıp gezmeye gittiği zamanlar... Bıçak Hasan, kendini Arnavut kaldırımlarının üstüne atar, sarası tutmuş gibi dakikalarca tepinir, kafasına üç kova su boşaltmadan ayılmazdı. Onla on beş arası yeni yetişen erkek çocukları yıkık duvar arkalarında birer birer kayboluverirlerdi. Sütçü birdenbire yok olan eşeğini, bakkalın kızı keçisini arayadursun, Huriye, ardında ağır bir leylak kokusu bırakarak geçip giderdi. Bu koku, irüi ufaklı birçok burunlar tarafından dakikalarca koklanırdı.

Nereye gittiğini, neler yaptığını kimseler bilmezdi, ama dönüş saati elifi elifine kestirilirdi. Bu, çok zaman, köse müezzinin akşam ezanını okumak üzere tahta minarede görüldüğü saate rastlardı. O zaman bıçkın Hasan, yeniden Arnavut kaldırımlarının üstüne atılmak için kahvenin önüne, güneşe çıkardığı hasır iskemlede dinlenir, kurunur; süzgün gözlerini sokağın caddeyle birleşen kavşağına diken on beşlikler yorgun argın duvar diplerine çökerlerdi.

Güzellik yarışmasında kraliçe seçüebilirdi elbet. Hakkı yenmişti. Ali Tamtürk, ne önemi var, ben onu demir ve çelik kraliçesi yapacağım, diyordu. Annesi de her Allahın günü kapıya dayanıp çeşitli hediyeler taşıyan Cadülac'a boyun eğmek zorunda kalmıştı. Eh, damat biraz yaşlıcaydı ama, kadın değeri büir, olgun, akıllı uslu bir erkekti. Üç kan boşamışsa da ne çıkar, bir taneciğinde bile suç onun değüdi ki... Anacığının tek emeli Huriye'ciğin saadeti idi. Huriye'cik gün göründü, rahat etsindi.

işte böylece, Huriye'cik, beş yddır gün görüyor, rahat ediyordu.

Ali Tamtürk odaya girdiği zaman, aynanın karşısında çı-
rılçplak oturan karısına bakmadan yürüdü. Köşedeki mer-
mer masanın üstünde duran vantilatörü işletti.

"Öfbe..." dedi, "bu ne sıcak? Açsana şu pencereleri..."

Suna, elleriyle yeni taranmış saçlarını sıvazlayarak beyaz
boynunu çevirdi:

"Olmaz, üşürüm."

Ali, o zaman, karısının çıplak olduğunu gördü. Genç ka-
dının yuvarlak sırtı beline doğru bitip yok olacaktı. Daralıyor,
dirseğinin altından küçücük, pembe uçlu memele-
ri görünüyordu. Daha birkaç yıl önce delicesine sevdiği bü-
tün bu güzellikleri unutmuştu sanki... Karşısında yabancı
bir kadın var gibiydi. O kadar başka, o kadar yeni...

"Dün akşam neredeydin?" diye sordu.

Suna gülümsedi:

"Ben sana soruyor muyum?"

"Sen bana soramazsın."

"Niçin soramaz mıyım?"

"Ben erkeğim de ondan... işadımıyım. Kırk tarakta kırk
bezim var. Para kazanıyorum para..."

"Ne yapalım para kazanıyorsan?"

"Lakırdıya bak be... Bir kazanmayayım da gör. Ananın
Yenikapı'daki evinde oturursun ömrünce..."

Suna kahkahalarla güldü:

"Zor otururum..."

Sonra, göz kırptı. Gün görmenin, rahat etmenin yollarını
artık senden iyi öğrendim, anlamına başını salladı. Çoktan-
dır kocasının laflarını kanıksamış, aldırılmaz olmuştu. Ona
karşı ne sevgisi, ne saygısı kalmıştı.

Ali, burnundan soluyarak yaklaştı. Elini karısının çıplak
omzuna değdirdi. Nemli avuçlarının altında, sarı tüycüklerle
örtülü, yumuşak derinin dikliğini duydu. Bir zaman, kılları
aklaşmış parmaklarını para sayar gibi oynatarak çıplak om-
zun üstünde dolaştırdı. Sonra, yavaş yavaş göğse doğru in-

meye başladı. Birdenbire o küçücük yuvarlağı yakalamak, avucuna almak için dayanılmaz bir istek duymuştu. Ama yapamadı. Suna, hep o gülüşle, titreyen elini itmiş, uzaklaştırmıştı.

İçini çekti. Çöküyorum galiba, diye düşündü, tuh Allah kahretsin. Çöktükçe de boyun eğmeye başlıyorum. Eskiden olsaydı, yapabildiği kadar itsin elimi, istediğimi zorla alırdım.

Sonra, odanın en uzak köşesine çekildi. Bir koltuğa oturdu.

"Hazırlan," dedi. "Saat üç uçağıyla Ankara'ya gidiyosun."

Suna şaşmadı, ama şaşar göründü:

"A, a, a... bu da nereden çıktı?"

"Bu akşam Amerikalı işadamı Mister Gibbons şerefine balo verilecek. Orada bulunacaksın."

"Sen gelmiyor musun?"

"Hayır. Seni Akif götüreceğim..."

"Ben o Akif denilen herifle şuradan şuraya gitmem."

Ali, birden güçlenmek istercesine, oturduğu koltuğun yanına kıyasıya bir yumruk indirdi:

"Gideceksin."

Yüzünün çizgüeri gerilmiş, içinden kocaman kıllar sarkan burun kanadan kabarmıştı. Kansına, avını bir an önce parçalamak isteyen bir yırtıcı hayvan bakışıyla bakıyordu. Yanığındaki ben, bir nabız gibi atmaya başlamıştı.

Kadın, kesinlikle tekrarladı:

"Gitmeyeceğim."

"Gideceksin diyorum. Beni çileden çıkarma..."

"Ne olur çıkarsan?"

Ali hızlı hızlı soludu. Gözleri parlamış, bürosunda oturup egemenliği altındaki insanlarla konuşurken olduğu gibi, yarıkları kızarmıştı. Dişlerinin arasından:

"işin ucunda en az iki milyon var..." diye bağırdı.

Suna, kocasına küçümseyerek baktı:

"Bana ne..." dedi. "Hem... hani sen kazanıyordun bu paraları... Yabanın gâvurlarından bana ne öyleyse?..."

Ali'nin vücudu kızgınlıktan sapır sapır titremeye başlamıştı. Seviyordu bu kadını, evet, delicesine seviyordu. Onun için her şeyi yapabilir, ölebilir, milyonlar harcayabilirdi. Ama gelecek milyonlardan vazgeçemezdi. Bir çeşit hastalıktı bu, delilikti.

Yerinden kalktı. Sırtındaki kamburu biraz daha kabartarak odanın ortasına doğru yürüdü. Gürleyen bir sesle:

"Gideceksin..." dedi.

"Gitmeyeceğim."

"Gideceksin... Yoksa..."

Suna da yerinden kalkmış, çırılçıplak, kocasının karşısına dikilmişti. Uzun boyu, her kıpırdanışında titreyen memeleri, omuzlarına dökülen sarı saçlarıyla Ingres'in odalıklarını andırıyordu.

Boy aynasına çarpan öğle güneşi, duvarlarda oynaşmaya başlamıştı.

Ölesiye tiksiniyordu kocasından. Bu duyguyu daha koyuna girdiği ilk gece duymuştu. Tütün kokan sıcacık, hasta bir nefes, içinden kıllar sarkan kocaman bir burun, cerahati kuruyup kabuk bağlamış yarayı andıran koca bir ben, üstelik her dönüşte, her kıvrılıştaki kollarını, omuzlarını acıtan kocaman bir kambur, o yapma büyüklük, o gösteriş, yakıştırma üstünlüğünü her an başa kakan o çalım, bütün bunlara karşı yararı uğruna kendisini önüne gelene itişindeki o alçalış... Tiksinmesine iyice tiksiniyordu ama alışmıştı bir kere. Bu eve, bu otomobile, bu giyime, bu uşaklara alışmıştı.

Aynı kesinlikle:

"Yoksa ne olurmuş?..." diye bağırdı. "Döver misin, ha?... Senden korkacağımı mı sanıyorsun?..."

Pencerenin dışından bir piyano sesi geliyordu. Uyuşturucu bir öğle güneşinin duvarlarda oynaşan ışığı... Bir sürahiden billûr bir kâseye damlatılmış gibi kesik kesik dökülen

notalar... Genç, güzel bir kadının vücudundan yaydan baydıtıcı bir koku... Her şey bir anda değışivermişti sanki. Ali'nin yüreğini, bir an için, her zamankinden ayrı duygular, kafasını her zamankinden ayrı düşünceler kaplar gibi olmuştu. Doğduğu günden beri bütün olup bitenleri unutmak, silmek, yepyeni bir hayata başlamak... Güneşin ışığı altında, tuşlardan damlayan seslerle, bir kadın kokusu koklayarak ömürce uyumaktan ibaret yepyeni bir hayata...

Çabucak silkindi, kendine geldi.

Mavi gözlerini karısının yüzüne dikti. Bu genç vücudun güzelliklerini gerektiği gibi bilmiyordu ama onun saf, çocuk, mahalle kızı ruhunu iyice tanıyordu. Yükselişinde olduğu gibi, alçalışında da aynı yapmalığı gizleyen bir sesle:

"Hayır..." dedi yavaşça. "Rica ederim, yalvarırım, ayaklarına kapanırım... İhtiyar kocacığına acırsın sen, onun mahvolmasını istemezsin."

Saat 14.58: Suna Tamtürk, sırtında kül rengi çok şık tayyör, Yeşilköy havameydanında bulunanları güzelliğine hayran ederek uçağa bindi.

8

ALİ SOSYAL SAADET BAKANI

Ali, baldızının omzu üstünden, büfenin aynasında kendini gördü. Aynanın içinden düşmanca ona bakan bu kafaya sokakta rastlasa tanıyamazdı. Bu mor çerçevesi baykuş gözleri, bu sarkık yanaklar, bu ak saçlar onun muydu? Yanağında ki ben büsbütün büyümüş, burnu iyice uzayıp dudağına kapanmıştı.

Önce gözlerini yummak, bu korkunç yüze bakmamak istedi. Sonra... ben Bakanım, diye düşündü; bu surat, şu ülke-

de yaşıyan bütün insanların üstüne çıkmış güçlü bir adamın suratıdır.

Karşısında oturan baldızı, sanki onu görmemek istermiş gibi başını önüne eğmiş, bir eliyle ağzını kapatmış, boşalan tabağına gülümsüyordu.

Kaynana, her zaman çatık duran kaşlarını biraz daha çatarak, azarlarcasına:

"Tuzluğu vereyim mi?..." diye sordu. "Salçaya tuz koymayı unutmuşlar gene..."

Ali:

"Hayır..." dedi, "istemem."

Salçanın tuzsuz oluşu gittikçe sertleşen damarlarına daha elverişliydi.

Kansı, sofranın bir ucunda, kahkahalarla gülerek erkek kardeşine bir şeyler anlatıyordu. Saçlarını yeni yetişen bir genç kız güveniyle omuzlarına dökmüştü. Sesinde çocukça bir şakıma, bir kırılıp dökülme vardı. Çevresindekileri, güzelliğinin koruyuculuğu altında tutmaktan doğan bir şımarıklık içindeydi.

Dayısının yanında oturan Meral, masanın ortasında, kocaman bir vazodan taşan sonbahar çiçeklerine dalmıştı. Tabağındaki yemek olduğu gibi duruyordu.

Üç yıldır Lisenin birinci sınıfında okuyan Vural, kapının aralığından sessizce odaya süzülen kediye:

"Hello mister James..." diye bağırdı.

İngüizce öğretmeni Mister James'e benzediğinden ötürü kediye bu adı takmıştı. Çaresiz kaldığı zamanlar kedi de Mister James gibi miyavlıyordu. ikisi de, yarısından çoğu haylaz bir sınıfla, kendilerinden başka hiçbir şeyle ilgilenmeyen bir aile içinde, sık sık çaresiz kalıyorlardı.

Genç, güzel bir hizmetçi kız sofraya ikinci yemeği getirmişti. Vural'la gözlerini bir an ablasından kurtaran dayısı birbirlerini süzerek içlerini çektiler.

Kaynana önce kendi tabağına koyduğu yemeğin tadına

baktı. Dudaklarını birkaç kere şapırdattıktan sonra hizmetçi kıza:

"Tuz yok..." diye bağırdı. "Bunda da tuz yok... Aşçıbaşına ne oluyor bilmem ki, âşık mı ne?..."

Aşk sözünü duyan Meral irkildi. Çiçeklerden ayırdığı gözlerini büyükannesine çevirdi. Dalgın dalgın baktı. Canı hiçbir şey yemek istemiyor, sofrabaşı işkencesinin bir an önce sona ermesini bekliyordu.

Ali içinden, elbet diye söylendi, aşçı da âşık. Onunki can değil mi?... İşte kızı, oğlu, kayınbiraderi, karısı, kendisi... Tabacağına bakıp uslu uslu gülümseyen zavallı baldızla kocamış kaynanadan başka herkes âşıktı bu evde. Şu anda Perran'ı hatırlayıp yüreği sızlamıyor muydu? Bakan olduğundan beri gizlice beraber yaşamaya başladığı Perran, yeni bir araba isterim, diye tutturmuştu. Bir haftadır surat asıyor, isteği yapılmadıkça kapıyı açmayacağını söylüyordu. Oysa Ali'nin bütün saadeti, her gün biraz daha artarak, onun bir bakışına, bir gülüşüne bağlanmıştı. Ak saçlarının, bükük belinin, altmışına varan yaşının böylesine bir ilgiye ihtiyacı vardı. Bir haftadır ne yapacağını şaşırılmış, çaresizlik içinde bunalmıştı. Yirmi, yirmi beş bin lirayı gözden çıkarıp arabayı almak ne kadar elinde değilse, bu ilgiyi bir araba yüzünden koparıp atmak da o kadar elinde değdi.

Kardeşinin tabacağına yemek dolduran karısı, neşeyle sinir karışımı bir kahkaha nöbetinden sonra:

"Aşçıbaşını evlendirelim öyleyse..." dedi.

Güzel hizmetçi kızardı, yanakları daha bir pembeleşti.

Kayınbiraderi olağanüstü bir açgözlülükle bir yandan yemeğini çatallarken, öbür yandan boşalan tabağı almak için eğilen hizmetçinin, önlüğünün içinden sarkan göğsünü gözetliyordu. Üç dört okul değiştirdikten sonra, Vural gibi, inat etmemiş, lisenin ne yapsa bitmeyeceğini anlayarak, bütün gün uyuyup, bütün gece dolaşmakta karar kılmıştı. Nasıl olsa annesiyle ablası cep harçlığını bol bol veriyorlardı. Liseyi bit-

rip de ne olacaktı, bugünkünden daha mı rahat yaşayacaktı sanki? Hem eniştesi eninde sonunda onu bir işe yerleştirmek, bir baltaya sap etmek zorundaydı. Balta sapı olmak hiç de hoşuna gitmiyor, elinden geldiği kadar o günü geciktirmeye çalışıyordu.

Boş tabağının yanına iki dilim ekmeğe süren kaynanası:

"Aaa..." dedi, "yemek almadınız mı siz?... Ben aldınız sanıyordum."

Ali, soğukça:

"Hayır..." dedi, "ondan yemeyeceğim."

Oysa, önüne koymuş olsalardı, pekâlâ birkaç lokma yiyebilirdi. Her biri kendilerinin ya da sevdiklerinin tabaklarını doldurmuşlar, onu düşünmemişlerdi. Koca evde hiç kimse onunla ilgilenmiyordu, kimse yediği şu yemeği ona borçlu olduğunu aklından bile geçirmiyordu. Masanın altında, ara sıra Vural'ın düşürdüğü ekmeğe parçalarını toplayan Mister James bde ondan daha mutluydu.

Kaynanasının önüne sürdüğü ekmeğe dilimlerini yokladı. Yumuşacık, taze dilimlerdi. Bakan olmadan önce, kaynanası, ne kadar bayatlamış dilimler varsa onun önüne sürerdi. Bakanlığının tek faydasını bu gülmek bilmez kadının biraz azalan düşmanlığında bulmuştu.

Meral, hep o halde, tabağındaki yemeğe elini sürmeden çiçeklere bakıyordu. Gözlerinin altında uykusuz geçirilmiş gecelerin belirtileri vardı. Onun bitkinlik akan yüzünü süzen Ali, geçecek, diye düşündü, ama geçmese de onu o serseriye vermeyeceğim. Yok sanatçımı, şiir, hikâye yazarmış. Serseriliğin bundan iyisi can sağlığı. Aslında, işsiz güçsüzün biri... Benim gibi bir Bakanın kızını istemeye kalkması ne yüzüzlük...

Yeni bir kahkaha nöbeti, bu sefer de, Ali'nin bakışlarını karısının üstüne çekti. Karısı, kırkı aşmış yaşına karşı, düz gün boynu, pembe, çıplak omuzlarıyla genç bir kız gibi görünüyordu. Ali dişlerini sıktı, söyleyeceğim, diye mırıldandı, ne

olursa olsun, bu gece her şeyi söyleyeceğim ona. Beni daha çok gülünç etmeye hakkı olmadığını, maazallah söylentiler sayın Başbakanın kulağına giderse, bu yüzden Bakanlığını bile kaybedeceğimi anlatacağım, hele buna hiç mi hiç razı olmayacağımı, ailemizin geleceğini düşünmek sorumluluğunu benim kadar onun da taşıması gerektiğini...

Eliyle göğsüne bastırdı. Yüreğinde gittikçe artan bir sızı vardı. Çok yorulmuştu bugün. Bakanlar kurulunda memleketin saadeti üstüne iki saat konuşmuştu. Kuruldan çıktıktan sonra, hemen dinlenme odasına çekilmiş, masajcısını çağırarak kırılıp dökülen vücudunu onun ellerine bırakmıştı. Bir sürü mektuplardan birkaçını okumasını söylemişti. Özel kalem müdürü de mektup tomarından rasgele birini çekmiş, öksürmüştü, okumaya başlamıştı:

"Sayın Bakan. Huxley'i tanır mısınız? Akıllı bir adamcağızdır. İşinizden ötürü çok üzüldüğünüzü sandığım şu günlerde size, onun saadet haplarını salık vermeyi düşündüm, işittiğime göre, Amerika'da birçok fabrikalar Huxley'in Soma adını verdiği bu haplardan bol bol yapmışlar, ucuza satacaklarmış. Ülkemizin saadetini sağlamak için, çok bir şey değil, on bin kilo satın alabilirsiniz, adam başına yarım gram yeter. Böylece, o bitmez tükenmez üzüntülerinizden kurtulmuş olursunuz. Siz bizim saadetimiz için kendinizi tüketiyorsunuz, bizler de sizi mesut görmek isteriz. Sonsuz saygılar, saadetler..."

Mektup bittikten sonra:

"Kim yazmış bunu?..." diye sormuştu,

özel kalem müdürü gözlüğünü düzeltmiş, kâğıdı burnuna yaklaştırarak sökmeye çalışmıştı:

"Karışık bir imza efendim, okuyamıyorum."

Ali, elektrikli titreticinin altında yoğrulan omuzlarını kırmılatmamıştı. Masör Lambo, hemen fişi çekerek makineyi

durdurmuş, becerikli elleriyle elektrik ışığı altında yumuşayan kamburu sıvazlamaya başlamıştı.

Bakanlar kurulunda ne güzel bir demeç vermişti bugün. Bütün acıların sebebini insan ahlakına bağlamıştı. Ahlak, günümüzün en önemli konusuydu. Ekonomik sıkıntıların tümü ahlak düşüklüğünden doğuyordu. Ticaret alanında meşru kârla yetinilmesi bir ahlak eğitimine bağlıydı. Toplumda, özellikle, ahlakın temsilcisi kadınlardı. Ekonomik sıkıntılar kadınların erkekleri lükse sürüklemesinden doğuyordu. Örneğin, sıralı sırasız yeni bir araba isterim diye tutturuyorlardı. Erkekler kadınlarına karşı hoşgörülü, güçsüzdüler. Bu güçsüzlük öylesine bir Tanrı kuralıydı ki, Sosyal Saadet Bakanlığınca çaresi bulunamazdı. Bu halde ahlak eğitimini bir an önce kadın denilen yaratıklara yöneltmek gerekiyordu.

Konuşmasını:

"Sayın Başbakanım," diye bitirmişti, "sayın Milli Eğitim Bakanı arkadaşşımdan anlayış, yardım diliyorum. Okullardaki ahlak eğitimini, yüzde seksen artırırsınlar, özellikle kızlarımız için ayrı kurslar açsınlar, konferanslar düzenlesinler. Kızlarımız hesap, fizik, edebiyat bilmeseler de bu topluma faydalı olabilirler, ille velakin ahlak..."

Vural:

"Baba..." diye bağırdı.

Ali, yerinden sıçradı. Başını kızgınlıkla çevirdi:

"Ne var?"

Satır satır yeniden mırıldandığı o güzel demecin yarıda kalmasına iççerleşmişti.

Vural:

"Biliyorsun," dedi, "Brezilyalılar Ankara'ya geldi. Bu pazar rövanş maçı var.

"Eeee?"

"Bizi götüreceksin, değü mi?"

"Tabii... tabii götüreceğim."

Kızgınlığı birdenbire geçivermiş, boyun eğmişti. Gerçek-

ten oğlanın hakkı vardı, istanbul'daki yenilginin öcü inşallah bu pazar alınacaktı. Hem birkaç haftadır ayağı burkulduğundan ötürü oynayamayan Nurtopu Naci de iyileşmiş, antrenmanlara başlamıştı. Doğrusu bu maç küçümsenemezdi.

Kafası birkaç dakika stadyumda dolaştıktan sonra gene onu çok yoran, üzen olağanüstü gününe döndü. Evet, Bakanlar Kurulunda iyi konuşmuş, bakan arkadaşlarının hayranlığını kazanmıştı. Ama sonra... Ah, keşke bunun sonrası olmasaydı...

Bol elektrik ışığıyla gittikçe ısınan odada terlemeye başlayan özel kalem müdürü, sıkıldığını belli etmemeye çalışarak:

"Daha okuyayım mı efendim?..." diye sormuştu.

"Okuyunuz..." demişti Ali.

özel kalem müdürü elindeki zarflardan birini daha yırtmış, içinden çıkan altı yapraklı uzun mektubu okumaya başlamıştı. Parti Bucak Başkanlarından biri; Bucağında oturan vatandaşların bahtsızlığından söz açıyor, buna sebep olarak da mahallelerindeki otomobil tamirhanesinin olağanüstü gürültüsünü göstererek bu tamirhanenin tezelden kapatılmasını diliyordu.

Huxley de kimdi acaba? Saadet veren o ilaç gerçekten Amerika'da yapılıyor muydu? Masajdan kalkar kalkmaz, ilk işi bilim bürosuna bunu incelettirmek olmalıydı.

özel kalem müdürü okuduğu mektubun henüz üçüncü yaprağını bitirmişti. Lambo, kocaman bir tuzluktan çıplak kollarına talk pudrası serpiyordu. Elektrik ışığından tedirgin olmaması için kafasına örtülen havlunun altında özel kalem müdürünün sesini güçlkle duyuyordu.

Sebepler bir yana, dünyada ne çok bahtsız vardı. Gerçek olan insanların acı çekmesiydi. Saadet dediğimiz, belki de, bu acıların kısa bir zaman için dinmesinden, durulmasından ibaretti. Her şeyden önce, insan, elinde olmadan içine girdiği bir sosyal alanda, gönlünün dilediği gibi yaşayamıyordu. Saadeti engelleyen birçok toplum kuralları doğmuştu. Ama bu

kurallar da gene saadeti, hiç değüse başkalarının saadetini sağlamak için konulmuş değil miydi?... Başiboş yaratıklar, örneğin hayvanlar, gerektiği gibi mesut muydular acaba?... Onların, başlarına çökmüş kalabalık aileleri, kendilerini rezil eden kardarı, yirmi beş binlik araba isteyen metresleri yoktu şüphesiz. Böyle de olsa, en üstün yaratık olan insan, hayvanca bir başiboşlukla yaşayamazdı. Aklının egemenliği altında kendini sınırlandırmak, dizginlemek zorundaydı. Toplumda akıl, ahlak olarak beliriyordu. İlle velâkin kadınlar...

Bu kadınlardan birinin, baldız hanımın hıçkırıkları, Ali'yi kendine getirdi. Kuşkuyla başını kaldırdı. Kaynanası da çatalını bırakmış, o sert, kocaman, hiçbir duygunun belirmediği yüzünü kızına çevirmişti. Son nöbet geçeli ancak bir hafta olmuştu. Birkaç güne kadar onu İstanbul'a, akıl hastanesine götüreceklerdi. Nöbeder her zaman hıçkırıklarla başlardı ama bu kadar sıklaştığı görülmemişti.

Güzel hizmetçi, üçüncü yemeği getirmişti.

Baldız, birkaç kere hıçkırıktan sonra sustu. Gene, her zamanki gibi, ağzı eliyle örtülü, tabağına bakıp sessiz sessiz gülümsedi. Ali kendi kendine, hani ablası da bundan akıllı değil, diye düşündü, bu hiç olmazsa o korkunç kahkahalar yerine sessizce gülümsemesini beceriyordu.

Baldız hanımın hıçkırıkları, annesiyle eniştesinden başka kimsenin umrunda olmamıştı. Kayınbirader, ablasını dinlemiş görünerek güzel hizmetçiyi gözetliyor, Vural, bir türlü doymak bilmeyen midesine bir makine hızıyla yeni lokmalar gönderiyor, Meral, vazodaki çiçeklere dalmış, düşünüyordu.

Açık pencerelerden şehrin gürültüsü geliyordu. Yağmur çiselemeye başlamıştı.

Kaynana, yemek tabağını masaya bıraktığı halde delikanlılara bütün güzelliğini göstermek istercesine ortada salınan hizmetçiye seslendi:

"Kız... Kapa şu pencereleri. Üşüyorum."

Sonra, düşmanlık akan yılan yeşili gözlerini damadına çevirerek ekledi:

"Sonbahar geceleri ne serin oluyor, değil mi?"

Ali, onu duymadan:

"Evet..." diye mırıldandı.

Bucak Başkanının mektubunu bitirdikten sonra, gittikçe kendisini bunaltan gömleğinin yakasına parmağıyla asılıp genişletmeye uğraşan özel kalem müdürüne aynı ilgisizlikle aynı sözü söylemişti:

"Evet?..."

Bir yandan elektrik ışığı, öbür yandan masör Lambo'nun güçlü elleri altında uyumamaya çalışıyordu. Uyusaydı keşke... Ne tatlı, ne dinlendirici, ne kaygısız bir uyku olurdu o.

Özel kalem müdürü sessizce içini çekmiş, zarflardan birini daha yırtmış: *"Bay Bakan, çoktandır sizin de bildiğinizi sandığım bir gerçeği tekrarlayacağım. Karınız yarın saat tam dörtte..."*

özel kalem müdürü birden durmuş, kızaran yüzünü saklamaya çalışarak boğulurcasına öksürmeye başlamıştı. Lambo hemen düğmeyi çevirmiş, beş yüz mumluk ışığı söndürmüştü. Parlak bir aydınlığa alışan gözler, bir anda, kararivermişti.

Ali, ne yapması gerektiğini şaşırılmış, üstüne örtülen çarşafı peştamal gibi beline sararak ayağa kalkmıştı:

"Gidin..." diye kekelemişti. "Gidin... giyineceğim."

Küçük dinlenme odasında, bir yarı karanlık içinde, tam bir sessizlik başlamıştı. Pencerenin önündeki masa, boylu boyunca uzanan divan, ışısız lamba, tahta çerçeveli kocaman saksı, yeşil kaktüsler, bir köşeye çekilmiş koltuk, pirinç tokmaklı kapı hiçbir şey olmamış gibi kımıldamadan yerlerinde duruyorlardı. Mesut duygusuzluk... İnsan yaratılmaktansa, şu bir köşeye çekilmiş koltuk, şu boylu boyunca uzanıp gerçek bir rahadıkla kendini dinlendiren divan olmak...

Bir saat sonra, ancak kendini toparlayıp giyinebümiş, Bakanlık odasına geçmişti, özel kalem müdürünü çağırtmış:

"Oğlum..." demişti. "Aslı astarı bulunmayan o mektubu kimse bilmemeli. Lambo'ya da sıkıca tembih et, ağzını tutsun, mevkiimi sarsmak için düşmanlarımın uydurduğu bu yalanlar zinhâr sayın Başbakanın kulağına gitmesin."

Birdenbire kafasına çarpan bir tabak Ali'yi kasvetli düşünden uyandırdı. Korkunç bir çığlık sofrada bulunanları oldukları yerde dondurmuştu. Baldız hanım, gözleri yuvalarından uğramış, ağzından köpüklü salyalar akarak bir yandan haykırıyor, bir yandan da eline ne geçerse karşısındakilerin kafalarına fırlatıyordu.

Ali yeni bir tabak ya da bir çataldan korunmak için önündeki peçeteyi der-top edip yüzüne tuttu. Meral odanın bir köşesine kaçmış. Vural masanın altına, Mister James'in yanına sığınmıştı. Kaynanayla oğlu, bütün güçleriyle, azan delinin kollarını yakalamaya çalışıyorlardı. Hizmetçi kız kapıyı açmış, deliye taş çıkartan bir haykırmayla açığıbaşıyı yardıma çağırıyordu.

Sokakta çığlıkları duyup pencereye koşan iki kişiden biri, korkuyla:

"Ne oluyor Allah aşkına?..." diye sordu. "Adam mı öldürüyorlar? Burası kimin evi?..."

Ayak parmaklarının üstünden dikilip içerisini görmeye çalışılan öteki:

"Sosyal Saadet Bakanının..." dedi.

Ali, bir kalkan gibi yüzüne tuttuğu peçetenin koruyuculuğu altında yerinden kalktı. Geri geri yürüyerek çalışma odasına geçti, kapıyı kilitledi. Kendini bir koltuğa attı. Kafasında parçalanan tabak alnını kanatmıştı. Kaşlarının üstünde biriken kan damlalarını mendiliyle sildi. Kditli kapının ardından çığlıklar, şangırtılar geliyordu. Zonklayan başını sıvazladı. Gözlerini, karşısındaki pencerenin camında bir sokak lambasının ışığıyla aydınlanan noktaya dikti, derin derin içini çekti.

Huzur nerededir?... diye düşündü. Hangi sosyal yapılaradadır?... Keşke Bakan olacağıma bir bakkal olsaydım. Benden

başka hiçbir erkek tanımayan, kafesler altında büyütülmüş bir mahalle kızıyla evlenirdim. Onunla fasulye, pirinç çuvaları arasında ne kadar mesut olurduk. Meşru kazancımız bize yeter de artardı. Dükkânımızın üstünde iki odalı bir evimiz olurdu. Odaların birinde yatar, birinde otururduk. Cumbamız çiçek saksılarıyla dolardı. Fesleğen, sardunya, ceylan, ıtır, sakız, çiçeklerimizin kokulan, en uzak mahallelerden duyulurdu. Komşularımız bizi sever, sayar, nasılsın Alefendi, Hatice hanım yenge nasıl, diye hatırımızı sorarlardı. Hayatımız sakin bir dere gibi akıp gider, hiçbir olağanüstülikle bulanmazdı.

Bir Bakan olacağıma, vazgeçtim o huzur verici bakkallıktan, hiç değilse anasız babasız bir sokak çocuğu olsaydım. Sadetimi engelleyen bütün bağlardan uzak, tam bir özgürlük içinde, kendi hayatımı kendim kurar, keyfimin dilediği gibi yaşardım. En küçük bir düşüncem, kaygım bulunmazdı. Kimseden korkmaz, çekinmez, kimseye bağlanmaz, kimseyle ilgilenmezdim. İstedğim gibi yer, istediğim yerde uyurdum. Günlerim, gecelerim bütün güzellikleriyle benim olurdu.

Başını koltuğun arkalığına yaslamıştı. Elleriyle şakaklarını bastırıyor, yemek odasından gelen o bitmez tükenmez gürültüyü duymamak için kulaklarını tıkıyordu.

Birden, iri bir yağmur damlası, pencerenin camına tutundu. Bir zaman, sokak lambasının ışığı altında, kendi kendinden kurtulmaya çalışarak yayıldı, titredi. Sonra, beceriksizce süzülerek, karanlık boşlukta eriyip gitti.

**KUTU KUTU
İÇİNDE**

Doğan pencerenin karşısına oturmuştu. Gzalıcı bir güneşin kırılıp döküldüğü camın ardında, bahar çiçekleriyle donanmış bir ağaç görünüyordu. Pencerenin camları saklambaç oynayan çocukların sesleriyle delik deşikti. Ağacın arkasında, dünyanın ilk günündeki kadar yeni, durgun bir mavilik vardı.

Saatine baktı. On ikiyi on geçiyordu. Gözlerini kapamak istedi, mavdiğe kıyamadı. Bacaklarını dimdik uzattı. Başını koltuğun içine gömdü. Omuzlarını kısıp ellerini karnının üstünde kenetledi.

Kulakları kapının almışını işitmeye hazırdı. Aldatıcı bir çınlama, ikide bir, odanın içini dolaşıyordu. Zil alıyor, kapı kendiliğinden açılıyor, önce alışık olduğu bir koku, sonra bütün havayı içine çekercesine derinleşen bir nefes, bir vücut ılıklığı, gömüldüğü koltuğun çevresini sarıyordu. Gerçekle dş arası bir ses, canım diyordu, seni beklettim mi? Bağışla beni. Otobüsler yle kalabalık ki... ikisi durmadan geçti. ncsne güçlükle binebildim. Merak etmedin ya?...

Mavdik hiç kıpırdamıyordu. Ağacın dallarını örten çiçekler bir resimdeki kadar durgundu. Çocukların civıltısı camlara çarpıp kırddıktan sonra çiçeklere dönüyordu. Çift kanatlı kocaman pencere, bütün bunların üstünden, sonsuzluğa doğru uzayıp giden evreni çevreliyordu.

'Evrenin içinde dünya. Dünyanın içinde Türkiye. Türkiye'de istanbul şehri, istanbul şehrinde sokak. Sokağın içinde ev. Evin içinde oda. Odanın içinde ben... Ne tuhaf.'

Birden silkindi. Ellerinin kenedi çözüldü. Ayağa kalkma-

ya çalıştı. Pencereyi açmak, sokağa, onun görünüvereceğini sandığı sokağa bakmak istedi.

'Bakmamalıyım. Nasıl olsa birazdan gelecek. Yıllardır bir gün bile gelmezlik etmemişti. Onu pencerede değil, koltuğumda oturarak serin bir yürekle beklemeliyim.'

Vazgeçti. Gözlerini yumdu. Kirpiklerinin arasından süzülen ışık gözbebeklerinin üstünde kıvılcımlanıyordu. Uyumak istedi.

'inci dün kaçta buluşacağımızı sormak için telefon ettiği zaman Tülin karşımda oturuyordu. Kızardığımı, kekeleydiğimi görmemek için masada duran dergilerden birini çekmiş, karıştırmaya başlamıştı. Umursamaz, donuk, olayların üstünde kalan bir görünüşü vardı. Uzun boyu, pahalı giyinişi, gururlu güzelliğiyle her zamanki gibi üstündü. Sonra, bankanın sessiz koridorlarında yan yana, onu genel müdürün odasına kadar götürürken yüreğimin hâlâ çarptığını duymuş, beyhude yere gülümsemeye, eşitliği sağlayabilecek birkaç söz buluşturup söylemeye çalışmıştım. Odacılar benden çok onun için ayağa kalkmışlar, kapıyı açıp saygıyla yol göstermişlerdi. Babasının odasına, o odanın bütün memurlarda uyandırdığı korkuyu bir anda yere çarpan bir yürüyüşle girmişti.'

Birden ışığa kafa tutarcasına, gözlerini açtı.

'Inci'ye her şeyi anlatacağım. Aşkımızın çok tatlı bir düş olduğunu, oysa her düşten er geç uyanmak gerektiğini... Olayların elimizde olmadan gelip çattığına onu inandırmalıyım. Bu sonuçta benim en küçük bir suçum olmadığını, bir zamanlar onu taparcasına sevdiğim nasıl bir gerçekse, bu sonucun da öylece bir gerçek olduğunu bilmeli...'

Gözlerini yeniden yumdu. Kendini, gözkapaldarındaki ışık oyunlarına rahatlıkla bıraktı.

'Bankanın o kuruluş yıldönümüne, genel müdürün evinde verilen o baloya çok şeyler borçluyum. Yaşadığımı, var olduğumu o gece anlamıştım sanki. Böylesine seçkin bir topluluğa ilk defa karışıyordum. Başıma gelecek muduluğu biliyor-

muş gibi daha bir ay önceden heyecan duymaya, hazırlanmaya başlamıştım. Kiraladığım frakı günde birkaç defa sırtıma giyip çıkarıyordum. Saçlarımı kestirmiş, kokulu sabunlarla yıkanmış, babamdan kalan altın saati koluma takmıştım. İçimden gelen bir sezgiye uyarak baloya gideceğimi Inci'den saklıyordum. Çevremi bir hafiflik, bir sevinç kaplamıştı. Hele, kollarımın arasında tuttuğum varlığın değerini her an biraz daha duyarak, orkestradan çok, içimdeki cümbüşün temposuna ayak uydurup, arkadaşlarımın imrenen bakışları altında Tülin'le dans ettiğim zaman... Inci'yi büsbütün unuttu vermiştim. Tülin'le büfeye gidip bir şeyler içmiş, yeniden dans etmiş, bahçeye çıkıp gökteki yusuvarlak aya bakmıştık. Kafamda bütün gerçekler silinmişti, bir filmde yaşıyor gibiydim. Üstelik, beni bir hafta sonra kutlayacağı yaş gününe de çağırmişti. O anda, genel müdürün kızı olduğunu bile unutmuş, onu kendime Inci'den daha yakın bulmuştum.'

Ayağa kalktı. Hızla kapıya doğru yürüdü. Kulağını tahtanın aralığına dayayarak merdivenlerin sessizliğini dinledi. Koca apartmanda en küçük bir gürültü yoktu. Kapıyı açıp koridora çıktı. Mermer merdivenler göz karartıcı bir loşluk içinde derin bir uykuya dalmış gibiydiler.

'Ne oluyorum? Çocukluk bu benim ettiğim... Bir kadından ayrılan ilk erkek ben miyim? Arkadaşlarımın çoğu ayda bir sevgi değişiriyor, bense üç yıldır süren bir maceradan kendimi sıyrabilmek için ölüp ölüp diriliyorum. Erkek olmalı, olayları erkekçesine değerlendirmeliyim.'

Yeniden pencerenin karşısındaki koltuğa oturdu. Yaşayacağı günün sorumluluğundan ürküyormuş gibi damarlarında, sinirlerinde öldürücü bir korku vardı. Gözlerini ışığa çevirdi. Üstüne çıkmaya çalışan bir çocuğun ağırlığından çiçeklerini döken ağaca baktı. Ağacın ardındaki mavilik öylece, duvar gibi, taş gibi, insanı deli eden bir duygusuzlukla kıpırdamadan duruyordu.

'O pazar, gene o eve gitmek için kendimde nasıl bir güç

bulabildiğime hâlâ şaşıyorum. Zavallı ablacığım, titizliğime uysallıkla katlanmış, pantolonumu hiç ses çıkarmadan üst üste üç kere ütölemişti. Lacivert elbiseme uyan kravatımın lekelerini kendi elimle çıkarmıştım. Sınava girecek bir öğrenci gibi kalbim çarpıyordu. Yolda, kaç kere geri dönmeyi, bir haftadır yaşadığım bu masal dünyasından kendimi kurtarmayı, gündelik hayatımın uyuşturucu rahatlığına kavuşmayı düşünmüştüm. Kendi kendime, acaba beni gerçekten, isteyerek mi çağırmıştı diye soruyor, tartışıyordum; yoksa bu çağrı bir ev sahipliği gereğinin sonucu muydu? isteyerek çağırmış olmalıydı. Söylemeseydi, o pazar onun yaş günü olduğunu nereden bilebilirdim? Hem beni yaş gününe çağırmak zorunluluğunu, durup dururken, hangi incelik gerektirirdi? Düşüncem nereye varırsa varsın gene de o kendini beğenmiş kızın beni istemiş olmasına bir türlü inanamıyordum. Taksim'de, Teknik Üniversite'ye giden asfalta saparken gözlerimin önüne inci geldi. Kafamda, onun omuzlarına dökülen çocuksu sarı saçlarıyla ötekinin her türlü üstünlüğü belirten kara, kıvrıkcık başını karşılaştırdım. Bir erkek için bir kadın, şöyle ya da böyle, ölçüleri gereği gibi kurulmuş güzel bir yapı değil miydi? Bu yapıda acımasını bilen bir kalp, biraz sevgi, biraz duygu... Bütün bunlara güven verici bir yaşayışla sağlam bir geleceği de ekliyordum, inci, evet, inci...'

Doğan içinden gelen bir itmeyle, ne yaptığını kendi de pek bilmeden gene ayağa kalktı. Bütün vücudunu sarıveren kırmızı bir aydınlık içinde uzun boyu, geniş omuzları, seyrekleşmiş kara saçlı başıyla bir öğle üstü şehrin meydanlarında kendi hallerine bırakılmış, güneşten kavrulan tunç heykelleri andırıyordu. Kapiya kadar gidip merdivenleri dinledi. Sonra, masanın üstünde duran sürahiden bir bardağa doldurduğu suyu bir nefeste içti. Serin suyun gırtlığından geçerek midesine, damarlarına yayıldığını duydu. Pencerenin karşısındaki koltuğuna daha bir rahatlıkla oturdu. Bir bacağına öbürünün üstüne attı. Bir sigara yaktı.

'Kapılarının önünde duran o kocaman, mavi arabayı bugünkü gibi hatırlıyorum. Bu, bizim genel müdürün her zaman bankaya gelip gittiği araba değildi. İnsana rahatlık, güven, yaşama sevinci veren bu arabanın benimle ne türlü bir ilgi kurabileceğini bilemezdim elbet. Kapıyı genç bir hizmetçi kız açmıştı. Adımı sorduktan sonra beni uzun bir zaman geniş, mermer döşeli, ortadaki küçük havuzun içinde kırmızı balıkların dolaştığı bir giriş yerinde yalnız bıraktı. Bir yaş gününün neşeli uğultusunu uman kulaklarım evin içindeki bu tapınak sessizliğini yadırgıyordu. Şaşırmıştım. Ne yapacağımı bilemeyerek çevreme bakmıyordum. Duvarlara kocaman, karanlık renkli tablolar asılmıştı. Halılarla örtülmüş mermer merdivenler görünüyordu.

'Tülin'in bulunduğu odaya girdiğim zaman hep o şaşkınlık içindeydim. O konuşmaya başlamasaydı eğer, ağzımı açıp tek söz söyleyemezdim. Kara gözleri büsbütün kararmış, derinleşmiş gibiydi. Beni saçlarımdan ayaklanma kadar süzerken avucundaki mendili parçalamak istermişçesine çeviriyordu.

"Siz..." dedi.

'Sonra:

"Evet, sizi unutmuş olacağım herhalde..." diye ekledi. "Biraz rahatsızım da... Yaş günümü bir hafta sonraya bıraktım, ötekilerin hepsine haber verildi."

'O balo gecesinin içimi karmakarışık eden sıcaklığına karşı, bu davranış beni olduğum yerde dondurmuştu. Sustum, önüme baktım. Günlerdir çok tatlı bir düş gibi sürüp giden o masal dünyası bir anda dağılıvermişti. Ben artık Şehzâde değildim, o ise gözüme hiç de bir peri gibi görünmüyordu. Karşımda duran genel müdürümün kızıydı.

' "Mademki geldiniz," dedi, "oturun."

'Başka hiçbir şey yapamayacağım için oturdum. Ağır ağır perdelerin arasından sızan gün ışığının aydınlattığı bir yarı loşluk içinde, kızmak gücünü bile kendimde bulamayarak, her türlü tepkilerimi yitirmiş, önüme bakıyordum.

'Ne tuhaf... O anda kendimi son derece gülünç bir durumda bulduğumu şimdi iyice hatırlıyorum. Neredeydim? Ne yapıyordum? Ne olmuştu bana? Bankadaki yüzlerce arkadaşım gibi işimle gücümle uğraşan küçük bir memurdum. Bir İnci'm vardı. Seviyor, seviliyordum. Kazancım artınca onunla evlenecek, ydlardır peşinde koştuğum bir amaca ulaşmış olacaktım. Küçücük bir evim, iyi bir annem, ablam vardı. Bütün bunların arasında kendimi mutlu buluyordum. Bu kocaman evde işim neydi? Buraya nasıl gelmişim? Kimdi bu karşımdaki kız?...

' "Vermut içer misiniz?" dediğini duymuştum.

' "Sizi rahatsız etmeyeyim," dedim. Kalkmaya davrandım.

'Azarlarçasına:

' "Oturun..." diye bağırdı.

'Sonra:

' "Bağışlayın..." dedi yavaşça. "Çok sinirliyim bugün. Geldiğiniz iyi oldu. Bir şeyler anlatın bana."

'Ne anlatabilirdim? Kararsız, şaşkın yüzüne baktım.

' "İşinizden, babamdan söz açın," diye ekledi. "Babamı sever misiniz?"

'Nasıl oldu bilmem, birdenbire:

' "Hayır..." deyiverdim.

'Biliyorum, söylenecek söz değildi bu. Ama o anda ağzımdan çıkıvermişti.

'O gün Tülin, ilk defa, bu sözüme gülümsedi:

' "Neden?"

'Ben de gülümsemeye çalıştım:

' "Tanımıyorum da ondan... Biz küçük memurlar sayın genel müdürümüzü yılda ancak bir kere görürüz."

' "Hiç konuşmadınız mı babamla?"

' "Hemen hemen hiç... Yalnız o balo gecesi, sadece, birkaç kelime..."

' "E, tanımadan... nasıl oluyor da... çok tuhaf doğrusu."

'önce kesik kesik, sonra boşanırçasına kakhahalarla gülmeye başladı.

'Küçük hanımın banka işleri hakkında hiçbir bilgisi yoktu anlaşılır. Kahkahaları beni rahadatmış, pısrıklığımlı gidermiş, dilimi çözmüştü. Ona, babasının genel müdürlük ettiği bankanın iç yüzünü kısaca anlatmaya çalıştım. O anda, aklıma ne geldiyse, saçma sapan daha başka şeyler de söyledim. Beni dgiyle dinliyordu.

"Demek..." dedi. "Sabahın sekizinden akşamın sekizine kadar..."

"Evet..." diye sözünü kestim. "Daha geç büe kaldığımız olur. Bazı günler dokuza, ona kadar çalışırız da gene işlerimiz bitmez."

' "E, ne zaman yaşarsınız siz?"

' "Pazarları."

'Bu sözüm onu büsbütün güldürdü. Yüzünün karanlığı dağılmış, gözleri parlamaya başlamıştı. Avucundaki mendil oturduğu kanepenin bir köşesine atılmış duruyordu. Birdenbire ayağa kalktı:

"Bekleyin beni..." dedi.

'Bekledim. Oysa bu bekleyiş hizmetçinin beni yalnız bıraktığı o mermer döşeli giriş yerindeki gibi sıkıcı, bunaltıcı değildi. Yeniden balo gecesindeki halimi bulmuştum. İçimde öylesine bir güven vardı.

'Birkaç dakika sonra odanın kapısında görüldüğü zaman sırtına belinin inceliğini, boyunun uzunluğunu belirten spor bir ceket giymişti. Gülüyordu. Beni elini sallayarak çağırıldı. Mermer merdivenleri, onun peşinden, uçarak indim. Kapıda duran kocaman, mavi arabaya doğru yürüdü. Direksiyona otururken beni de kolumdan tutup yanına çekti. Gaza bastı. Bir anda kendimi Beyoğlu caddesinin kalabalığı ortasında buldum. Konuşmuyorduk. Yollarda bir Nisan akşamının neşesi vardı.

'Saraçhane'ye doğru, su kemerlerinin altından geçerken:

' "Nereye gidiyoruz?" diye sordum.

'Gülerek:

' "Korkma..." dedi, "seni kaçırarak değilim."

'Gevezeliğim tutmuştu:

"Yok..." dedim. "Geç kalamam, annem merak eder sonra..."

'Oysa bu söylediğim pek de yalan değildi ama o, böyle bir şeyin bir şakanın dışında, gerçek de olabileceğini hiçbir zaman anlayamazdı.

'Karşımızda akşam güneşi batmaya kıyamadan, kıpkırmızı duruyordu.

' "Söz veriyorum," diye güldü. "Annen seni sağ salim geri alacak."

'Gene kendimi bir düşte sanmaya başlamıştım. Bu son günler benim için olağanüstü olaylarla dolup taşmıştı. Ne biçim bir dünyaydı bu? İnsanlardan bütün gerçekleri söküp alıyor; bir roman, bir film, bir masal duygusu uyandırıyor. Bir baloya çağırılıyor, bir frak kiralyordum. Bir gece içinde, benden iki yıldızın arası kadar uzak bir genç kızla içli dışlı oluveriyordum. Sonra, gene oraya koşuyor, o sıcak düştten birdenbire uyandırılmış gibi soğuk bir gerçekle karşılaşırıyordum. Bu soğuk gerçek birkaç dakika içinde yeniden ısınıyor, yeniden masallaşıyordu. işte şimdi de, Londra asfaltı üstünde, kıpkırmızı bir güneşe karşı, kocaman, mavi bir arabada onunla başbaşıydım.

'Makineyi durdurmuştu. Bana:

' "Arkada konyak var," dedi, "aliver..."

'Geriye uzandım. Arabanın arkası bir bardan farksızdı. Konyak şişesini iki küçük kadehiyle beraber çektim aldım.

'Konyağı içip şişeyle kadehleri fırlattıktan sonra birbirimizi yüzüne baktık. İkimiz de aynı şeyi düşünüyor olmalıydık. Dudaklarımız öylesine kolaylıkla buluştu. Sonraları, nişanlanmaya karar verince çok geçtik buralardan, aynı yerde çok durduk, çok öpüştük. Ama o akşamın etkisini bir türlü unutamadım. Güneş batmak üzereydi. Hava kararmaya başlamış, serin bir rüzgâr çıkmıştı. Uzak bir yerde bir köpek havlıyordu.

'Batan güneşin ardında bıraktığı son ışıklara baktık.

'Tülin başını arkaya yaslamıştı. Dudakları ıslak, aralık; gözleri yarı kapalıydı. Mırıldandı:

"Ne güzel..."

"Çok..." diye fısıldadım.

'Küçük parmağıyla burnuma dokundu:

' "Aşık oldun mu hiç?" dedi.

'Nasıl oldu bilmem, evreni bir anda yakalayıp yok eden bir güçle, babasını sevmediğimi söylediğim andaki gibi, birdenbire:

' "Hayır..." deyiverdim.

'Sonra, kısılmış bir sesle ekledim:

' "Olmak üzereyim ama..."

'İçimde bir şeylerin ince ince kırılıp döküldüğünü duyuyordum. Ona İnci'den söz açmayı, üç yıldır delicesine bir sevginin içinde yaşadığımı anlatmayı ne kadar isterdim.

'İnci'yi düşünmemek istiyor, yapamıyor, oysa Tülin'in de bu düşüncenin karşısında eriyip gitmediğini şaşırarak görüyordum. Yüreğimde acıyla sevinç birleşmişti. Duygular, anlaşılmaz bir dille söylenen sırlarla dolu bir dua gibi içimi delik deşik ediyordu. İnsan, aynı zamanda, aynı güçle iki aşkı birden duyabilir miydi? Bunların hangisi gerçektir? Gözlerimi kapıyor, ikisini de yan yana görmeye çalışıyordum. İnci sarılar, pembeler, aydınlıklar, sıcaklıklar içindeydi. Tülin'deyse koyuluğun, karanlığın, bilinmezcin çekiciliği vardı. Aklım yetişmeseydi eğer, belki de hâlâ, hep o kararsız duygu içinde bocalayarak, hiçbir sonuca yaramadan...'

"Goooooolll..."

Pencerenin dışında çocuklar top oynuyorlardı.

Kapının zili kesik kesik, art arda iki kere çalındı.

Doğan, güçlkle yakaladığı rahatlığı üstünden silkip atıveren bir hamleyle yerinden fırladı, kapıya koştu. Titreyen parmaklarıyla kilidi çevirdi. Devrilircesine açılan kanattan

yarı karanlık sofaya bir vücut ılıkılığı, bir nefes, bir koku süzüldü. Sofanın bütün uzunluğunu, ucundaki güneşli odayı, yanlarda kapıları aralık duran mutfağı, banyoyu bir çırpıda tarayıveren ürkek bakışların hemen ardından kırmızı, sıcak dudaklar Doğan'ın yüzüne gömüldü. Sonra bir inilti...

"Canım."

"Canım, canım benim..."

Doğan kendini bu renk, bu koku yağmuruna bir uyurgezerin duygusuzluğuyla bırakmıştı. Kulaklarını gıdıklayan saçların ürpertici sürtünüşü güçlükle duygusuzlaştırdığı yüzün de hiçbir yankı uyandırmıyordu. Pencerenin dışındaki mavilik kadar donuk, karşılıksız, sessizdi.

"Annen, ablan?..."

'Yoklar mı?'

"Sokağa çıktılar."

'Yalnızız. Her zamanki gibi. Biliyorsun.'

inci, yüreğinin çarpıntısını azaltan bir iç çekişiyle güldü. Hızla odaya koştu. Küçük el çantasını, ceketini, divanın üstüne fırlattı.

"Geç kaldım biraz... Ama bilsen..."

Doğan gülümsemeye çalıştı.

'Biliyorum. Otobüsler öyle kalabalık ki. İki durmadan geçti. Üçüncüsüne güçlükle binebildin. Biliyorum, bütün bunları biliyorum.'

inci mutfağa girmiş, kapının arkasındaki çivide asdı duran iş önlüğünü ipek gömleğinin üstüne geçirerek becerikli elleriyle askılarını bağlamaya başlamıştı.

"Evladım, acıktın mı çok? Şimdi hazırlarım ben yemeği. A... şarabı iki şişe almışsın. *'Çok içemem. Neden?'*"

"Bugün canım şarap içmek istiyor."

'Keşke üç şişe alsaydım, keşke dört şişe... Bir iyi sarhoş olabilsen.'

Doğan mutfağın kapısına dayanmış, ona bakıyordu. Birbirine yapışmış et parçalarını ayırıp ızgaraya dizen, patatesle-

rin kabuklarını şeytani çatlatırcasına bir bıçak vuruşuyla us-taca soyan bu becerikli, biçimli, güzel eller üç yıldan beri onun, sadece onundu. Bu kırmızı dudaklar onun, bu düzgün omuzlar, dimdik göğüs, incecik bel, bu uzun bacaklar...

"Kaçta gelecekle?"

Doğan silkindi, uyandı:

"Ne dedin?"

"Annenle ablan kaçta gelecekle diyorum?"

"Gece... Yemekten sonra."

'Kızıyorum ona. Kızıyorum. Kin duyuyorum. Üç yıldır beni büyüledi. Gözlerimi açıp çevremdekileri göremedim. Oysa birçok sorumluluklar içindeyim. Annemle ablam var. Sade kendi geleceğimi değil, bu iki yaşlı kadının da gelecekle-rini düşünmek zorundayım. Kim ne derse desin, bu yolu ba-na buyuran aklım. Birkaç saat sonra her şey bitmiş olacak. Kurtulacağım ondan, hürlüğüme kavuşacağım. Ah, şu birkaç saat çabucak geçerse..

"Neyin var canım? Düşüncelisin bugün..."

'Tanrı korusun, hasta mısın yoksa?'

"Bir şeyim yok. Acıktım, o kadar."

"Şimdi oluyor... Ben patatesleri kızartıncaya kadar sen şu şişeleri aç, sofrayı kur, hanım hanımcık olmaz mı?"

Doğan, şarap şişelerini aldı. Ardında hafif bir cızırtı, acık-tıran bir et kokusu, bir duman bulutu bırakarak odaya girdi. Masanın üstündeki çiçekliği, düşürüp kırmamaya çalışarak kaldırdı. Beyaz, çevresi işlemeli bir örtü yaydı. Tabakları, ça-talları, bardakları yerlerine dizdi. Şarap şişelerinden birini açtı. Sonra - *'Belki açamam, ellerim titrer. Şimdiden açmalı-yım öbürünü de...'* - ikincisini de açtı.

"Oldu mu?... Getiriyorum ızgaraları..."

Sofanın öbür ucundan dumanlı bir kokuyla beraber gelen İnci'sinin sesi... Doğan kendi kendine gülümsedi.

'Bir bakıma gülünç bu olup bitenler. Tülin, İnci'nin yap-tığı gibi bir mutfağa girerek bu ızgaraları yapamaz, patates

kabuklarını şeytani çatlatırcasına soyamazdı. O, yapsa yapsa, bir aynanın karşısına geçip tırnaklarını boyar, törpüler, saçlarını fırçalar. Bütün bunlardan bana ne? Ben sabahleyin kalkar, işime giderim. İşim rahattır. Annemle ablam hizmetçilerle, aşçılarla dolu kocaman bir evde mutludurlar. Onlardan yana gönlüm kaygısızdır. Belki, başka kadınlarla da ilgilerim vardır. Günün dörtte üçünü sokaklarda dilediğim gibi geçiririm. Genel müdürün damadına kim nerede olduğunu sorabilir? Görevimde her yıl yeni bir yükselme. İşte, bugün, dudaklarımdan çıkacak birkaç yürekli kelimenin bana sağlayacakları...'

öğle güneşi, sokağa açdan pencereden odanın içine yaymaya, yakıcı kollarıyla yemek masasına uzanmaya başlamıştı. Doğan, o kırışksız maviliği kalın perdelerle örtmeye kıyamadı. Masayı bir ucundan tutarak odanın loş bir yönüne, yumuşak köşe yastıklarıyla yüklü divanın ucuna doğru çekti. Karşıda, sofaya açılan kapının kanadı ardına gizlenen radyonun düğmesini çevirdi. Gözlerini duvarda asılı duran babasının resmine dikti.

'Sahi, ölürken de böyle miydin? Bu resimdeki gibi mi? O kadar uzaktasın ki yüzünü artık güçlkle hatırlıyorum babaçağım.'

"Ayyyyy..."

Inci'nin çığılığı Doğan'ı kendine getirdi. Kırılan bir tabağın şakırtısı, halının üstüne dökülen ızgaralardan yükselen duman...

inci kendini kapının yanındaki iskemlenin üstüne atmış, hıçkıra hıçkıra ağlamaya başlamıştı. Gözlerinden dökülen yaşlar yanaklarından süzülüyor, üst dudağının küçücük çukurunda toplanıyordu. Mendiliyle kızaran burnunu örtmüştü. Çocukça iç çekişleri arasında, kesik kesik:

"Kolumu... çarptım... kapıya..." diye söylendi... "Döküldüler. Sakarın biriyim ben. Hem geç kaldım, hem de..."

'Zavallılık, ne kadar da acıkmıştı.'

Doğan, ilk şaşkınlığını yendikten sonra onun başına dikilmişti. Bir şeyler yapmak, onu susturmak istiyor; oysa hiçbir şey yapmadan, bir yabancı gibi, sessizce duruyordu.

'Bir bu eksikti, ağlamak... aksilikler birbirini kovalamaya başladı.'

"Ne oluyorsun canım, ağlama..."

inci bir yandan yanaklarından süzülen yaşları kurulamaya çalışıyor, bir yandan burnunu çekiyordu. Koyu kahverengi gözleri o sıcak ıslaklığın ardında büsbütün büyümüş gibiydi. Yanakları kızarmış, çukurlaşmıştı.

"Hepsi döküldü yere, hepsi..."

"Ne yapalım, sağlık olsun."

'Yeter artık... ağlama... ağlamayı istemiyorum.'

inci alt dudagını büktü. Yeni bir gözyaşı sağanağıyla boşanıverdi:

"Yaaa... Ne yiyeceksin şimdi?... Ne yaptım ben, ne yaptım?"

Doğan güçlükle elini uzattı. Inci'yi çenesinden tuttu, kaldırdı. Çatılmış kaşlarının ardından kara gözlerini onun ıslak yüzüne dikti. Inci'nin küçücük yüzü Doğan'ın kocaman avucunda erimiş, yok olmuştu.

"Haydi artık," dedi, "yeter, ağlama..."

Sıcak yaşlar birdenbire kuruyuverdi, koyu kahverengi gözler belirli bir ışıkla aydınlandı. *'Canım benim, biricik sevgilim.'* Bütün vücuduyla gülümsedi inci. Bakışlarını ürkek ürkek biraz hoşgörü dilenircesine Doğan'a çevirmişti.

"Ne yiyeceğiz şimdi?... - *'Izgaranın üstünde birkaç parça kalmıştı galiba?'* - Izgaranın üstünde birkaç parça kalmıştır belki."

"Kalmasa da zararı yok, bir şeyler uydururuz. Patatesleri kızartmış mıydın?"

"Kızartmıştım."

"iyi... Yumurta var, peynir var."

"Sen şarapla et yemesini seversin ama?..."

"Bugün de etsiz oluversin."

inci kollarını uzattı. Doğan'ın boynuna asdarak kendini yukarı çekti. *'Teşekkür ederim canım, nasıl da seversin beni, üzülmemi istemezsin hiç. Ama ben de, ben de seni öylesine...'* Bir sıçrayışta ayağa kalktı, ince, sıcak dudaklarını onun kanı çekilmiş, serin dudaklarına yapıştırdı. Sonra, birdenbire:

"Hatırlıyor musun?..." deyiverdi.

Doğan, görmeyen gözlerle ona bakıyordu:

"Neyi?"

"Hiç."

Sustu. Vazgeçti. Olağanüstü bir hamaratlıkla halının üstünü temizledi, öteye beriye dağılmış etleri topladı. Radyoda çalınan şarkıyı mırıldanarak mutfağa koştu.

'..beni ilk öptüğün günü. Ah, yetmiş yaşında bile o dakikayı, o günkü gibi yaşayacağımı biliyorum. Oturduğun iskemleyi yavaş yavaş bana yaklaştırmıştın. Kızmış gibiydin. Kaşların çatılmıştı. Gözlerindeki kıvılcıklar beni kendimden geçiriyordu. Nefesinin yanibaşımdaymış olduğunu tel tel tutuşan saçlarımdan anlıyordum.

' "Seni..." dedin. Biraz durduktan sonra:

' "Öğrenmek istiyorum," diye ekledin. Kelimeler ağzından güçlükle çıkıyordu. Söylemek istediğini bir türlü söyleyemiyor, derin soluklarla boğuluyordun. Bense, yenildiğimi göstermemek için çabalamama rağmen, senden çok daha bitkindim. Ne olacaksa bir an önce olmasını, günlerdir beklediğim sevincin bir an önce dudaklarımda tutuşmasını istiyordum. Dilim tutulmuştu. Yerimden kıpırdayamaz olmuştum. Ne seni zorlayabilir, ne de sana engel olabilirdim. Yapabileceğim tek şey vardı: Beklemek... Ah o saniyeler ne bitmez tükenmez, ne öldürücü bir uzunluktaydı. Çevremizdeki bütün eşya, ışıklar, gölgeler silinmişti. Yüzüne güneş mi vurmuştu ne, sadece koyu bir kızılık içinde gözlerini, burnunu, ağzını görebiliyordum. Sen hâlâ duruyor, bir şeyler için, bir şeylere karşı direniyordun. Sonunda, kesik kesik, kızgın kızgın:

"Bugüne kadar..." diye mırddandın... "Kaç defa öpüş-tün?"

'Dudaklarımdan önce içimi öylesine kavramıştın ki bu sorun beni şaşırtmadı bile. O anda ne sorsan bir uyutulmuşun içtenliğiyle karşılayabilirdim. Gözlerimin önünden çocukluğumun, evet, evet, doğrusu bu, çocukluğumun bütün tiksintileri geçti. Sesim çıktı mı bümüyorum ama:

"Üç..." diye fısıldadığımı duymuştun sen. O zaman, parmakların saçlarıma değdi. Dayanamadım. Gözlerimi kapadım. Başımı eğdim. Ben mi verdim, sen mi aldın, dudaklarımız birbirine kenedeniverdi. Gerçekliğini daha iyi duyabilmek için ara sıra dişlerimizle birbirimizi yoklayarak bir yüz-yıl boyunca öyle kaldık. Koparcasına, zorla ayrılabildiğimiz zaman sen; bir solukta:

'"Öyleyse ben dördüncüyüm..." deyiverdin.

'Ah, o anı ömrümce hatırlayacağım. O zaman bunu söyleyemediğim için başışla beni: Hayır, hayır, birinciydin, sonuncuydun ama dördüncü değildin benim biricik sevgilim...'

Doğan, Inci'den boşalan iskemleye çökmüş, sofanın loşluğu boyunca koşan bir çocukluğun ardında bıraktığı o genç kız kokusunu nefes nefes içine çekerek bitkin, şaşkın, ne yapması gerektiğini bilmeden babasının resmine bakıyordu.

'Haftalardır bugüne hazırlandım. Oysa gene acı çekiyorum babacığım. Bana yardım et. Çok zor bu... Yaşarken başından geçmediyse eğer, şimdi hiç sezemeyeceğin kadar zor.'

Radyo orkestrası kısık bir sesle eski bir şarkıya, yıllarca önce yaşadığı günleri hatırlatan eski bir şarkıya başlamıştı:

Bakışlarımız karşılaştığı zaman.

Her şey olup bitmişti sevgilim.

'Perde aralarında sigara içmeyi sevmediğim halde o gece nasıl olmuştu da yerimden kalkmış, dışarıya çıkan kadınlı erkekli kalabalığın arasına karışmıştım. Tiyatro büfesine ne di-

ye yaklaşmış, Murat'a nasıl rastlamış, onun gerisinde duran o küçücük kızı birdenbire nasıl görmüş, nasıl kızarmış, kekeleymiş, söyleyeceklerimi şaşırılmıştım?... Sonraları çok düşündüm. Bütün bunlarda hiç de olağanüstülük bulunmadığına kendimi inandırmaya çok çalıştım, ama bir türlü olmadı. İçim hep bu rastlaşmanın önceden hazırlanmış, düşünülmüş taşınmış, yıllarca beklenilmiş, sonunda bir bilinmez gücün itişiyi meydana gelmiş olduğunu söyleyip durdu. Murat, askerlik arkadaşım. Yedek subaylığımızı aynı bölükte yapmıştık. Öyle pek içli dışlı, çok sevişen iki arkadaş da değildik. Hayata atıldıktan sonra birkaç yıl birbirimizi görmemiştik. O gece, tiyatrodan, o kalabalığın arasında hemen beni tanıyivermiş olmasına şaşmıştım. Önce ablasını tanıştırmıştı. Gözlerim, duygum, düşüncem hep o küçücük kıza saplanıp kaldığından, saçları aklımla Müzeyyen ablanın elini nasıl sıktığını, neler mırıldandığını hatırlamıyorum. Sonra, Murat ona dönmüş:

' "Bu da İnci..." demişti, "kız kardeşim..."

'İnci... inci... İnci... Sahiden, çocukluğumdan beri bu sözü ne zaman işitsem aklıma hep böylesine renkli, gözlerinin içi gülen, sürekli bir utanç gibi pembe yanaklı küçücük bir kız gelmiştir. Onunla oynamak istemişimdir. Delikanlılık düşlerimde görmüş, boynuna sarılmış, saçlarını koklamışım. Onu yıllarca özlemiş, beklemiş, başka hiçbir kızın, kadının yüzüne bakmamışım. Böyle bir tiyatro gecesinde, iki perde arası, bir büfe önünde birdenbire karşıma çıkıvereceğini nereden bilebilirdim?

'Şaşkınlığımı gören Murat:

" "Burası ne kadar sıcak..." demişti, "ne kalabalık... değil mi?"

" "Evet... Evet..." diye kekeleymişim... "Çok sıcak... çok kalabalık..."

'Büfenin pikabı:

'*Bakışlarımız karşılaştığı zaman... şarkısını çalıyordu.*

'inci kendini bu şarkıya kaptırmış, benden başka herkesi gören gözlerini bir çocuk şaşkınlığıyla çevresinde dolaştırarak kim bilir ne türlü bir düşün peşine takılmıştı. Bana bir kere bile bakmadığını çok iyi hatırlıyorum. Pikaptaki şarkı değiştikten sonra, kalabalığı salona çağıran ilk zil sesinde, omuzlarına dökülen saçlarını savurarak, telaşla:

' "Perde açılıyor, haydi" diye ağabeyisinin kolundan çekmişti.

'Murat:

""Acelen ne canım?...'' diye söylenmişti, "iki zil daha çalacak, ne oluyorsun?"

'O zaman, utançla büsbütün kızaran yanaklarını bütün o kalabalıktan gizlemeye çalışarak başını önüne eğmiş; ağabeyisi, bir kelimesini bile dinlemediğim hikâyesini bitirip de:

""Haydi bakalım, gidiyoruz..." deyinceye kadar kaldırmamıştı.

'Ablası elimi sıkmış, Murat bir gün mutlaka çalıştığı yere uğrayıp bir kahvesini içmemi dilemiş, salonun kapısına doğru yürümüşlerdi. Kalbim vücudumu sarsacak kadar çarpmaya başlamıştı. Onun bana aldırmadan ağabeyisiyle ablasının peşinden gittiğini, sona, birdenbire yerine getirilmesi gerekli bir görevi hatırlayıp koşarak döndüğünü, yüzüme bile bakmadan, Allahısmarladık diyerek telaşla elimi sıktığını, ardında, savrulan saçlarının o çocuksu taze kokusunu bırakarak gene o hızla kalabalığın arasına karıştığını görmek beni olduğum yere büsbütün mıhlamıştı.

'Artık oyunu seyredemeyeceğimi anlayıp büfenin önündeki koltuklardan birine oturmuş, soğuk bir şey ısmarlamış, uzun bir zaman öyle kalmıştım. Aklımdan, büfeciye para verip, ışıkları azaltılmış o loş sessizlik içinde, o şarkıyı bir daha, bir daha çaldırmak gibi olmayacak düşünceler geçmişti. Masaların üstündeki kahve, çay fincanlarını gürültü etmemeye çalışarak yavaş yavaş toplayan ihtiyar bir garson, oyunu beğenmediğimi sanmış, gülerek:

"Burası içerden daha iyi..." diye mırıldanmıştı, "eskiden ne güzel oyunlar oynanırdı bu tiyatrodada... şimdi... nereden bulurlar bu sıkıcı şeyleri bilmem ki?..."

'Ses çıkarmamış, yarı karanlık içinde dudaklarımı görme-yeceğini bildiğim halde gülümsemeye çalıştım. Getirdiği soğuk limonatayı içtikten sonra:

' "Bana bir de kahve yap..." dediğim zaman ihtiyar garsonun, çok kısa bir süre, yüzüme kuşkuyla baktığını sanıyorum. Hiçbir şey umurumda değildi. Yirmi dakikadan beri çocukluğumun, bana acıyla karışık bir sevinç veren düşünce kavuşmuştum."

"Doğan..."

Doğan irkildi. İnci, kapının aralığından başını uzatmıştı.

"Efendim?"

inci, gözlerini kamaştıran güneşe karşı kirpiklerini yarı yummuş:

"Ne yaptım bak..." diye bağırdı.

"Ne yaptın?"

"Yere düşen parçaları çeşmenin altında bir iyi yıkadım, yeniden ızgaraya koydum... Olur mu dersin?..."

"Bilmem... olur belki."

"İğrenmezsin ya... Ateş mikropları öldürür."

"Pekâlâ."

"istemezsen yapmayayım, ha?..."

"Sen bilirsin."

"Bir de omlet hazırladım."

«+ . »

iyi.

"Şimdi getireceğim... Acıkmadın ya çok?..."

"Hayır."

"Ooo. Şarabı bardaklara koymuşsun bile."

"Evet."

"Canım benim, ev hanımlığın üstünde bugün."

Doğan güldü.

'Gülmemeliyim. Tutmalıyım kendimi. Soğuk davranmalıyım.'

inci gözlerini şarapla dolu bardaklara dikmiş, dudaklarının arasında küçücük kırmızı dilini çıkarmıştı. Bir çocuk vızıldısıyla sızlandı:

"N'olursun?..."

"Ne var?"

"N'olursun, hadi..."

Doğan şaşkınlıkla bakıyordu:

"Bir şey mi istedin, anlamıyorum ki?"

inci, olduğu yerde, tepiniyordu:

"Hadi diyorum, bir yudumcuk..."

Doğan yerinden kalktı. Şarap bardaklarından birini eline aldı. Dökmemeye çalışarak İnci'nin kapıya sıkışmış gibi duran başına yaklaştırdı, yumulmuş dudaklarına uzattı.

'Tülin'in de gözleri güzel... Dudakları... evet... olsun ne çıkar?'

Şaraptan birkaç yudum içen inci, birdenbire başını kaldırmış, gözlerini Doğan'a çevirmişti. Doğan suç üstünde yalananmışçasına elinde olmadan kızardı.

"Daha?..." dedi inci... "Kanmadım..."

Doğan, şaşkın, bardağı yeniden uzattı.

"Hayır, istemem onu, dudaklarını ver."

Doğan, çaresiz, uzattı yüzünü. O anda dudaklarının İnci'nin ağzında eriyiverdiğini, yok olduğunu duydu. Bütün vücudunu bir uyuşukluk, bir yarı uyku kaplamıştı. Sıcak bir nefes burnunu, yanağını kavuruyordu. Pek iyi tanıdığı tatlı, ılık bir koku içini karmakarışık etmişti.

Gözlerini yumdu, kendini bıraktı.

Pencerenin dışında çocuklar birdirbir oynamaya başlamışlardı. Mavilik olduğu yerde duruyordu. Ağaç, çocukların çığlıklarıyla biraz daha büyümüş, çiçeklenmiş gibiydi.

inci mutfağa döndüğü zaman tam bir olgunluk içindeydi. Ocağın birinde omlet sıcak duruyor, ötekinde yarı kavrul-

muş ızgaraların dumanı tütüyordu. Havagazının mandalını çevirdi, sarılı yeşilli alevler bir mantar tabancası gibi patlayarak söndü, önceden hazırladığı beyaz tabakların içine peynirle sucuk dilimlemeye başladı.

'Ah o iki yd... Boşu boşuna nasd geçti? Hep onun aptallığı yüzünden... İsteseydi beni bulamaz mıydı, yolumu bekleyemez, önüme çıkamaz mıydı? Üstelik ağabeyimin arkadaşı olmak fırsatı da vardı elinde... İsteseydi evimize de girip çıkabilir, o iki kocaman ydın böylece harcanmasına engel olabilirdi. İstemedi mi acaba?... Hayır, istememiş olması mümkün değil. Beni çılgınca sevdiği muhakkak. Hep o gururu yüzünden, kendini beğenmişliği yüzünden... ayağına gitmemi beklemişti. Nitekim gittim de... Nasıl oldu Tanrım, hangi iyi melek beni onun bulunduğu yere itti, hâlâ şaşıyorum.

'Hayatımda ilk defa bir bankaya giriyordum. Utanmıştım, ayaklarım birbirine dolaşmıştı.

' "Bir istediğiniz mi var?"

'Dediğini güçlkle duymuştum. Müzeyyen ablamın defterini uzattım:

' "Yüz lira yatıracığım..." diye kekeledim.

'Bankanın içindeki insanların, bütün o kalabalığın bana baktıklarını, gülüp eğlendiklerini sanıyordum. Karşımda durduğu, ta kendisi, benim hayatım, canım, her şeyim olduğu halde onu tanıyamamıştım. O da hiç belli etmedi önce.

' "Pekâlâ..." dedi, "verin defterinizi, yüz liranızı da... siz de oturun şuraya, bekleyin."

'Ablamın defterinin, yüz lirasının elimden zorla alındığı, bir daha geri verilmeyeceği duygusuna kapılmıştım. Ne yapmak gerektiğini bilmediğimden gösterdiği yere korkuyla oturdum. Kimsenin yüzüne bakamıyordum. Ne kadar zaman geçti kim bilir, defterin yeniden elime tutuşturulduğunu, kalın bir sesin:

' "Alın defterinizi..." dediğini duydum.

'Sonra, gene o ses: SPARTACUS

' "Şimdi söyleyin bakalım inci hanım," dedi, "beni niçin tanımadınız?..."

Doğan pencerenin önüne oturmuş, gözlerini karşısındaki maviliğe dikmişti. Güneşin yüzünü yakmasına aldırıyor, gözlerini yaşartan, kamaştıran bu sıcaklıktan hoşlanıyordu.

'... O iki yıl çektiğim acıyı bilenler, bugünkü durumumu nasıl karşılardı kim bilir?... iki kocaman yıl delice, umutsuz bir aşkla uykularını yitiren, bazı geceler sabahlara kadar kıvranan, sayıklayan o adam ben miydim? Onu gördüğüm o tiyatro gecesinden sonra bana bir şeyler olmuştu. Yerimde duramıyor, sokağa fırlıyor; sokakta duramıyor, eve dönüyordum. Kaç kere dayanamayıp Murat'ı bulmak, konuşmak, yeniden dost olmak, içli dışlı olmak için yola çıktım da kahrolası düşünce beni her seferinde alıyordu. Beni beğenmemiş, yüzüme bile bakmamıştı. Onu bulmuş olsaydım bile ne söyleyebilirdim? Anlatılabilir miydim? Kendisini ilk defa bir altı yaşın düşünde gördüğümü, ağlayarak uyandığımı, beni kimselerin susturamadığını, ondan sonra yıllarımın hep onu beklemek, aramakla geçtiğini, nerede ona benzeyen birini görsem o mu acaba diye tir tir titrediğimi... Onu bulmak, sonra da ölmek istediğimi... Anlatabilseydim de ne faydası olurdu? Beni beğenebilecek, sevebilecek miydi? Kendisinden kaç yaş büyük, ihtiyar, çirkin bulmayacak mıydı? Hemen her gün, o yirmisine geldiği zaman ben otuz üçümde olacağım, o yirmi beşine basınca ben otuz sekizimde, o otuz olduğu zaman ben kırk üç, diye hesaplar yapıyordum. Ya o otuz yedi olduğu zaman... Büyüme istemiyor, yıllara karşı, Tanrı'ya karşı çocukça bir inatla direniyordum.

'O iki yıl içinde bütün yollarda onu aradığım halde ancak iki kere rastlayabilmişim. Birincisinde yanında bir kız arkadaşım vardı. Konuşarak, gülüşerek, varlığımın farkında bile olmadan hızla yanımdan geçip gittiler. Bense çok tatlı bir düştten uyanmış gibi, yürüyemeyecek kadar bitkin, olduğum yer-

de durup kalmıştım. Dönüp arkalarından bakmak, bakmak da ne, peşlerinden gitmek istedim. O anda bir hayli gülünç buldum kendimi: İki küçük kızın arkasına takılan kocaman bir adam... Yapamadım. Dönüp baktığım zaman yok olmuşlardı.

'ikincisinde... ikincisi bundan da beter oldu. Yazdı. Akşamüstüydü. Beyoğlu caddesinde insanların birbirlerini iterek yürüdükleri, kendilerine yol açabilmek için zaman zaman durakladıkları bir pazar günüydü. Onu birdenbire karşımda, bir erkeğin koluna girmiş, saçları omuzlarına dökülmüş, dudaklarında mutlu bir gülümseme, kalabalığı yarmaya çalışırken gördüğüm zaman, bütün vücudumu bir titreme, bir ateş sarmıştı. Kıskançlık denilen duyguyu böylesine bir güçle ömrümde ilk defa duyuyordum. Bütün o gürültü patırtı, insanlar, otomobiller, caddeye devrilecekmiş gibi duran apartmanlar yok olmuşlardı. Sadece onu görüyordum, bir de yanındaki adamı... Sevgilisi miydi, nişanlısı mıydı, kocası mıydı, bilmiyordum. Bildiğim tek şey vardı: Onun, doğduğu günden beri benim olduğu... Sen benimsin diyordum, er geç benim olacaksın, ne yapsan kurtulamazsın bundan. Bir gün bütün bu olup bitenlerin, varlığımın farkında bile olmadan yanımdan geçip gidişinin, başka bir erkeğin kolunda oluşunun öcünü alacağım. Pişmanlıklarla kıvranışını şimdiden görüyorum. Bensiz geçirdiğin günlerin acısını, benim şu anda duyduklarımı kat kat ödeyerek, çekeceksin...

'Ne tuhaf... şimdi de içimde bu öcü, yalnız bu öcü almak istemişçesine bir duygu var. Sanki bütün yaptıklarım bu sonucu sağlamak içinmiş. Oysa bunun böyle olmadığını biliyorum. Inci'nin bana göre hiçbir anlamı yok artık. Ona bakarken bir zamanlar nasıl delice bir sevgi duyduğuma, nasıl acı çektiğime şaşıyorum. Gülünç buluyorum bütün bunları. Sevgi bir sanı, bir aldanma, isteyerek, bilerek ya da kendi kendini zorlayarak bir düş yaratmadan başka bir şey değil...'

"Haydi, sofraya gel..."

inci odaya girmiş, gene elinden düşürmemek için soluk almaktan bile korkarak, tabakları masanın üstüne yerleştirmişti. İşini gereği gibi becerdiğinden ötürü sevinçliydi, gülüyordu. Radyonun düğmesini biraz daha çevirdi. Birdenbire yükselen şarkıcının sesi odanın içini kapladı.

Doğan ağır ağır kalktı. İnci'nin karşısına, her zamanki yerine oturdu.

'Hemen başlamalı mıyım? Ya da yemekten sonra mı? Ne olacaksa olup bitmeli artık. Oysa, konuya kesin bir sözle girmeyeceğim. Ona her şeyi olduğu gibi hiçbir fazlalık katmadan anlatmak istiyorum. Gösterebileceği tepkiyi ince ince hesapladım. Biraz şarap içmeliyim önce...'

inci, onun isteğini gözünden okumuş gibi, şarap bardağını dudaklarına değdirdikten sonra ona uzattı:

"Sıra sende," dedi, "hepsini bitirme ama..."

Doğan birkaç yudum içtikten sonra bardağı dudaklarından ayırdı. İnci'ye baktı. '*Bitirmeliyim, bir solukta hepsini bitirmeliyim.*' Bardağın dibini son damlasına kadar süzdü.

"Oh..." dedi İnci gülerek, "beni hiç düşünmüyorsun..."

'*Seni hiç düşünmüyor muyum? Nerden biliyorsun bunu? Nasıl bilebilirsin?...*'

Radyodaki müzik yayını bitmiş, haberler okunmaya başlamıştı. inci:

"Kapayayım mı?..." diye sordu.

"Kapa."

inci kalktı, düğmeyi çevirerek radyoda konuşan sesi susturdu. Sonra, kuşkuyla, Doğan'a baktı:

"Külbastıyı nasıl buldun?"

"İyi."

"Etler sertleşmemiş mi?"

"Bilmem."

Doğan bıçağıyla küçük bir parça kesti, ısırıldı, çiğnemeye başladı. Düşünceli düşünceli tabağına bakıyordu.

"Yumuşak mı?"

"Evet."

"Lezzetli mi?"

"Evet."

'Canım benim, üzülmeiyim diye söylemiyor. Yoksa yenecek şey değil bu eder... Yıkandıktan sonra kayış gibi oldular. Ne yapayım, başka çare yoktu ki...'

Doğan şişeyi kavradı, bardağını şarapla doldurdu.

'Onu konuşturmalıyım, açmalıyım önce... Bu soğuk, uytucu havayı dağıtmalıyım.'

"Geçen pazardan beri neler yaptın?"

"Sorma... Sensiz günlerin nasıl geçtiğini anlatmamak daha iyi. Pazara dört gün kaldı, üç gün kaldı, iki gün kaldı diye sayıklıyordum hep... Cuma gecesi uyuyamadım. Ertesi günü sana telefon edeceğimi, hiç değilse sesini işiteceğimi düşünmek beni sarhoş ediyordu. Nedendir bilmem, her zaman, ilk bulduğumuz günün o gizleyemediğim, bayıltıcı heyecanını duyuyorum. Yüreğimin hızlı hızlı çarptığını görecekler, anlayacaklarmış gibi geliyor bana; herkesten kaçıyorum."

"Sokağa çıktın mı?"

"Yalnız bir defa... Perşembe günü. Müzeyyen ablamla beraber Tahsin amcamlara gittik. Filiz hastalanmış, pek inanamadım ya, o kız da âşık galiba. Mutlaka bir sevdiği var. Ama çaktırmamak için elinden geleni yapıyor doğrusu. Yengem de hiç orali değil. Doktor getirmeyi bile düşünmemişler. Müzeyyen ablam..."

İnci anlatırken, Doğan şarap bardağını gene bir hamlede boşaltmış, yeniden doldurmuştu.

'Bir bardak, bir bardak daha, tamam beş bardak limonlu cin içmiştim de başımda en hafif bir ağırlık bile duymamıştım. Oysa şu iki bardak şarap beni daha çok tuttu. Tülin'le durup dinlenmeden dans etmiştik. Pavyonun içi bir hamam kadar sıcaktı. İyice terlemiştim. Masamıza oturup ortada

dans edenleri seyrederken birdenbire gülmek geldi içimden... Erkeklerin çoğu sanki yazıhanelerindeymiş, önlerine getirilen bir bonoyu imzalıyorlarmış gibi kaşları çatık, sıcıyorlardı. Kadınlarsa tökezleyip yuvarlanmaktan korkarmışçasına onların boyunlarına sırlmışlardı. Hepsinin yüzlerinden bitkinlik, uyku akıyordu. Kimi, hem kendini, hem de çevresindekileri uyandırmak için el çırpıyordu. Tülin:

¹ "Sıkıldım burada..." demişti, "Rüstik bara geçelim."

'Saatime baktım, üçe geliyordu. İyice uykum gelmişti ama bunu ona söylemek istemiyordum. Bir yarı karanlıktan başka bir yarı karanlığa geçmiştik. Orada, az önce pavyonda çırılçıplak dans eden sarışın kız, yalnızca oturmuş, işkembe çorbası içiyordu. Biz de öyle yaptık. Aklıma aybaşılarında bankadaki arkadaşlarla gittiğimiz Arnavut işkembeci gelmişti. Çorba, hep o çorbaydı. Yalnız ak mermerleri kirden kararmış yağlı masalar yoktu ortada. Çengellere asılı kızarmış, pembe kuzu başları yoktu. Arnavudun kocaman bir kepeçyle karıştırarak kokusunu bütün dükkâna yaydığı, üstünden dumanlar tüten çorba kazanı yoktu. Bütün bu yokluklardan mı ne, canım bir türlü o çorbayı içmek istememişti. Midem bulanıyordu. Tülin'e baktım. Gözlerini masanın üstünde bir yere dikmiş, düşünüyordu. Çok zaman ne yapsam onu neşelendiremediğimi biliyordum. Ancak, keyfi istedikçe, kendi kendini eğlendirebilen tuhaf yaratılışı vardı. Neye üzülür, neden sevinir bir türlü anlayamıyordum.

' "Çıkalım mı?" dedim.

"Çıkalım..." dedi.

'Çıktık.

' "İzin ver de," dedim, "arabayı ben kullanayım."

'Ses çıkarmadı. Direksiyona geçtim. Makineyi sürmesini öğrenmiştim. Caddeler bomboştuydu. Ne olduğunu, ne olabileceğini bilmediğim bir şeylerin öcünü almak istermişçesine bastım gaza. Hiçbir hız bana yetmiyordu. Uçmak istiyordum.

'Tülin'i biraz olsun güldürebilmek için:

' "Bu yol Istranca ormanlarına gider," dedim, "seni kaçıracağım bu gece..."

'Gülmedi. Ne yapsam gülmeyeceği belliydi, önümüzdeki cama yağmur damlaları çarpıyordu. Tarlaları yarararak geçen yol ıslanmış toprak kokuyordu. Arabamızın ışıkları alacakaranlığın içinde birer çoban feneri gibi parlıyordu.'

"Değil mi?..."

Doğan gözlerini kaldırdı. Şaşkın şaşkın baktı:

"Ne?"

"Müzeyyen ablam haksızdı bu sözünde..."

"Evet şüphesiz."

"Ben de öyle söyledim. Yengem Fdz'i bir iyi payladı. O sırada Tahsin amcam..."

'Bir daha açılmayacakmış, aydınlanmayacakmış gibi kapalıydı gök... Nereye gitmek, ne yapmak gerektiğini bilmiyordum. Daha doğrusu kafamda hiçbir düşünce, içimde, hiçbir istek yoktu. Bir hafta önce duygularımızı açıklamış, birbirimizin olmaya, nişanlanmaya karar vermiştik. Kaç defa ona Inci'den söz açmak, üç yıldır nasıl bir bağ içinde yaşadığımı, oysa bu bağın artık nasıl çözüldüğünü anlatmak istemiş, yapamamıştım. Sözlerime önem vermeyeceğini, omuz silkeceğini, belki de dinlemeyeceğini düşünmek beni her seferinde donduruyordu. Kendimi onun ilgisiz, umursamaz, soğuk bakışları altında görür gibi oluyordum.

'Ne yaptığımı kendim de bilmeden gazı kestim, frenlere bastım. Çevremizde yan karanlıktan, yağmur damlalarından, ıslanmış toprak kokusundan başka hiçbir şey yoktu. Sanki gök boşluğunun ortasında birdenbire duruvermiştik. Tülin başını arkaya yaslamış, gözlerini kapatmıştı. Aralanmış dudaklarının üstünde bütün gece içtiğimiz çeşitli içkilerin ıslaklığı vardı. Sarhoş mu olmuştum, bilmem. Boynuna sarılmak,

vücudunun sıcaklığını yanaklarımda, burnumda duyarak, annesine sokulan bir çocuk gibi, hıçkıra hıçkıra ağlamak istiyordum. Kollarımı omuzlarının üstünde kenetledim. Yavaşça dudaklarından öptüm. Yüzümü yüzüne yapıştırmıştım. Dudaklarının ıslaklığını, nefesinin ılıkliğini, canım diyen, Doğan'ım diyen sesini titreyerek bekliyordum. İçimde öylesine bir coşkunluk, bir sevilme, okşanma, şımartılmak isteği vardı. Sabırsızlanıyordum. Kolumla onu omuzlarından biraz daha çekerek, yüzünü biraz daha yüzüme yapıştırarak, beklediğim sonucu çabuklaştırmak istiyordum. Oysa hiç kılmıdamadan, olduğu yerde duruyordu. Şaşıyordum. Kızıyordum. Uzakta, köpekler havlıyordu. Anlayamıyordum. Ne tuhaf diye düşünüyordum, Inci'nin beni öpmekten çok, öpülmeye alıştırmış olması.'

"Radyoyu açayım mı? Haberlerin okunması bitmiştir."

Doğan önünde duran şarapla dolu bardağı bir nefeste bitirdi. Boğuklaşmış, pürüzlü, kızgın bir sesle:

"Hayır..." dedi.

Sonra... İskemlesinden yarı kalkmış Inci'yi bir el işaretleriyle yerine oturttu:

"Sana söyleyeceklerim var."

Gözleri buğulanmıştı. Dudakları titriyordu. Yüreğindeki çarpıntı onu boğarcasına hızlanmıştı. Boşalan bardağını yeniden doldurdu, son damlasına kadar içti. *'Bir hamlede... Şu şarabı bitirdiğim gibi...'* Bardak, tabak, içindeki et parçaları, çatal, bıçak, tuzluk bakışlarının önünde gittikçe büyüyordu. Kaşığın üstüne konan sineğin kanatları bir yarasaninkiler gibi açılıp kapanıyordu. *'Şimdi... hemen... hiçbir başlangıç yapmadan... İki kelimeyle...'* Pencerenin dışında, çocukların çığlıkları da kesilmiş, odanın içine ürpertici bir sessizlik sinmişti. *'Ayrılmamız gerek... evet... bu kadarlık... ayrılmamız gerek...'* Masanın üstündeki örtü, karlı bir step gibi, beyaz bir sonsuzluk içinde uzuyordu. Vazodaki çiçekler gözlerini

yakar, kör edercesine kızarmıştı. Halının üstüne serilen gün ışığında bir gece loşluğu vardı.

Kanı çekilmiş, soğumuş dudakları aralandı.

'Hayır... Hayır... Söyleme.'

Perdeler, masa, divan, kapı, pencere midelerini bulandıran bir hızla dönüyordu. Odanın içi yeni, bambaşka bir biçime girmişti. Kapılar tavandaydı, perdeler yere serilmişti, pencere divanla birleşmişti. Inci'nin sözlerini güçlükle işitiyordu.

Genç kızın yanakları kızarmış, gözleri büyümüşü:

"BUiyorum ne söyleyeceğini..."

Yerinden kalktı. Doğan'a arkasını dönerek pencerenin önüne yürüdü. Yüzünü ondan gizlemek istemiş gibi alnını camın serinliğine yapıştırdı.

Dışarda, ağacın altında, çocuklar körebe oynuyordu.

"inan, benim hiçbir suçum yok... O adamın beni nerede, nasıl görmüş olduğunu bile hatırlamıyorum. *'Babası babamla görüşmüş. Kendi kendine söz kesmişler. Avukatmış, gençmiş, parası varmış. Bütün bunlardan bana ne?... Benim sana, yalnız sana ait olduğumu bilselerdi böyle bir görüşmeye girişemezlerdi. Ama onların da bir suçu yok bu işte, bilmiyorlar, bilemezler elbet.'* Anneme de, ablama da asla evlenmeyeceğimi söyledim... *'7kisi de nasıl şaşırdılar?'* Gerekirse evden çıkıp gideceğimi, kendime bir iş arayacağımı, hiçbir iş bulamazsam hizmetçilik etmeye bile razı olduğumu... *'Babamla ağabeyim çıldırduğımı sanmışlar. Zavallı annem bana bunları anlatırken ağlıyordu. Bense seni, yalnız seni düşünüyordum.'* Hem... daha çok üstüme varsalar yapardım da... *'Senin için yapamayacağım hiçbir şey yok... İçimde, değil sadece onlara, bütün dünyaya karşı koyabilecek bir güç buluyorum.'* Bana söz geçiremeyeceklerini anladılar, diretmediler. *'Hâlâ diretiyorlar ama sana söyleyemem ki... Seni bir an üzölmüş görmektense ölmeye razıyım.'* Bütün bunları duyacağını biliyor, gene de duymanı istemiyordum. *'Sahi, her şeyi ne de çabuk duyarsın.'* Nereden duydu?..."

Doğan şaşkınlıkla Inci'ye baktı. *'Ne demek istiyor?... Bü-*

tün bunlar... ne demek?...' Gözlerinin önünde uçuşan renklerin arasından, onu görmeye çalıştı.

İnci:

"Üzülmen için hiçbir sebep yok..." diye ekledi, "nasıl bilsinler sana bağlı olduğumu... değil mi ama?... Evlenme çağına gelmiş her genç kızın isteyenleri bulunur. *'En çirkinlerin bile... Bense... beni de isteyenler olacak elbet.'* Babamla, ağabeyimle yüz yüze gelmedim ama, annemle ablama son sözümü söyledim. Bilirsin severler beni, üstüme varamazlar... *'Ne olurdu, bu söylediklerim doğru olsaydı... Tartışmalardan çekişmelerden bıktım, usandım.'* Çocuğun babası babamın arkadaşıymış, birkaç kere bize de gelmişler. Vallahi hatırlamıyorum bile... Sen istemiyorsun diye misafire çıkmıyorum. Gene de görmüşler beni bir yerde... *'Bir gece annem zorladı, kahveyi ben götürdüm. Herhalde o zaman gördüler. Kızarsın diye söyleyemiyorum. Oysa ne var kızacak?... Evimize gelen bir misafire kahvegötürmüşsem ne çıkar bundan...'*"

Doğan silkindi. Eliyle şarap şişesini araştırdı. Önünde durduğu halde bulamadı. *'Demek buymuş... Evlendirmek istiyorlarmış onu...'* Ayağa kalkmaya çalıştı. Masaya abandı. Dizleri titriyordu. Vazgeçti.

Güneş ağır ağır dönüyor, önce masanın ayaklarına sarılarak yeniden tabaklara şişelere uzanmaya başlıyordu.

'Bir başka adam demek... inci'yi yakalamak, öpmek, yatağa sürüklemek, okşamak, almak isteyen bir başka adam...'

"Nasıl bir adam bu?..."

inci bakışlarını yere indirdi. Alnında küçük ter taneleri birikmişti.

"Tanımıyorum vallahi... Yüzünü bile görmedim."

"Yalan söylüyorsun."

inci ses çıkarmadı. Yanakları iyice kızarmıştı.

Doğan:

"Yalan söylüyorsun..." diye tekrarlardı, "gördün onu, konuştun onunla... değil mi?"

"Hayır."

"Yalan söyleme."

"Doğru söylüyorum."

"Gördün onu..."

"Hayır, hayır, görmedim."

"Ne iş yapıyor?"

"Bilmiyorum."

"Genç mi?"

"Bilmiyorum."

"Zengin mi?"

"Doğan... Yalvarırım, sorma artık... İnan bana, hiçbir şey bilmiyorum onun hakkında..."

"Yalan söylüyorsun..."

"Doğan..."

"Doğruysa yemin et."

İnci durdu. Ciğerlerine dolan hava, kendisini boğacakmış gibi, gırtlığında düğümleniyordu. Güçlülle kekeleydi:

"Yemin ederim."

"Benim başıma?"

"Hayır..."

"Evet?"

"Hayır... Hayır... Biliyorsun... Senin başına yemin etmem."

Doğan yumruğunu masaya indirdi. Yere düşen bir tabak gürültüyle parçalandı.

"Edeceksin."

"Etmeyeceğim."

"Edeceksin."

"Doğan... yeter artık... yalvarırım."

"Edeceksin diyorum, benim başıma..."

Doğan sallanarak ayağa kalktı. Güçlülle ayakta durabiliyordu. Arkasını pencerenin camına dayamış olan İnci'ye doğru yürümeye başladı. Bir an mavi göğü, çiçekli ağacı, oynayan çocukları görür gibi oldu. Gözlerinin önüne kalın bir

tül gerilmiş gibiydi. İnciyi bileklerinden yakaladı, bütün gücüyle sıktı.

"Bırak..." diye inledi İnci.

"Bırakmayacağım."

"Canımı acıtıyorsun."

"Yemin et."

"Doğan..."

"Yemin et diyorum, benim başıma..."

İnci'nin gözlerindeki buğu, küçücük damlalar halinde, göz çukurlarında birikmeye başlamıştı. Vücudu, Doğan'ın güçlü parmakları altında eziliyordu, sarsılıyordu.

Doğan, hep o kudurganlıkla:

"Yalan söylüyorsun..." diye haykırdı.

"Bırak beni."

"Yalan söylüyorsun, yalan..."

"Hayır."

"Gördün onu, konuştun onunla, yüz verdin..."

"Hayır... Hayır..."

"Öyleyse yemin et, yemin et..."

İnci'nin bilekleri, parmaklar arasından kayan bir ipeki mendil gibi, Doğan'ın avuçlarından kurtuldu. Gömleği, bacaklarını okşarcasına sıyrarak ayaklarına indi. Gün ışığıyla karışınca kızıllaşıveren kumral saçlar, kocaman kunduralarının üstüne serildi. Bir şeyler söylemek için aralanmış ıslak dudaklar, güneşten kavrulan halının yakıcı sıcaklığına gömüldü.

Doğan, birdenbire, ayılıverdi. Şaşırmıştı. Ne yapacağını bilmeden İnci'ye baktı. Ağaç, gök, inci, güneş, çocukların çığlıkları birbirine karışmıştı. Düşünmeye çalıştı. *'İnci, Tülin, bütün bunlar, bu gök, bu ağaç, bu güneş, bu çocuklar...'* Eğildi. İnci'yi kucakladı. Onun sıcak, yumuşak bacaklarını, dik, katı memelerini saran kollarına birdenbire çarpan bir haz, bir eziklik, bir duyu akımı bütün vücuduna yayılıyordu. *'Niçin?... Niçin?...'* Dizlerini öylesine bir titreme, bir sarsıntı

kavramıştı. Pencerenin önünden köşedeki divana giden beş adımlık yol yürünemeyecek kadar uzak görünüyordu. *'Onu almak... son bir defa... son bir defa almak...'* Sendeleyerek, oysa bir yarış kazanmak isteyen olağanüstü bir güçle divana yaklaştı. Kollarını çözmeden, İnci'yle beraber, yumuşak şiltenin üstüne devrildi.

İnci, göğüslerini büsbütün dikleyen bir hızla nefes almaya başlamıştı. Doğan bitkin, yenilmiş; dudaklarını onun hafifçe nemli boynunda, yanaklarında, kulaklarının arkasında gezdirdi. Gözlerini kapamıştı.

'Yıllarca sonra... Bir yaz akşamı, üstü açık bir arabayı kendim kullanarak, denize bakan, ağaçlıklı, yemyeşil bir gazinoya giriyorum. Bir başımayım. Saçlarım kırlaşmış ama yüzüm aynı yüz, gözlerim aynı. Üstümde çok gösterişli, pahalı bir elbise var. Ünlüyüm. Arabadan iniyorum. Gazinoyu dolduran kalabalığın bakışları sevgiyle, hayranlıkla bana çevriliyor. İnci de onların arasında. Kocası, çocukları, babası, annesi, Murat, Müzeyyen abla... Hiçbirine bakmadan kenarda, تنها bir köşede, boş bir masaya oturuyorum. Garsonlar önümde saygıyla eğiliyor, emirlerimi soruyorlar, önem vermeden bir şey ısmarlıyorum. Yaz güneşinin akşamüstü ışıkları denizin üstünde. Gözlerimi o parıltıya dikiyorum. Bir ses:

' "Doğan..." diyor, "Doğan..."

'Yavaşça başımı çeviriyorum. Murat ayağa kalkmış, beni masalarına çağırıyor. Gülümsüyorum. Herkes bize bakıyor. Ağır ağır yürüyorum. Hepsinin ellerini birer birer sıkıyorum. Sıra İnci'ye gelince... Gözlerimiz karşılaşıyor. Bir an, bu bakışın içinde eriyoruz. İnci'nin gözlerinde aşk, acı, pişmanlık... Birdenbire bütün o kalabalık, deniz, parıltı, kocası, babası, Murat, çocuklar siliniveriyor. Her şey duruyor.

' "inci..." diyorum, "nasılsınız..."

'Gülümsemeye çalışıyor, yanakları pembeleşiyor.

'"iyiyim..." diyor, "siz?"

'Mahzun, gülümsüyorum. Karşılık vermiyorum. Anlıyorum.

'Sonra... sesler duyuyorum gene. Birkaç saniyelik durgunluk canlanıyor. Kalabalık, deniz, parıltı, kocası, babası, Murat, çocuklar yerlerini alıyorlar. Acı çektiğimi, bütün o ün, para, rahatlık içinde ydlarca acıdan kıvrandığımı göstere göstere:

"Hepinizi böyle iyi, neşeli gördüğüme çok sevindim..." diyorum, "rahatsız etmeyeyim, müsaadenizle..."

'Yerime dönüyorum. Oturamıyorum artık. Ismarladığım içkiden birkaç yudum alıyorum. Kalkıyorum. Arabaya binip makineyi işletirken herkes bana bakıyor, inci de...

'Ya da Başbakan, Cumhurbaşkanı olmuşum. Emrediyorum. Kocasını bulup getiriyorlar. Bitkin, ürkek, ezilmiş bir halde yanıma giriyor. Üstünlüğümü belli etmemek için, bütün gücümü harcıyorum. Yüreğim iyilikle dolu, ayağa kalkıyorum. Onu canlandırmak, kendine getirmek isteyen bir gülümsemeye elini sıkıyorum. Oturtuyorum. Bir sigara veriyorum. Sigarasını elimle yakıyorum.

' "Beni dinleyin," diyorum.

'Korkak, boş gözlerle bakıyor bana. Uzun, loş duvarlar, kocaman tablolar, bir daha hiç açılmayacakmış gibi kapanan kapı, kristal yazı masası, alabildiğine yüklü kitaplıklar onu ürkütüyor.

'Biraz olsun yatıştırabilmek için ekliyorum:

"Olgun bir adamsınız siz... Anlamalısınız, anlayabilirsiniz."

'Aramızda koyu, kahredici bir sessizlik uzuyor. Sözlerim bu sessizliği giderecek yerde büsbütün artırıyor. Ne yapsam onu kendi çizgime çekemeyeceğimi biliyorum. Hiç değilse sesimi ona yaklaştırmak için yapabildiğim kadar kısarak:

' "Bakın..." diyorum, "aradan bunca yıl geçti. Üçümüz de birbirimize kıyamayacak, birbirimizden tiksinemeyecek kadar ihtiyarız artık. Hayatımda yalnız bir kadın sevdim, o da şimdi sizin karınızdır. Bu anıyı hâlâ içimde taşıyorum. Bundan dola-

yı bana kınlamaz, beni ayıplayamazsınız. Unutmak elimizde değü. Anlıyorsunuz değd mi?... Belki de her şey olması gerektiği gibi oldu. Bdemeyiz ki... Niçin diye de soramayız."

'Susuyorum. Yüzüne bakıyorum. Yıllarca o ince, o çocuksu, o sevgi dolu İnci'ye duyurduğu tiksintiyi yansıtan korkunç, çirkin bir yüz... Şaşkınlıktan büyümüş gözlerini, hiçbir tepki göstermeden, gözlerime dikmiş, dinliyor. Konuşuyorum:

"Sıkıntıda olduğunuzu öğrendim, isteyin benden. Size umduğunuzdan çok daha fazlasını verebilirim. Çocuklarınıza karşı, inanın, sizin duyduğunuz sevgiyi duyuyorum. Onları, izin verirseniz, ben okutacağım, yükselmeleriyle ben uğraşacağım. Sizi de bulunduğunuz işin müdürlüğüne tayin ediyorum. Kabul edin. Bunları kabul etmekle beni mesut edeceksiniz."

'Gene duruyorum. Bakıyorum. Ölçüyorum. Sonra:

' "Teşekkür ederim," diyorum. "Beni ne kadar sevindirdiğinizi bdemezsiniz. Şimdi söyleyin bana inci nasd? iyi mi?..."

"inci... nasdsın? iyi misin şimdi?..."

inci gülümsemeye çalıştı. Fıssdadı:

"iyiyim."

"Ne oldun öyle, birdenbire?..."

"Bdmiyorum."

"Açlıktandır herhalde... hiçbir şey yemedin sofrada. Bdirim, sabah kahvaltısı da etmezsin."

inci güldü. Hafifçe gerinerek sokuldu. Kumral saçlarını omuzlarına yayarak başını Doğan'ın göğsüne gömdü. Sıcak dudaklarını, uzatabddiği kadar boynunda dolaştırdı.

"Biraz şarap iç... getireyim mi?"

inci sessizce başını salladı. Ağladıktan sonra annesine sokulan, yaltaklanan bir çocuk gibiydi.

Doğan, onu incitmemeye çalışarak, yavaşça omuzunu kurtardı. Divandan aşağı kayd. Masanın üstünde duran boş bardaklardan birine şarap doldurdu. Tabanın içine biraz so-

ğumuş et, peynir, sucuk, bir dilim ekmek koydu. Sonra, elindekileri düşürmemek için ayaklarının ucuna titizlikle basarak geri döndü. İnci'nin yanına oturdu.

"Haydi..." dedi, "önce şundan bir yudum iç."

inci doğrulmaya çalıştı. Sol dirseğinin üstünde dikilerek dudaklarını uzattı. Güldü:

"Önce bundan."

Doğan'ı yanağından öptü. Küçük dudakları kurumuştu, kavrulurcasına sıcaktı, içini çekti. Nefesi, alev alev yanıyordu. Doğan'ın elindeki bardaktan birkaç yudum şarap içti. Ekmeğin ucundan ısırды, ağzına bir sucuk dilimi attı.

"Sen de iç ama..."

Doğan gülümsemek istedi. Şakakları zonkuyor, başı dönüyordu. Kendi kendine konuşur gibi:

"Hayır..." diye mırıldandı, "içmeyeceğim artık..."

'İçmemeliyim. Kendimi kaybedecek kadar sarhoş olursam yapmak istediğimi büsbütün yapamam. Oysa bunca saati boşu boşuna geçirdim. Henüz söylenmesi gerekeni söylememiş olsam bile, bu süre içinde, onu hazırlayabilirdim. Yapamadım. Üstelik, saçma bir tartışmaya kapılıp, kendi gücümü de yitirdim. Sersemin biriyim ben... beş para etmez bir adamım. Tülin de, inci gibi, beni birçok değerleri olan, güçlü bir erkek sanıyor. Bir görseydi şu zavallılığımı... Nasıl soğuyuverirdi benden, kim bilir. Hiç değilse bir hayli düşerdim gözünden... Değerli, güçlü bir erkek olmadığımı anlardı... Bitirmek ne kelime başlayabilecek bir güçte bile değil... Beceriksiz. .. Korkak...'

"Tut şu tabağı... Bardağı da öbür eline al."

Kızgınlıkla yerinden kalktı. Duyusunu belli etmemek istediği halde, elinde olmadan, kaşları çatmıştı. Dik bir yokuşu tırmanmış gibi soluyordu. Radyonun düşmesini, öcünü ondan almak istermişçesine, kabaca çevirdi. Makinenin için-

de sesin doğmasını, büyümesini, olgunlaşmasını bekledi. Sonra, pencereye doğru yürüdü. Yakıcı bir güneş yağmurunun altına girdi. Kızgın ışık, yüreğindeki coşkunu, damarlarındaki hızı uyuşturuyordu. Dışarıya baktı. Dünya, hep öyle, gerçek vurdumduymazlığıyla, olduğu gibi duruyordu. Gök maviydi. Çiçeklerle yüklüydü ağaç.

Çocuklar seksek oynuyorlardı.

'Babam öldüğü zaman on yedi yaşındaydım. Liseyi bitirmeme daha bir yd vardı. Ablam, kocasından yeni ayırdım, benden dört yaş büyük, genç bir duldu. Hepimiz, neye uğradığımızı anlayamadan, orta yerde kalakalmıştık. Babam, azıcık kazancıyla ancak geçindirebildiği bizlere şerefli bir isimden başka hiçbir şey bırakmamıştı. Pençeleri üst üste dört kere yamalanmış kunduralarla geziyordum. Ceketim giyüemeyecek kadar eskimişti. Okuldaki varlıklı çocukların arasında, kendimi onların arkadaşlığına yeterli görmeyerek, küçülmüş, dolaşıyordum. Kunduralarımı, ceketimi düşünecek halde de değüdüm ki... Çok geceler bir şey yemeden aç yattığımız oluyordu. Annemle ablam dikiş dikerek nafakamızı sağlamaya çalışıyorlardı. Umutlarını bana bağlamışlardı. Tek amaçları bendim. Buysa, onları yaşayışımızın her türlü güçlüğüne katlanarak, sıkıntılarını büyütmeksizin hayata bağlıyordu.

'Okuyup adam olmama, elimin ekme tutmasına daha pek çok ydlar isterdi. Liseden sonra bir yüksekokula gidecek, askerlik görevimi yapacaktım. Kendimi başkalarından küçük göre göre içine kapanmış, bencil bir çocuk olmuştum. Herkesten kaçıyor, kendimi kendimle avutmaya çalışıyordum. Küçümşenen, hor görülen, istenmeyen bir insanın bütün niteliklerini bilerek, isteyerek üstüme çekmiştim. Her şeyi yerli yerinde, iyi kurulmuş, güzel bir evimiz vardı, babamın bıraktığı gibi duruyordu. Bir mutfağımız vardı, içindeki ocak yanmıyordu. Tencerelerimiz vardı, çoktandır sıcak bir yemek pişirmiyorlardı. Kendimi, evimizin dışardan görünen bu alda-

tıcı düzenine benzetiyordum. Gösterişliydim, omuzlarım genişlemişti, kollarımda iyi günlerden kalma olağanüstü bir güç vardı, ama içim bomboştu. Dokunsalar yıkılabilirdim.

'Daha ortaokuldayken, babama ilk kalp krizi geldiği zaman, bir gün onun ansızın ölebileceğini düşünmüştüm. Çocukluğumu hemen hemen bu korkuyla geçirdim diyebilirim. Bu düşünce kafamdan çıkmıyor, beni her an yeni bir kuşkuyla titretiyordu. Nereye gitsem, ne yapsam bunu düşünüyordum. Her akşam eve, babamı ölmüş bulmak korkusu içinde, yüreğim çarpa çarpa geliyordum. Onu evde bulmadığım zamanlar sokağa fırlıyor, kendimi kimselere göstermemeye çalışarak, gizli gizli yolunu gözediyordum. Başıma gelecekleri daha o zamandan seziyordum sanki. İşte, sonunda korktuğuma uğramıştım. Babam ölmüştü. Beş parasız kalmıştık.

'Bir gün okulda, bir toplantıdan sonra, Kızılay için para toplamaya kalkmışlardı. Son sınıftan bir öğrenci birer birer sıraları dolaşıyor, verilenleri verenlerin isimleriyle birlikte bir deftere yazıyordu. Bulduğum sıraya yaklaştığı zaman yüreğim duracak gibi çarpmaya başlamıştı. Nefesim tıkanıyordu. Keşke yüreğim dursaydı, nefesim tıkansaydı da aklıma geldikçe beni hâlâ utançla, kızgınlıkla yiyip bitiren o dakikayı yaşamasaydım. Yanımdaki çocuk cüzdanını çıkarmış, bir iki buçukluğu gösterişle para toplayanın önüne bırakmıştı, öteki, onun adını deftere yazarken alnımdan terler boşanıyor, yüzümü silmekten bile çekinerek, kıpkırmızı, ölümünü bekleyen bir hükümlü gibi titriyordum.

'Sıra bana gelmişti işte. Azrail tepeme dikilmişti. Bir şeyler yapmış olmak için ceplerimi karıştırıyor, ezik, bitkin, kafam her türlü düşünceye kapalı, gözlerim çevremi göremeyecek kadar perdelenmiş, ne yaptığımı kendim de bilmeden, aranıyordum. Bütün gözler bana dikilmişti. Hiçbir şey bulamayacağımlı biliyorlardı. Çoğunun yüzünde alaycı bir gülümseme belirmediğini, hiçbirini göremediğim halde, etime değdirilen kızgın bir demirin acısını duyarmış gibi duyuyordum. Önümde-

ki, ezilişimin tadını çıkarmak istermişçesine bekliyor, aranişımın sonucunu pek iyi bildiği halde yerinden kıpırdamıyor, defolup gitmiyordu. Oysa, beni onun bu direnişi kurtardı. Geçip gitseydi, ömrümce sdkip atamayacağım bir utanca sürüklenmiş olacaktım. Önümde inatla dikilmesi utancımı bir anda kızgınlığa çevirmişti. Kafam işlemeye başladı. Gözlerimin önündeki perde kalkıverdi. Başımı meydan okurcasına kaldı-
rarak:

"Yok..." dedim, "görüyorsun işte... Ne bekliyorsun daha?"

'Her çareye başvurarak, gerekirse ölümüm pahasına, varlıklı olmak isteğini ilk defa o anda duymuş olmalıyım.

'Oysa, babama kalp krizi gelmeden önce, çocukluğum ne kadar mutlu geçmişti. Arkadaşlarımın içinde en güçlüleri bendim. Bu yüzden, hepsi, bana saygı duyarlardı. Giyinişim hiç de onlardan aşağı değildi. Cebimde her zaman en az onlarınkı kadar harçlık bulunurdu. Yaramazdım. Neşeliydim. Bin bir oyunla ortalığı birbirine katardım. Akşam, eve gittiğim zaman, annemin güler yüzü, babamın üstüme titreyen bakışı bana çevrilirdi. Ablam genç yaşında evlenmiş, Anadolu'ya gitmişti. Evimizin tek çocuğuydum. Sonradan annemin söylediğine göre tatlı bir şımarıklığım vardı. Her istediğim yerine getirilirdi. Hastalıklarım da bile muduydum. Akşamın alacakaranlığında, ateşin verdiği bir uyuşukluk içinde, annemle babamın kuşklarını çocukça bir kötülükle artırmak isteyerek, gözlerimi büsbütün yummuş, yatağında yatarken babamın:

' "Hanım... Çocuk nasıl?" diyen kalın sesini duymak, sonra da, annemin o içimi titreten:

' "Amaan bey, yavaş konuşun canım, uyandıracaksınız çocuğu..." diyen fisdtısını işitmek bana ne büyük, ne anlatmaz bir haz verirdi.

'Ama sonraları... Pek çok acı olaylar geçti başımdan. Hiç unutmam, bir kış akşamıydı. Sobamız günlerdir yanmıyordu. Yorganlarımıza sarılmış, soğuktan titreyerek oturuyor-

duk. Pencereden, oluklardan sarkan buz parçaları görünüyordu. Annem mutfakta yediğini söyleyerek sahandaki yemeği ablamla benim aramda bölüştürmüştü. Yalandı. Yalan olduğunu her üçümüz de biliyorduk. Birdenbire kapının zili...'

"Doğan."

Doğan irkildi.

"Ne var?"

"Biraz daha şarap koyar mısın? Bir dilim de ekmek... iş-tahım açıldı."

Döndü, masaya doğru yürüdü, içinde bir kopma, bir sıcaklık, bir çağdıtı duyuyordu. Inci'nin boşalan bardağını doldurdu. Tabağına, masanın üstünde ne varsa, hepsinden birer parça koydu, iki dilim ekmek kesti.

"Yanıma otursana..."

Pencerenin önüne dönmek, kendi kendine düşünmek istiyordu. Oturmadı. Tabakla bardağı uzatarak ayakta durdu. inci, gözleriyle okşayarak, bakıyordu.

"Gel, hadi..."

Doğan yüzünü buruşturdu:

"Hayır."

"Niçin?"

"önce yemeğini bitir... sonra..."

"Ne düşünüyorsun orada kendi kendine?"

'Söyleme, biliyorum ne düşündüğünü. Beni seviyorsun. Kıskanıyorsun. Canım benim...'

"Hiç... Bakıyordum."

"Dışarda çocuklar oynuyor... değil mi?"

"Evet."

"Sen de onlarla beraber olmak isterdin belki... onlarla beraber oynamak... Biliyor musun, mahallede kaydırak oynayan küçücük kızları görünce ben de bu isteği duyuyorum, içimde, hâlâ oyuna doymamış bir köşe var. Bir kaya parçası-

nın önünde, bir ayağımın üstünde sekerek... ne güzel, ama biz de oynuyoruz seninle."

"Nasıl?..."

"Evcüik... evcilik oynuyoruz işte. Mutfağa giriyoruz. Ben patatesleri soyarken sen ekmeği dilimliyorsun. Beraberce mama pişiriyoruz. Sonra... Şarap da içiyoruz, değil mi?..."

Elindeki bardağı dudaklarına değdirdi. O anda Doğan'a, şarap, rengini onun dudaklarından alıyormuş gibi geldi. Gözlerinin önünde öylesine bir kırmızılık belirmişti.

Radyoda Ravel'in Bolero'su çalınıyordu.

'Canım Doğan, biricik sevgilim benim... Acı çektiğini biliyorum. Bu acı, belki de, benimle ilk konuştuğun dakikada başlamıştı. Bankadan beraberce çıkmıştık. Senin kadının olarak, sevgilin olarak yanında yürümek beni deli ediyordu, içim, geleceğe karşı güvenle, inançla doluyordu. Caddede, varlığımızın farkında bile olmadan bize sürünerek, çarparak gelip geçenlere mutluluğumu haykırmak istiyordum. Kaldırımdan inerken ya da bir otomobilden korunmak için dirseğimi çekinerek, hafifçe tuttuğun zaman baydacak gibi oluyordum. Damarlarımda bir ılıklik, bir baygınlık dolaşmaya başlamıştı. Her şey, bütün insanlar, bütün sokaklar, bütün dünya ne kadar güzeldi. Pırl pırlıdı kaldırımlar... Caddeler bir çiçek tarlası gibi kokuyordu. Tramvay tellerine kuşlar mı konmuştu ne, cıvıltılarla doluydu kulaklarım.

'Bir pastacıya girmiş, karşılıklı oturmuştuk. Konuşmuyorduk. Yüzünde bir ürkeklik, bir kuşku vardı. Bana sevgiyle bakıyordun. Bu birbirine karşıt anlamları o zaman çözemedim elbet. Yepyeni bir duyguyla karşılaşmak beni büsbütün çocuklaştırmıştı. Ama sonraları çok düşündüm. Bir sevginin, bir geleceğin sorumluluğunu daha o zamandan duyduğunu anladım. Kazancın azdı. Annenle ablana bakmak zorundaydım Evlenecek bir duruma gelememiştin, ne zaman gelebileceğini de bilmiyordun. Oysa bütün bunlar bir sevgiye, bütün

bir ömrü kaplayacak, yaşayışımızı değerlendirecek olan bir sevgiye engel olabilir miydi? Böyle düşündün o zaman, böyle düşünmekte de haklıydın. Başka türlü düşünemezdin ki. Her şey bizi birbirimize itiyordu. Bir düşte yaşıyor gibiydik. Oysa gerçekten yaşamak bu değil midir?...

'Acıyı kendi kendine çektiğini, benim hiçbir şeyi bilmediğimi sanıyorsun. Bu sanıyı elimden geldiği kadar destekliyorum. Benim de neler çektiğimi, ne üzüntülerle kıvrandığımı bilmen acını iki kat ederdin. Bunu sana duyurmamak için her şeye katlandım. Becerdim sanıyorum. Ama bugün olağanüstü bir olayla karşılaştın, istediler beni. Bu olay eski kuşklarını hızlandırdı. Elimde olsaydı bunu da sana duyurmamak, mutluluğunu gölgelememek isterdim. Seni bir gün bile, evlenmeye zorlamadım. Gerçekten, dileğim bu değildi ki, dilediğim sadece sendin. Seni görmek, sesini işitmek, kokunu koklamak, bütün vücudumla duymak seni... gerisi, bir toplum kuralından başka bir şey değildi. Buysa beni ancak bir bakımdan ilgilendiriyordu, her zaman, her zaman yanında olmak için...

'Annem, babam, ağabeyim, ablam severler beni diyorum. Severler elbet. Bir çocuk, bir kardeş nasıl sevilirse öylece severler. Oysa evlenme çağına gelmiş, koca bir kızı böylece sevebileceklerini sanır mısın? Bir sofraya kurulur, ailece oturulur bu sofraya. Beyaz bir örtü yayılmış, tabaklar dizilmiş, çatallar sıralanmıştır. Ortada dolu bir sürahi vardır. Bu sürahinin içindeki su her an biraz daha azalmaktadır. Ekmek, sofraya oturanların sayısı hesaplanarak alınmıştır. Çağlar değiştikçe gereken ayrılıklar, ama muüulukla, ama ardında hiçbir acı bırakmadan bu sofrayı ferahlatmalı, genişletmelidir. Bu gerçek hiçbir zaman söylenmez, anlaşılır, sadece, anlaşılması gerekir.

'Gene de bütün bu ayrıntılar senin bir anlık üzüntünü karşılamaz benim için... Düşünme artık, öp beni. Birbirimizi dudaklarımızla duyalım.' SPARTACUS

inci, yanında, ayakta duran Doğan'a gülümseyerek, bar-
dağın dibinde kalan şarabı bitirdi. Boşalan tabağı divanın
ayak ucuna bırakmıştı. Dudaklarını uzattı:

"Öp beni..." dedi.

Doğan eğildi. Onun dudaklarından hafifçe öptü.

"Bir daha... bir daha... bir daha... beni hep, hep öpmeni
istiyorum. Şimdi yanıma gel... uzan şuraya."

Doğan, elinde olmadan, bir uyutulmuşun duygusuzlu-
ğuyla, boyun eğdi. İnci'nin yanına uzandı. Vücudunu saran
bir ılıkık içinde gittikçe gevşiyor, uyuyordu.

"Kapa gözlerini... düşünme artık."

'Yapabilseydim eğer... ne kadar isterdim, düşünmemeyi.
Ama Tülin gözlerimin önünde. O küçümseyen, kahredici ba-
kışıyla güçsüzlüğümden öğrenerek bana bakıyor. Bu durum-
da Tülin olsaydı nasıl davranırdı acaba?... Adamı karşısına
alır, önce bakışıyla ezer, yok eder, sonra da, sigarasının du-
manını burnuna üfleyerek:

'"Son görüşmemiz bu..." diye kestirip atardı.

'Yüreğinde hiçbir sızı duymazdı. Titremezdi kirpikleri.
Yüzünü en küçük bir duygu buruşturmazdı. Kalkardı. Kapı-
ya doğru yürürdü. Alahısmaırladık bile demezdi. Başını bile
çevirmezdi. Bir daha dönmek üzere yuvasını bırakıp gi-
den bir kuş gibi...'

"Ne güzel bu müzik... Kimin bu?"

Doğan, gözlerini açmadan, mırıldandı:

"Mendelssohn'un galiba... *Hülyanın kanatları üstünde*
parçası... Evet, evet... işte, rondo capriccioso."

Piyanist, radyoda, sevginin sesiyle dolu geceye bütün usta-
lığıyla giriyordu.

inci, Doğan'a biraz daha sokulmuştu. Fısdıyla:

"Seni çok seviyorum..." dedi.

Doğan ses çıkarmadı.

'Evet. Mendelssohn da aynı şeyi söylüyor... Oysa sevgi hayatın bütün güçlüklerini çözebilir mi?... Varlık içinde olduğu halde Tülin bu gerçeği benden çok daha iyi bdiyor. Onun içini açmak, ruhunu görmek, konuşurmak, biraz olsun benim edebdmek için çabaladığım günlerden birinde:

' "Ne olurdu," demiştim, "patronumun kızı olacağına kimsesiz, varlıksız, her şeyi benden bekleyen bir kız olsaydın. .. O zaman, senin karşında, daha bir başka duyabirdim kendimi... Daha güçlü, daha haklı, daha erkek olurdum. Ben gene bugünkü gibi az gelirli bir küçük adam olsaydım. Geleceğimizi beraberce düşünsek, beraberce korksak, beraberce acı çekseydik..."

'Yüzüme, ne şaşkın ne de kızgın, o her zamanki, her türlü anlamı gizlediğinden ötürü hiçbir anlama gelmeyen donuk bakışıyla bakmış:

' "Yaşayamazdık ki..." demişti.

'Haklıydı. Yaşayamazdık.

'Gene de:

' "Niçin?" diye sormuştum.

'Hep o donukluk içinde omuzlarını silkmmişti:

' "Parasız yaşanmaz."

'Doğruydu. Parasız yaşanmazdı.

'Ama sözü kesmek istemiyordum:

' "Ya sevgi?" demiştim.

'Bir sigara yakmış, karşılık vermemişti.

'Gerçekten, Tülin'in ağzından alabüdiğim bütün sözleri bir araya toplasam bir kitap yaprağını doldurmaz. Bu kadar az kelimeyle nasd anlaşabildiğimize şaşıyorum. Onu düşündüğüm zaman sadece uzun boyu, pahalı elbisesi, karşındakileri küçümseyen donuk bakışları geliyor gözlerimin önüne. Arada bir de gülüşü... Hani küçük çocuklar vardır, çocukluklarından hiç ummadığımız bir sırada büyüklerin her an yaptıkları bir şeyi yapıverirler de karşıdakini şaşkına çe-

virirler, hayranlık uyandırırılar. Tülin'in gülüşü de tıpkı böyledir. Onu yakalayabümek için çok zaman, günler geçer. Sonra, hiç ummadığınız bir sırada...

'Yağmurlu bir gündü. Hürriyet Tepesi sırdarında arabamızı durdurmuş, Kâğıthane'nin üstünde biriken bulutiarın arasından bir görünüp bir kaybolan güneşe bakıyorduk. Tülin o sabah babasıyla çekişmişti, öfkeliydi. Konuşmuyorduk. Arabayı buraya kadar kendisi sürmüştü. Beraberce davetli olduğumuz bir poker partisine erken gitmemek için vakit geçirmek istiyordu. Çevremizde kimselerin bulunmadığını sandığımız bir anda, birdenbire, kucağında yedi sekiz aylık bir çocuk taşıyan ihtiyar bir kadın belirmişti. Çocuğu göstererek yalvarıyor, para istiyordu. Tülin el çantasını kucağıma itti. Açtım, ufak para yoktu. Kendi ceplerimi karıştırdım, bende de kalmamıştı. Göz ucuyla yaptıklarımı gören Tülin, çantasını sertlikle kucağımdan çekti, içinden bir iki buçuk liralık çıkardı. İhtiyar kadının önüne fırlattı. Kadıncağız ummadığı bu sadakayı bir an önce yakalamak isterken kucağındaki çocuk elinden kaydı, bir su birikintisinin içine gürültüyle düştü. O zaman kulaklarımda çınlayan o kahkahayı ömrümce hatırlayacağım. Tülin, şimdiye kadar hiç görmediğim bir gülüşle, katıla katıla gülüyordu. Su birikintisinin içinde debelenen çocuğa baktım. Gerçekten gülünçtü hali. Ama ben nendense bir türlü gülemiyordum. Tülin'e katılabilmek için yüz sınırlarımı ne kadar zorlamıştım o gün.

'Sonra, arabayı neşeyle sürdü. Vaktin erken olmasına aldırmadan davetli olduğumuz eve gittik. Masalar kurulmuş, poker başlamıştı. Tülin elime bir beş yüz liralık sıkıştırarak masaya beni oturttu. Kendisi de bir başka salonda briçe başladı. Daha bir yarım saat geçmeden önümde bir şeyler kalmamıştı. ikinci beş yüzlüğü yerimden kalkmamam için Tülin'den alarak ev sahibi getirdi. Saat gece yarısına varmadan bir ydlik maaşımı eritivermiştim. Başım çatlarçasına ağrıyordu ama böylesine harçayabilmekten de sonsuz bir haz duyuy-

yordum. Dönüşte, otomobilin içinde, uzun uzun öpüştük. Tülin'in, sabahtan kalma can sıkıntısı dağılmış, keyfi yerine gelmişti.'

Piyanist, Mendelssohn'a hülyanın kanatları üstündeki son sözlerini söyletiyordu.

Doğan'ın gözleri babasının resmine ilişti. İhtiyar adam çerçevenin içinden fırlayacakmış gibi kızgınlıkla ona bakıyordu. Konuşacaktı nerdeyse. Kaşları çatılmış, beyaz bıyıkları büsbütün sarkmıştı. Gözlerinin içinde bir yanıp bir sönen kıvılcımlar vardı. Güneş bir hayli alçalmış, ışıklarını onun çerçevesine kadar uzatmıştı.

'Yenilmeyeceğim babacığım, üzülme, yenilmeyeceğim. Bakma sen böyle serilmiş yattığıma... Gün batmadan bu hikâye bitmiş olacak. Birazdan ona her şeyi anlatacağım. Beni anlayacağını sanıyorum. Anlamasa da, çaresiz, katlanacak bu sonuca... Hem şimdi sabahki halime göre daha da güçlüyüm. Onu bir isteyen bulunduğunu, yüzüstü, orta yerde bırakmış olmayacağımı biliyorum. İçim daha bir rahat...'

Piyanist son tuşa hafifçe dokunmuştu.

Doğan başını çevirdi, İnci'ye baktı.

İnci mışıl mışıl uyuyordu. Yüzü, bir çocuk yüzü kadar pembeydi. Yanakları kızarmıştı. Alnında küçücük ter taneleri birikmişti.

'Fırtına. Gök gürüyor. Ormanın içinde bir başımayım. Ağaçlar devriliyor. Korunmak için sağa, sola koşuyorum. Bir şimşegin ışığında Doğan. Beyazlar giymiş. Haykırıyor, beni çağırıyor. Kara elbiseli birtakım adamlar onu delicesine bir hızla kovalıyorlar. Hiç değilse beni görmesinler diye saklanıyorum. Doğan'a seslenmek istiyorum, sesim çıkmıyor. Üstüm başım çamur içinde. Saçlarımda yağmur suları şırd şırd. Birdenbire gök aydınlanıyor. Kara adamlardan birinin

elinde bir kılıç parlıyor. Dogan'ı yakalamak üzere. Bütün gücümle haykırarak yerimden fırlıyorum, kara adamın üstüne atılıyorum. Kdıcının sapıyla kafama vuruyor. Birdenbire babamın yüzünü tanıyiveriyorum. Yanımdaki kara elbiselilerden biri de ağabeyim. Gülümsüyor. Gittikçe daha çok büyüyerek üstüme doğru geliyor. Ağzını açıyor bana doğru. Yutacakmış gibi. Birer kazma iriliğindeki dişlerini görüyorum. Birdenbire bir ağaç kopuyor gökten. Onların üstüne devriliyor. Doğan deliler gibi koşuyor yağmurun altında. Ama beyaz elbisesi kupkuru. Yanımdan geçtiği halde beni görmüyor. Kara adamlar beni devrilen ağacın ardında bırakıp onun peşine takılıyorlar. Sular kıpkırmızı kesiliyor. Her tarafta kan, kan. Annem çiçekli bir ağacın altına oturmuş ağlıyor. Hayır, annem değil, ablam. Ablam da değil. Doğan, Doğan o ağlayan. Kara adamlar ağacın arkasında toplanmışlar, içlerinden biri, babam değil ama, ağabeyim de değil, kılıcını kaldırıyor. Kocaman laliç inecek nerdeyse. Bütün gücümle haykırıyorum. Yetişin. İmdaat...'

inci, Doğan'ın boynuna sardmış, hıçkırıklarla sarsılarak, yavaş yavaş uyanıyordu. Doğan, onu anlayışla göğsüne bastırdı.

"Sus artık, ağlama..."

Nefes alamıyor, tıkanmış gibi çırpıyordu. Uzun, beyaz boynunda mavi damarlar belirmişti:

"Sensin, değil mi? Yanımdasın... Ne iyi böyle... Oh, Doğan, çok seviyorum seni..."

Doğan onu biraz daha sıktı göğsünde.

"Ne oluyorsun canım, kendine gel."

"Bilmem bir düşün gördüm. Seni öldüreceklerdi, Allah göstermesin. Bağırırım galiba?... Uyumuşum. Bir daha içirme bana. Şarap dokunmuş olacak."

"Belki."

"Her zaman içerdik ama... bugün çok içtik, iki şişe almış-

tın. Hepsini bitirdik mi yoksa? Ne kadar kaldı ikinci şişenin dibinde?..."

"Bir bardak daha çıkar."

"Ne olur, sen de içme onu, yalvarırım... Dökelim istersen... Daha iyisi gelecek pazara saklayalım, olmaz mı?... Annenin göremeyeceği bir yere koyarız."

"Olur."

"Canım benim, sard bana... Oh, böyle ne iyi... Nasd da korktum. Bir ormandaymışım. Hayırdır inşallah de..."

"Hayırdır..."

"Bir ormandaymışım. Gök gürlüyor. Sen..."

"Anlatma, yorma kendini."

"Niçin?"

"İnanmam düşlere, bilirsin."

"Ama bu öylesi degü, bambaşka, gerçek gibi."

"Hepsi bir benim için."

"Peki... Nasd istersen... Sard bana, bana sıkı sard... Konuş benimle, bir şeyler söyle."

"Ne söyleyeyim?"

"Anlat... Niçin üzüntülüsün bugün?"

Doğan sustu. İnci'nin küçücük başı, omuzuyla boynu arasında durmadan kıpırdıyordu. Kumral saçları yanaklarına yapışmıştı.

"Söyle, niçin?"

"Bdmem."

"Canın sıkıyor, değil mi?"

"Evet."

"Benim yüzümden mi?"

"Evet."

Doğan, birdenbire şaşırdı. *'Nasıl söylediğimin farkında bile değilim... Ağzımdan kaçtı. Tam sırası işte... Başladığımı bitireyim.'*

İnci ona iyice sarılmıştı. Boynunda, ensesinde kollarının sıcaklığını duyuyordu.

Bütün gücünü harcayarak:

"Evet..." diye tekrarladı, "senin yüzünden."

İnci içini çekti. Mırıldandı:

"Doğru... Haklısın."

'Bütün çektiklerimiz birbirimizin yüzünden, ama mutluluğumuz da öyle... Bu eve ilk geldiğimiz günü hatırlıyor musun? Senti, sokağı, kapı numarasını uzun uzun anlattığın halde gene de için rahat etmemişti. Beni otobüs durağında karşıdamıştın. Belki evi bulamam, yanlış bir yere giderim, yabancılarla karşılaşırım diye korkuyordun. Bugünkü gibi bir pazar günüydü. Yazdı. Bizden başka bütün insanları sıcaktan bunaltan bir sabahtı.

'Beyaz, ipekli bir elbise vardı üstümde... Onu sanki bugün için yaptırmıştım. Otobüste, sokakta herkes dönüp dönüp bana bakıyordu. Beğenildiğim için sevinçliydim. Bütün insanların beni sevmesini istiyordum. Çevremi saran hayranlığın ortasında, senin, yalnız senin olmak bana gurur veriyordu. Dayanamamış, koluna girmiştım. Yeni evliler gibiydik.'

"Hatırlıyorsun, değil mi?..."

"Evet."

'Nasıl hatırlamam? O gün, ömrümce unutamayacağım günlerden biridir. Annemle ablam, cumartesi akşamından Kanlıca'da oturan bir akrabamıza gidecekler, iki gece kalacaklardı. Son dakikada çayacaklar diye ödüm patlıyordu. Kafam çeşitli düşüncelerle bunalmıştı. Onlar gidemeyebilirdi, sen gelemeyebilirdin. Peşlerinden, gizlice, Köprüye kadar inmiş, vapura bindiklerini gözlerimle görmek istemiştım. Sonra... korku, sevinç karışımı bir heyecanla dizlerim titreyerek, Balıkpazarı'na uğramış, yiyecek, meyve, şarap almıştım. Koltukların, iskemlelerin yerlerini değiştirmiş, masanın üstündeki vazoyu çiçeklerle doldürmüştüm. Ne yapsam bana eksik,

kusurlu geliyordu. En iyiye, en güzele varabilmek için delicesine çırpımıyordum. Sabaha kadar odaların içinde dolaştım o gece... Uyuyamadım. Evime; içinde acı çektiğim, sevindiğim, aç kaldığım, ama gene de güven, rahatlık duyduğum evime geleceğin dakikayı düşünmek... zili korkarak çalışını... sofaya, odalara ürkerek bakışını..

"Ne kadar mutluyduk o gün..

"Evet."

'Hani çocuklar vardır, ağır bir hastalıktan yeni kalkmışlardır. Yataklarının üstü oyuncaklarla doludur. Pencereleri güneşli bir bahar sabahına açılmıştır. Günlerce yasak edilmiş en sevdikleri yiyecekler başlarının ucunda, bir tepsi içindedir. Çevreleri, odalarına ikide bir girip çıkan, isteklerini soran annelerinin, babalarının, dadılarının taşkın sevgileriyle sarılmıştır. Dileyecek başka bir şey bulamamanın bir çeşit başdöndürücü sarhoşluğu içinde sıçramak, taklak atmak, kahkahalarla haykırmak isterler. Öylesine bir muduluk içindeydik biz de...'

"Bir ara kapı çalınmıştı. Nasıl korkmuştuk..."

"Evet."

'Masanın iki ucunda karşılıklı oturuyorduk. Bir an önce birleşmekten, birbirimizin çekiciliğinden korunmak için aramıza bilerek, isteyerek bu engeli koymuştuk. Uzaklık, güçsüzlüğümüzü gizliyordu. Bir şey söylemiş olmak için:

' "Sigara içer misin?" diye sormuştum.

' içmediğini biliyordum.

' "İçerim..." demiştin.

'Yerimden kalktım. Yanına gelerek paketimi uzattım. Oysa sigaranı yakamayacağımı anlamıştım. Ellerim titriyordu. Kibrit kutusunu masanın üstüne bıraktım:

"Senyak..." dedim.

'Yerime oturdum. Sessizce sana bakmaya başladım. Ne güzeldin... Saçların omuzlarına dökülmüştü. Küçükçük dudakların sigaranın beyaz ucunu acemilikle emmeye çalışıyordu. Koyu, üzgün, içinde ışıklar yanıp sönen gözlerine duman kaçıyordu. Gittikçe daha çok pembeleşen yanaklarını buruşturuyor, birbirine sarılan kirpiklerini aralamaya çalışıyordun.

'İşte bütün bunlar benim, diyordum. Gün ışığının altında pırıl pırıl kızıllaşan bu kumral saçlar, içinde ışıklar yanıp sönen bu süzgün gözler, birbirine sarılan bu uzun kirpikler, bu ağız, gittikçe pembeleşen yanaklar, saflığından yavaş yavaş sıyrılmaya çalışan bu ruh...

'içim sevinçle, hazla doluyordu.

'Aramızdaki engeli aşmış, oturduğum iskemleyi yanına yaklaştırmıştım. Hafifçe aralanmış, kırmızı, ıslak dudaklarını görüyordum.

'Birden, aklıma o yaz akşamı, Beyoğlu caddesinin kalabalığı arasında seni kolunda gördüğüm o erkek geliverdi. Gözlerim karardı, yüreğim dayanılmaz bir acıyla burkuldu, kulaklarım uğuldamaya başladı. Vücuduma kıskançlığın kızgın iğneleri saplanıyordu. Sormak, öğrenmek için delice bir istek duyuyordum:

' "Seni..." diye mırıldandım.

'Sonunu getiremiyordum. Tıkanacak gibiydim. Kalbimdeki çarpıntı omuzlarımı sarsıyordu. Kekeleydim:

' "Öğrenmek istiyorum.

'Bana şaşkınlıkla bakıyordun. Elimi uzatmış, küçükçük çeneni avucumun içine almıştım. Alev alev yanan nefeslerimiz birbirine karışıyordu. Saçların yüzüme değiyordu. Kafamda, sormak istediğimi özeüeyen çeşidi cümleler uçuşuyordu. Hangisini seçeceğimi bilemiyor, duraksıyordum. Bütün gücümü toplayarak, bir hamlede, aklımdan geçenleri değil de dilimin ucuna ilk geleni söyleyiverdim:

' "Bugüne kadar... kaç defa öpüştün?"

'Şaşırdın mı, kızardın mı, bilmiyorum. Görmüyordum seni... Delirmiş gibiydim. İçimden bir kırgınlık, bir hınç taşıyordu. Bu küçük, kırmızı, ıslak dudakların benden önce başkaları tarafından yakalandığını, bir yangın içinde, hırslı bir ağızda kurtulmak, çekilmek gücünü bile göstermeden eriyip gittiğini, belki de büsbütün uzanarak inim inim inlediğini düşünmek beni kudurtuyordu.

'Sen bitkin, ezilmiş;

' "Üç..." diye fısıldadın.

'O zaman kendimi büsbütün kaybettim. Titreyen parmaklarımınla saçlarını yakaladım. Koparmak, hırpalamak, canını acıtmak istiyordum. Bu duygu, dudaklarımız birleşinceye kadar sürdü. Gözlerimi kapamıştım, hiçbir şeyi görmüyordum. Ağzıma, o Tanrısal sıcaklık yayılmaya başlayınca, bir yaz denizinin sessizliği çöktü içime... O taze, genç kız kokun beni bir çeşit ölüme götürdü. Seni, bir çiçeği duyar gibi, burnumda duyuyordum. Yoktum. Bitmiştim. Bu hal ne kadar sürdü, bilmem. Yeniden yaşamaya döndüğüm o an... Bir düşten uyanır gibi hayal meyal çevremi görmeye başlayınca:

' "Öyleyse ben dördüncüyüm..." diye sayıkladım.

'Kapının zili o sırada çalınmıştı.'

"Açmamıştık."

"Evet."

'Nasıl açabilirdik?... Önce şaşkınlıkla yerimden fırlamış, kapıya doğru yürümüştüm. Sen telaşla üstünü başını düzeltiyor, saklanacak bir köşe arıyordun. Annemle ablamın anahtarları vardı, kapıyı çalan onlar değildi herhalde... Birden durmuş, ayaklarımın ucuna basarak geriye dönmüştüm. Kuşkuyla açılan gözlerini dikmiş, benim ne yapacağıma bakıyordun. Dört yanını saran tazılardan ürkmüş bir yavru tavşan gibiydin. Az önce dudaklarını veren o olgun kız değildin sanki, bir anda, bütün çocukluğun belirivermişti.

'Kapının zili, uzun uzun, inatla çalınıyordu.'

"Kimdi acaba? Hâlâ merak ederim onu..."

"Bir misafirdi belki.

'Belki de elektrikçiydi, sucuydu, çöpçüydü. Ama kim olursa olsun öylesine bir inatla kapıyı çalması beni adamakalılı sinirlendirmişti. Kapıyı açıp gırtlığına sarılmak, yumruğumu suratına patlatmak istemiştim.'

"Bu olay neşemizi kaçırmamıştı gene de..."

"Öyle."

"Mutluyduk."

'Üzüntüler sonradan gelecekti. Bunu bilmeliydik. Sevmek, bu kadar kolay, bütün insanların becerebileceği bir iş olmasa gerekti. Mutluluğumuzu, elbette, çeşidi acdarla ödeyecektik. Bu ödemeyi göze alamayanlar, birçokları gibi, sevgisiz yaşamaya çalışmalıydılar. Biz, belki de, en zor olan yolu seçmiştik. Dar kapılardan geçmeye çalışıyorduk. Sevgimizden aldığımız güç bunu başarmamıza yeterdi. İnsanlar peşimizi bırakmayacaklardı. Mutluluğumuzdan kendi paylarına düşen öcü alacaklardı elbet... Şaşmamalıydık. Her şey umduğumuz gibi olamazdı. Hayal kırıklıklarına da uğrayacaktık. Gerekirse her türlü yokluğa göğüs gerecek, aç kalacaktık. Bütün bunlardan ne çıkardı? Milyonlarca insanın hasretini çekip de bir türlü erişemediği bir sevgi yanıyordu içimizde... Bu sevgi bütün çevremizi, annemi, babamı, Murat ağabeyimi, Müzeyyen ablamı silipli süpürüyor, orta yerde yalnız ikimizi bırakıyordu. Sevgimiz gerçekte eğer, ikimiz, bütün bir evrene bedel olmalıydık.'

Doğan, birdenbire, İnci'nin omuzlarını saran kolunu çekti. Kızgınlıkla:

"Ne düşünüyorsun?..." diye sordu.

inci gülümsemeye çalıştı: SPARTACUS

"Seni."

"Yalan... Babanı, anneni, belki de o adamı..."

Hızla doğruldu, ayağa kalktı. Odanın içinde dolaşmaya başladı. Pencerenin önüne gitti. Gök, hep o mavi gök. Ağaç, hep o çiçekli ağaç... İnsanlar, onların çevresine evler yapmışlar, direkler dikmişler, teller germişlerdi. Karıncalar gibi kaynaşıyorlardı. Oysa, gök, ağaç; bütün bu olup bitenlere karşı ilgisiz, kendi âlemlerinde, umursamadan yaşıyordu.

Güneş alçalmış, gittikçe koyulaşan bir kırmızılıkla odanın duvarlarında geziniyordu.

Çocuklar, elim üstünde kaldı oynuyorlardı.

Doğan döndü. Titreyen bir sesle:

"Düşünsen de..." dedi, "seni haksız bulacak değdim. Üç yıldır bir arpa boyu ilerlemediğimi biliyorum. Annemle ablamın dikişleri olmasa kazancım şu evi geçindiremeyecek... Maaşım bir türlü artmıyor. Bu toplumda, genç bir memur, dürüst bir çalışmayla geçimini sağlayamıyorsa kabahat benim mi?"

Durdu. Kendi etkisi altında burnu karıncalanmaya, gözleri yanmaya başlamıştı. *'Ne oluyorum?'* Bir iskemleye oturmak istedi. Vazgeçti.

İnci, ses çıkarmadan dinliyordu.

Doğan:

"Böyle bir durumda..." diye ekledi, "ne yapabilirim? Tek başıma dayanamadığımı bir yoksulluğa seni de çekmeye hakkım yok..."

'Babam, toplumun dengesi ancak yoksul bir kızın varlıklı bir erkekle, yoksul bir erkeğin de varlıklı bir kızla evlenmesiyle sağlanabilir, derdi. Haklıydı. Ben de bu kurala uymak zorundayım. Tülin'i belki de bunun için istiyorum. Yalnız bunun için mi?... Hayır. Seviyorum onu, şüphesiz, seviyorum. Evet, hakkım yok buna... Gençsin. Güzelsin. Sağlam bir yuvan, güvencenle bakacağın bir geleceğin olmalı...'

Sözlerinin tepkisini ölçmek isteyerek İnci'ye baktı. In-

ci'nin yüzü bir anne içliliğiyle gülümsüyordu. Sol yanağında, onu çukurlaştırıp, öpmek istediğini uyandıran tadı bir çizgi belirmişti.

Doğan sarsıldı:

"Değil mi?..." diye kekeledi.

inci, fısıldar gibi, mırıldandı:

α/* n

Canım...

'Canım benim... Neler düşünüyorsun? Bu yüzden acı çektiğini biliyorum. Beni böylesine sevdiğini biliyorum. Biriciğim... Ne yapsam senin bu büyüklüğüne erişemem. Sana bu sözleri söyleten sevginin ne korkunç bir güç olduğunu biliyorum. Çocuğum benim...'

Doğan bütün gücünü toplayarak, gözlerini İnci'nin yüzünden ayırdı, pencereye döndü. Sonra, can çekişen bir hastanın son nefesini veriş gibi, bir solukta:

"Ayrımalyız..." diye haykırdı.

Sesi, hava boşluğunu bir kurşun hızıyla delmiş, duvarlarda yankılanarak kendi kulaklarına saplanmıştı.

inci, hep o gülümseyen durgunluk içinde:

"Canım..." dedi, "üzme kendini... Olabilir mi bu?"

"Olmalı."

"Yapabilir miyiz?"

"Yapmalıyız."

"Niçin?"

Doğan bir eliyle pencerenin kenarına tutundu. Gözleri kararıyor, yüreği çarpıyordu. Kekeledi:

"Senin... Senin için elbet... Bütün engelleri yıkarak... mutluluğuna doğru yürümen..."

"Hangi muduluğuma?... Sensiz mudu olabilir miyim?"

Divandan adanmış, koşmuş, arkasından, Doğan'ın omuzlarına sardmıştı. Ayak parmaklarının ucunda yükselmeye çalışarak:

"Aşkım benim..." dedi, "beni bu kadar güçsüz mü sanıyorsun?..."

Doğan, onun bütün ılıklığını sırtında duyuyor; damarlarındaki kan yeniden ısınmaya, hızlanmaya başlıyordu.

İnci, kelimelerin üstünde ayrı ayrı durarak:

"Ben..." diye mırıldandı, "sensiz... yaşayamam."

Birden... Evreni sarsan korkunç bir çatırtı camları zangırdatarak odaya doluverdi. Gök, ağaç, duvarlar karardı. İki mavi ışık, birbirini kovalayarak toprağı ürpertti. Masa, divan, koltuklar, iskemleler oldukları yerlerde siliniverdiler. Bahar çiçekleri göksel bir perdenin ardında yok oldu. Karınca yuvası dağıldı. Evler, direkler, teller ezilip büzüldüler, zavallılaştılar. Kaçışan çocukların çığlıkları, bir gece yansı batan bir gemiden yükselen sesler gibi, karanlığa karıştı.

Denizler dolusu bir yağmur başladı.

inci, fisdıyla:

"Oh..." dedi, "yağmur... ne güzel."

Doğan, onu kolundan yakalamış, çekiyordu:

"Haydigel... Üşüyeceksin."

"Nereye?"

"Yatağına..."

inci, inatçı bir çocuk gibi tepindi:

"Gitmem... Bakacağım."

"Üşürsün."

"Üşümem, hava sıcak..."

Doğan onu kucakladı, kollarına alarak kaldırdı. İnci diremiyor, ayaklarını sallıyor, ağlarmışçasına yüzünü buruşturarak:

"Bırak beni..." diye mızddanıyordu.

Doğan, elinde olmayarak, güldü. Bütün olup bitenleri bir anda unutmuş gibi:

"Haydi..." dedi, "sus artık... cici kızlar söz dinlerler."

'Seviyorum onu da, ama işte böyle... Babaca, hiç değilse ağabeyce... Mutluluğunu gerçekten istiyorum.'

inci hemen sustu, cici kız oldu. Divana uslu uslu uzandı. Sıcaktan bunaldığı halde Doğan'ın kalın bir örtüyle üstünü

örtmesine, örtüyü boğazına kadar çekip beceriksizce sıkıştır-maya çalışmasına ses çıkarmadı.

Radyo, bir saatten beri kendi kendine sazdan söze, sözden orkestraya geçip duruyordu. Spikerin sesi az önce susmuş, alaturka bir şarkı başlamıştı.

Doğan:

"Uyu..." dedi, "işte bak, ninni de başladı..."

inci güldü:

"Yağmur yağıyor mu daha?"

"Dinecek nerdeyse... Bulut geçiyor."

Koltuklardan birine oturdu.

'Tülin'i böyle zorla kucaklayamazdım, sürükleyemezdim. Her şey, o nasıl istiyorsa öyle olurdu, isterse pencerenin önünde durur, göğü seyreder, isterse sokağa çıkar, yağmurun altına girerdi. Yapma, diyemezdim. Olmaz sözü, onunla tanıştığımdan beri, bir gün bile ağzımdan çıkmadı. O, öylesine ezici bir güç ki hiçbir zaman karşı koymak aklımdan geçmedi. Geçse de yapamazdım.

'Bir gün, beni, Şişli'de büyük bir apartmanın bodrum katında, karanlık bir daireye götürmüştü. Sanki loşluğun tadı çıkarılmak isteniyormuş gibi caddeye bakan pencerelerin perdeleri sımsıkı kapatılmış, birkaç sönük lambanın titrek ışığıyla yetinilmişti. Ev sahibi yaşlı bir kadındı. Kadınlar, erkekler her biri başka bir köşede kendi âlemlerine dalmışlardı. Bir yanda şiirler okunuyor, öbür yanda bezik oynanıyordu. İçlerine girmek istermişçesine birbirine sokulanlar olduğu gibi koltuklarına gömülmüş, gözlerini tavana dikmiş, ellerinde bir çay fincanı, tek başlarına düşünenler de vardı. Tülin beni bunlardan birine tanıttı:

"Ekselans..." dedi, "biraz konuşun onunla... Bakalım nasıl bulacaksınız?"

'Sonra, beni bu ihtiyar adamla yalnız bırakarak çevresini saran hayranlarının arasına karışmıştı.

'Sıkılmıştım, ses çıkaramıyordum. Karanlık beni bunaltıyordu. Bütün bu insanlara yabancı olduğumu, onlarla hiçbir ortaklığım bulunmadığını düşünüyordum.

'Emekli bir büyükelçi olduğunu sonradan öğrendiğim ihtiyar adam:

' "Ne sevimli bir salon, değil mi beyefendi?" diye sordu.

'Bunaltımı bastırmaya çalışarak:

' "Evet," dedim, "çok sevimli..."

"Her çarşamba burada toplanmak bizim için ne saadet..."

'Tülin'den öğrendiğim gibi:

' "Öyle olacak, Ekselans..." dedim.

' "Şüphesiz, öyle..." diye mırıldandı.

'Sonra, kendi kendine güldü. Parmağını sallayarak:

' "Ah, sizi gibi talihli adam..." dedi, "Tülin hanımefendiyi çaldınız bizden..."

'Ne söyleyeceğimi bilemeyerek gülümsemeye çalıştım,

'ihtiyar:

"Biliyor musunuz?" diye ekledi, "bir Pan American'le Balearic Islands'da Majorca'ya indiğim zaman..."

'Sıkıntıdan patlıyordum. İhtiyarcık kendi sözlerinden kendisi etkilenip uyuklamaya başlayınca yerimden fırladım. Tülin'in bulunduğu köşeye yürüdüm.

'Yolumu ev sahibi kesti:

' "Cici çocuk..." dedi, "bezik yapar mısınız?"

'Elini uzatmış, yanağımı okşamıştı. Hafifçe kızarak:

"Hayır..." dedim.

' "Öyleyse bir çay, ya da bir vermut?..."

' "istemem, teşekkür ederim."

'Yürürken arkamdan, bir başka yaşlı kadına:

' "Ne kadar *sauvage*, değil mi? Ama ne sevimli... İlahi Tülin, nereden bulmuş bunu?" dediğini duyuyordum.

'Yarımyamalak Fransızcamla anladığım kadar haklıydı kadıncağız. O gün, bütün yabaniliğim üstümdeydi.

'Tülin; genç, yaşlı bir sürü erkeğin ortasında durmuş, konuşuyordu.

'Oraya doğru ilerlediğimi gören gençlerden biri kolumdan yakaladı:

"Geliniz azizim..»" dedi, "ne zamandır sizinle tanışmak istiyordum. Kaç haftadır Tülin'e, sizi buraya getirmesini söyleyip duruyordum."

'Tülin böyle yerlere bensiz de geliyordu demek... Ses çıkarmadım.

'Delikanlı:

"Adım Güngör..." diye ekledi, "iyi Fransızca, çok iyi İngilizce, biraz da Türkçe konuşurum. Teniste tek erkekler bölge şampiyonuyum. Yüzerim. Eskrim yaparım. Ölesiye poker oynarım. Ne yazık ki elimden başka hiçbir iş gelmez."

'ister istemez gülümsedim. O ise gerektiği gibi kendini tanıttığından kuşkusuz, elini omzuma koydu:

' "Ne zaman nişanlandınız?" diye sordu. "Böyle kimseciklere haber vermeden..."

' "Daha nişanlanmadık..." dedim.

'Gözleri parladı:

"Bravo dostum..." dedi, "mükemmel bir parti yapıyorsunuz."

'Sonra, bir elinin bütün parmaklarını dudakları üstünde toplayıp şapırdatarak öptü:

' "Tülin, cidden nefis bir parçadır, enfes, enfes..."

'Kızmak mı, gülmek mi gerektiğini kestiremiyordum.

'Sırıtarak:

' "Doğrusu..." diye ekledi, "kare as'a karşı floş royal çıkarmak buna derler işte... Poker bilir misiniz?"

'inadıma:

"Bilmem..." dedim.

' "öyleyse rest'inizi görüyorum dostum."

'Bu cıvık herifin suratını patlatmak, benim için, işten bile değildi. Oysa Tülin böyle bir yerde işleyeceğim bu suçu öm-

rünce bağışlamazdı. Dayandım. Karşılık vermeden yanından ayrddım.

'Kalabalığın arasına girdim. Tülin'i kolundan tuttum. Kulağına:

"Gidelim..." dedim.

'Benimle beraber birkaç adım attı. Kaşları çatılmıştı:

"Hayır..." dedi.

'Çok sıkddım, gitmek istiyorum."

"Gidebdirsın."

'iyice kızmıştım:

"Pekâlâ..." dedim.

'Omzuma dokundu:

"Otur..." dedi.

'Sonra, emrinin her ne pahasına olursa olsun yerine getirileceğinden bir an bde şüphe etmeden, arkasını döndü. Kalabalığa karıştı.

'Sinirliydim. Güçsüzlüğüm canımı sıkıyor, güçlenmekse elimden gelmiyordu. Çıkıp gitseydim ne olacaktı sanki?... Herhalde o beni arayacak değildi. Bunu bilmek de ayrıca yüreğimi acıtıyordu. Gene ben ona dönmek zorunda kalacaktım. Öyle bir yenilgiye uğramaktansa böylece yenilmeyi daha uygun buluyordum. Kendi başıma, bir köşeye çekildim. Karanlığa gizlenerek oturdum.

'Oysa bir türlü rahat bırakmıyorlardı,

'önümden konuşarak geçen iki yaşlı adamdan biri durdu:

' "Zâtîâliniz..." dedi, "bankacısınız değil mi?"

'Karşımdakini üşüten bir soğuklukla:

"Evet..." dedim.

' "Krom işini finanse ediyormusunuz?"

'Adam beni bankanın genel müdürü sanmış olmalıydı.

'Kestirip attım:

"Hayır."

'Çok şaşmış gibi:

' "Yaa..." dedi, "bana finanse edeceğinizi söylemişlerdi."

'İçimden, her ne kadar bir şeyler ediyorsam da, diye söyledim, ne halt ettiğimi doğrusu ben de pek bilmiyorum.

'Bozmadım:

' "Öyle mi?.. diye karşılık verdim.

'Başını sallayarak:

' "Yazık..." dedi, "çok para var bu işte..."

'Tadı tadı güldüm.

' "Bankanız..." diyerek direnmeye çalıştı.

'Hemen kestim:

' "Yanılıyorsunuz. Ben Tülin'in babası değil, arkadaşayım. Bankada memurum."

'Elini alınaya götürdü:

' "Özür dilerim..." dedi, "şimdi anladım... Zâtîâliniz kambiyo şefi Necati beyefendisiniz."

' "Hayır..." dedim, "Necati bey de değilim. Adım Doğan... Küçük cari hesaplarda çalışırım. Fiş memuruyum."

'Şaşkınlıkla yüzüme baktı:

' "Öyle mi?..." dedi.

'Ferahlamıştım, rahattım. Gülerek:

' "Öyle ya..." dedim.

'Oturduğum koltuğun yanındaki kitaplıktan bir kitap çektim. Okumaya başladım.'

inci:

' "Bak..." diye bağırdı, "yağmur kuşağı çıktı..."

Doğan silkindi. Ayağa kalktı. Pencereye yaklaştı. Yağmur dinmiş, masmavi göğü yedi renkli bir kuşak kaplamıştı. Birdenbire parlayan güneşin kavurduğu topraktan ıslaklık tütüyordu.

Çocuklar gülüşerek, bağırarak yeniden ağacın altında toplanıyorlardı.

inci, üstündeki örtüleri atmış, divanın ortasında bacaklarını kenetleyerek bağdaş kurmuştu.

' "Akşam oluyor... Hazırlanmalıyım yavaş yavaş..."

Doğan titredi.

'Akşam mı oluyor? Henüz hiçbir sonuca varamadan... Hayır, gitmemelisin, gidemezsin. Daha konuşacaklarımız var. Bu hikâyeyi bitirmeliyiz bugün... Ama üzülmeni istemiyorum. Ne olur, anlamaya çalış beni... Gerekirse sana her şeyi bütün açıklığıyla anlatacağım. Beni gerçekten seviyorsan geleceğime engel olamazsın. Şimdi, gerçekleri deminkinden daha iyi görüyorum. Sadece bir sevgi işi değil bu... bir akıl, bir mantık, bir sorumluluk işi. Her sıkıntıya katlanarak beni büyüten, yetiştiren annemle ablama karşı sorumluluğumu biliyorsun. Onları rahata kavuşturmak zorundayım. Bütün bunları düşünebildiğime göre aşk, sandığımız kadar güçlü bir duygu değilmiş meğer... Aşksız yaşanabilir, ama parasız yaşanamazmış. Ne olur, anla bütün bunları... Sadece kendimi düşündüğümü sanma. Bu düşüncemde senin mutluluğunun da büyük payı var. Evet, şimdi daha iyi anlıyorum. Bu yola girerken kendim kadar seni de düşünmüş olmalıyım. Gerçekten böyle... Beni bir yana bırak, hem seni, hem annemi, hem ablamı yoksulluklar içine atmaya hakkım yok... Bitirelim artık, bana yardım et...'

"Hayır... erken daha."

"Annenle ablan ne zaman dönecekler demiştin?"

"Gece... yemekten sonra."

İnci kollarını uzattı. Gerindi. Dudaklarını büzerek:

"Susadım..." dedi.

"Şarap vereyim mi?"

"Hayır, istemem. Sen de içmeyeceksin, söz verdin bana... Şişeyi saklayacaktık hani... ne çabuk unuttun?"

Doğan gülümsedi:

"Pekâlâ."

"Sen de susadın mı?"

"Evet."

"Öyleyse bir limonata yapayım, üç tane limonumuz var."

Kalkmaya davrandı. Doğan, tadılıkla:

"Hayır..." dedi, "sen otur... Ben yaparım."

"Becerebilir misin?"

Güldü:

"Denemeye değer..."

İnci:

"Canım benim..." diye söylendi, "bir de hanım hanımcık, limonata yapacaksın ha... Şımartıyorsun beni."

Pencerenin dışında bir gürültü koptu.

Çocuklar, kaydırak oynuyorlardı.

Doğan mutfığa doğru yürüdü.

'Yarın sabah Tülin bankaya gelecek, öğle yemeğini baba-sıyla beraber yiyeceğiz. Onların karşısına bütün bağlarımızı çözmüş, yeni doğmuş bir çocuk kadar özgür, başım dik olarak çıkmalıyım. İnci'yi unutamayacağımı, acı çekeceğimi biliyorum. Ama yolumdan dönmeyeceğim. Hem istesem de dönemem ki artık... Kaderimiz böyle çizilmiş, ikimiz de, önümüzde açdan yollarda ayrı ayrı yürümek zorundayız.'

Bardaklara su doldurdu, şeker koydu.

'Başka türlü olabilir miydi?... insanların, şu uçsuz bucaksız evrende, yapabilecekleri tek şey yaşamaktır. Sevmek de yaşamak için değil mi? Yaşamayı daha olgun, daha anlamlı, daha değerli kılmak... Bütün bunlar doğru. Oysa asd işimiz gene de yaşamak, sadece yaşamak...'

Limonları ortasından kesti, sıktı.

'İnci'ye erişebilmek için çırpındığım günler... Gözüme ne annem, ne ablam görünüyordu. Yetimliğimi, çocukluğumun bunca sıkıntılarını unutmuş gitmiştim. Delice düşler kuruyordum. En ucuz mahallelerden birinde, yıkık duvarlarından akasyalar sarkan, gölgeli bir sokak içinde, üç odalı, küçücük bir eve taşınabilirdik. Bizi yağmurdan, kardan, soğuktan korusun, yeterdi. Odaların birinde annemle ablam, birinde biz yatardık. Üçüncüsünde oturur, yemek yer, misafirlerimizi ağırlardık. Misafirlerimiz de olurdu. Çocuklarını alırlar, bize

gelirlerdi. Çocuklar bizimkilerle beraber bir köşede oynarlar, dövüşürler, bağırşırlardı.

'Kahve falına bakardık. Mahallenin sevip de birbirine kavuşamamış bahtsızlarını çekiştirirdik. Papas kaçırır, tombala çekerdik. Saat gece yarısına yaklaşınca; misafirler kalkıp git-seler de patiska çarşaflarımızın içine vücudamızın bütün sıcaklığıyla gömülsek, bir an önce birbirimize sardsak diye içimiz titrer, gözlerimiz süzülürdü.'

Bir kaşıkla karıştırdı, bardakların dibinde duran şeker parçalarını eritmeye çalıştı.

'Misafirler giderlerdi ama ben yatmazdım. Annemle ablam odalarına çekilir çekilmez İnci boynuma sardır, dudaklarını verir:

""Uyuyamayacağım," derdi, "yatağımda kitap okuyarak bekleyeceğim seni..."

'"Bekleme," derdim, "n'olursun bekleme, uyumana bak canım benim."

'Hard harıl çalışmaya başladım.

'Fransızcamı ilerletir, çeviriler yapar, para kazanırdım. Çoğu geceler sabahlara kadar gözüme uyku girmezdi. Gene de yorgunluk, bıkkınlık duymazdım. Annemi, ablamı, İnci'yi yaşatabümek; onların tek güvendikleri koruyucuları, biricik erkekleri olmak bana olağanüstü bir güç verirdi.

'Pahalı eğlenceler aklımızdan bile geçmezdi. Boş vakitlerimizde pencerelerimizin pervazlarına yerleştirdiğimiz saksdaları sular, çürüyen yaprakları ayıklardık. Bir kafes alır, içine bir saka, bir iskete ya da bir kanarya koyardık. Kanaryaya makara çekmesini, parmaklarımızın ucundan darı tanelerini kapmasını öğrettirdik. Badanamızı kendi ellerimizle yapar, sobamızı kurar, damımızı aktarırdık. Mutfakta, ben yoğurdu çal-kalarken o padıcanları kızartırdı. Ya bir yaz akşamının açık pencerelerden süzülen serinliğine karşı, sere serpe; ya da bir kış günü, dışardaki tipiye büsbütün güzelleştiren sıcak bir ocağın başında kitap okur, şarkı söylerdik.

'Aşkımız nemize yetmezdi.

'Ne tuhaf... Yıllarca kendimi böylesine düşlerle nasıl da oyalamışım, ağacın altında oynayan çocuklar gibi...'

İnci sırtını bir köşe yastığına dayamıştı. Radyodaki müziği kendinden geçermişçesine dinliyormuş gibi başını geriye atmış, uzun bacaklarını karnına doğru çekerek ellerini dizlerinin üstünde kenetlemişti.

'Annem nerede olduğumu sorarsa Türkânlardaydım derim. Ya bu gece Türkânlar bize geliverirlerse?... iyisi mi, eve giderken kapıdan bir uğrayıp Türkân'ın kulağını bükmeliyim.'

Sofadan, Doğa'nın ayak sesleri duyuluyordu.

'Evladım... Limonatayı nasıl yaptı acaba? Becerebildi mi?... Bardaklardan birini kırmadıysa çok iyi. Hâlâ bir çocuk kadar savruk, ihtiyarlayınca daha da sevimli olacak. Şimdi-den, onu gümüş gibi ak saçlarıyla kahvesini ille de kendi eliyle pişirmekte direnerek mutfağa girmiş, şangır şungur fincanları kırarken görüyorum. Koşuyorum hemen... suçlu suçlu bana bakıyor. Gülüyorum. Gülüşüyoruz.'

Doğan, bir tepsiyeye koyduğu iki bardak limonatayı dökmemeye çalışarak ağır ağır ilerliyordu. İnci'nin yanına gelince durdu:

"Al bakalım," dedi, "olmuş mu?"

inci bardaklardan birini aldı. Birkaç yudum içti:

"Ne güzel... eline sağlık. Yordum seni..."

Sonra, kavuran bir susuzluğun tutkusuyla bir nefeste bardağın içindekini bitirdi.

Doğan, gülümsemek için zorladı yüzünü:

"Yok canım..."

Tepsiyi masanın üstüne bıraktı. Köşedeki koltuğu divanın yanına çekti. Oturdu. Eliyle, tepsinin içindeki ikinci bardağı göstererek:

"O da senin..." dedi.

"Niçin?... Sen içmeyecek misin?"

"Hayır. Senin için yaptım."

inci, elindeki bardağı titreten bir iç çekişiyle sarsıldı, iyi duyguların hepsini gözlerinde toplayarak Dogan'a baktı.

"Benim için... benim için... hep, hep benim için."

Sonra:

"Olmaz..." dedi, "sen içmezsen ben de içmem."

"Canım istemiyor şimdi..."

"Dursun öyleyse, birazdan..."

Eğildi, boş bardağı yere bıraktı, içinde kaynaşan sonsuz mutluluğu bütün canlılığıyla duyarak güldü:

"Hani susamıştın demin?"

"Bilmem... geçti galiba."

Günün karanfil kırmızısı son ışıkları odanın tavanında dolaşmaya başlamıştı,

inci:

"Giyineyim artık," dedi, "yavaş yavaş..."

Kalkmaya davrandı.

'Ne çabuk geçti bu gün...'

Sonra, düşüncesini yüksek sesle söylediğini sanarak ekledi:

"Değil mi?"

Doğan başını çevirdi, pencereye baktı.

Yağmur kuşağı yok olmuştu. Bir yaz denizi gibi masma-viydi gök.

Eliyle Inci'yi durdurdu:

"Kalkma... biraz daha otur."

'Ne diyeceğimi bilmiyorum. Artık, yapabileceğim tek şey, söylenmesi gerekenleri açıkça söylemek... Ama niçin?... Niçin içinde bir tiksinti var? Niçin kendimden iğrenir gibiyim?...'

"Geç kalıyorum ama..."

"Seninle konuşmak istiyorum."

inci yeniden sırtını köşe yastığına dayadı, bacaklarını

uzattı. Çocuğuna bakarmışçasına, bir anne içtenliğiyle Doğan'a baktı:

"Pekiy..." diye fısıldadı.

'Evladım, biriciğim... Seni delicesine seviyorum. Beni delicesine seviyorsun. Daha ne söyleyebilirsin?...'

Doğan yerinden kalktı, kendi kendine mırıl mırıl konuşan radyoyu kapattı. Bir anda, çevresini bunaltıcı bir sessizlik kaplamıştı. Oda, yıllardır, yüreği kuşkuyla çarparak, İnci'yi beklerken içinde oturduğu o aydınlık, o ferah oda değildi sanki... Kapı kanadarında, duvar lekelerinde, halıda, perdelerde, masa örtülerinde bir işini bitirmişlik, bir sona ermişlik belirmişti. Oturduğu koltuk değil onu, artık kimseleri taşımak istemeyerek altından kayıyor; masa, üstündeki tabakları, bardakları; sürahi, içindeki suyu kendi hallerine bırakarak yavaş yavaş çekiliyordu. Çerçeveseler, yıllardır sevgiyle kucakladıkları resimlerinden bıkmış usanmış gibiydiler. Üç ayaklı sehpa, sırtına yüklenen sigara küllüğünü silkip atmaya çabalıyordu. Abajur, gün sonunda, ışıklarının yeniden yanacağı kuşkusuna içindeydi. Duvarlar, çatının ağırlığından bezmişlerdi.

Ayaklarını zorlayarak koltuğuna döndü, oturdu.

'Niçin?... Niçin?... Niçin...'

Ancak işitilebilen bir sesle:

"Bak..." dedi, "sana pek çok şeyler söylemek istiyorum."

Başını öne eğmişti:

"Bütün olup bitenleri anlatmak hem uzun, hem güç... Bana yardım et... Günlerden beri çektiğim acıdan beni ancak sen kurtarabilirsin. Şimdi, olayları her zamankinden daha iyi gördüğümü sanıyorum. Aşkımızın, bu çaresizlikler içinde, böylece sürüp gidemeyeceğini sen de anlamalısın. Bunu bir sonuca bağlamak gerekiyor."

Durdu, içini çekti:

"Ne düşünüyorsun?..."

inci birdenbire, daldığı düşten silkindi, gülümsedi:

"Seni..."

'Beraberce nasıl ihtiyarlayacağımızı... Çocuklarımız olacağını, onları nasıl sevip şımartacağımızı, bütün bu acıları unuttacağımızı. ..'

Doğan başını kaldırdı, gözlerini İnci'nin gözlerinden kaçırmaya çalışarak:

"Güzelsin..." diye mırıldandı, "çok çok değerlisin... Hiçbir bakımdan sana eşit olmadığımı biliyorum. Seni sevmekle, belki de hayatımın en büyük suçunu işledim. Beş yıl önce, seni o tiyatrodaki, o iki perde arasında gördüğüm ilk an... Gençtim, iyi düşünemiyordum, elimde değildi. Sana erişebileceğimi, layık olduğun yaşayışı sağlayabileceğimi sanmıştım."

Derin derin nefes almaya çalıştı, yüreği alabildiğine sıkışıyordu.

'Yalan, yalan, yalan... Niçin doğrusunu söyleyemiyorum? .. Kendi geleceğimi düşündüğümü... Belki biraz annemi, belki biraz ablamı, hatta kim bilir, belki de biraz onu, ama hepsinden önce kendimi, sadece kendimi düşündüğümü...'

Birden, her şeyi göze almışçasına:

"Bugünden sonra..." dedi, "birbirimizi görmemeliyiz." İnci, divanın üstünde doğrulmuştu:

"Doğan... Niçin ikide bir..."

'.. bana bunları söylüyorsun? Ne oluyor? Niçin böyle...'

Doğan ayağa kalkmıştı, eliyle onu susturdu. Odanın sessizliği içinde gittikçe hızlanan soluğu duyuluyordu. Serdikle:

"Hayır..." dedi, "konuşma... konuşmanı istemiyorum. Saatlerden beri, çok istediğim halde, bir türlü anlatamadığım sebepler yüzünden bunun böyle olması gerek... Seni ömrümce unutmayacağım - 'evet, seni unutamam mümkün değil, anılarımız her zaman içimizde yaşayacak, yüreğimizi açta açta... Biliyorum, bizi her an biraz daha ezerek, çökerterek...' - gönüllerimiz her zaman birbirimizin kalacak... değil mi?"

İnci susuyordu. Gözleri, beyaz duvarda ancak görülebilen bir lekeye dalmıştı.

Doğan onu omuzlarından tuttu, sarstı:

"Değil mi?" diye bağırdı.

'Ne oluyorum? Niçin sesim beni ürkütüyor?... Bitiriyorum işte. İsteğime kavuşuyorum...'

İnci, başını çevirmeden, hep o halde:

"Evet..." diye fisıldadı.

Doğan ellerini onun omuzlarından çekti, titreyen ellerinin İnci'nin omuzlarına büsbütün yapışıp kalmasından korkuyor gibiydi. Parmaklarının uçları yanıyordu.

'Ölüm ne biçim şeydir acaba?... İnsan, sonsuz bir uykuya mı dalar, düşünmez mi, acı duymaz mı?... Öyleyse ne güzel.'

"Babanla annenin seni evlendirmek istemekte yerden göğe kadar hakları var. Her türlü mutluluğa layıksın sen... evlenmeksin, bir yuvan olmalı, değil mi?..."

Odanın sessizliği içinde, yeni uyanmış bir sineğin yaklaşıp uzaklaşan vızıltısı duyuluyordu.

İnci, gözleri duvardaki lekede, fısıltıyla:

"Evet..." dedi.

"Çocukların olmalı?..."

"Evet."

"Hatta bir otomobilin..."

"Evet."

"Kürklerin, elmasların..."

inci, başını Doğan'a çevirdi. Kesinlikle:

"Evet..." dedi, "evet, evet, haklısın."

Doğan sendeledi, ne söyleyeceğini bilemeyerek durdu.

inci, çıplak ayaklarını divandan aşağı sarkıtmış, haliya yavaşça basarak, bir düş insanı gibi sessizce ayağa kalkmıştı. Kirpiklerini kırpmadan, gözlerini Doğan'ın gözlerine dikip:

"Evet..." diye ekledi, "içinde beraberce oturacağımız bir evimiz olmalı, çocuklarımız, beraberce gezeceğimiz bir oto-

mobilimiz... Hele kürklerle, elmaslarla süslenip senin kolunda dolaşmak ne mutluluk... Bunları hangi kadın istemez, hangi kadın bunları küçümser?... Haklısın. Bütün bunlar, aşağı yukarı, her kadının gönlündedir. Ama çoğu kadınların gönüllerinde küçücük bir sır daha vardır ki işte senin bir türlü çözemediğin de bu... Oysa her şey bu sırrın içinde. Ben, kendi payıma, öyle sanıyorum ki kadınları yaşatan bu küçücük sırdır. Böylesine bir sırları olmasaydı yaşamanın hiçbir anlamı kalmazdı. Doğan, sevgilim, anlamıyor musun, benim için tasarladıklarının hepsi ancak seninle mümkün, seninle güzel... Sen olmadıktan sonra bütün bunlar neye yarar?..."

Doğan, dizlerinin güçsüzlüğüne daha çok dayanamayarak yeniden koltuğuna çöktü. Tırnaklarını döşemenin kumaşına geçirmiş, parçalayacakmış gibi sıkıyordu. Gözlerini yummuştu.

Sonra, bir ölüm kalım boğuşmasında, bir yenilmişin bitkinliğiyle:

"Ben... bir başkasını seviyorum..." diye kekeledi.

İnci'nin gözleri şaşkınlıkla açılmıştı:

"Nasıl?..."

Düşmemek için Doğan'm oturduğu koltuğun kenarına tutunmuştu. Üşüyordu. Donuyordu. Üstüne kar yağıyor-muş, tipiler savuruyor, boralar esiyormuşçasma titriyordu.

Doğan başını kaldırdı. Gözlerini İnci'nin yüzüne çevirdi. Titreyen beyaz yanaklarına, kanı çekilmiş dudaklarına, solmuş boynuna baktı. Yüreğinin çarpıntısı azalmış, dizleri güçlenmişti. içinde, öylesine rahat, öylesine mudu bir sevinç uyanıyor, odadaki havayı bütün gücüyle ciğerlerine çekerek kahkahalarla gülmek istiyordu.

Her şey birdenbire nasd ferahlamış, nasd aydınlanıvermişti. Kapdar rezelerine oturmuştu. Halı döşemeye, perdeler pencereye, örtü masaya sımsıkı sarılmıştı. Koltuk her zamankinden daha sağlamdı. Su, sürahinin içindeydi. Çerçeveler, resimlerini daha bir sevgiyle kucaklıyorlardı. Duvarlar çatı-

dan, üç ayaklı sehpa sigara küllüğünden hoşnuttu. Abajur, ışıklarının yeniden yanmasını bekliyordu.

Babası, duvardaki yerinden, gülümseyerek ona bakıyordu.

'Hatırlıyor musun Doğan? Sen daha küçücük bir çocukken, uyumamak için huysuzlanarak anneni üzdüğün bir kış gecesi, sana bir masal söylemiştim. Bilirsin, sevmem masal söylemesini... Ama o gece içimden gelmişti. Masal söylemenin tadına vara vara, hazla anlatmıştım o masalı. Bilmem hatırlayacak mısın? Hani bir orman içinde, elleriyle ördüğü sazdan kulübesinde, bir başına yaşayan yoksul bir oduncu vardı. Gündüzleri odununu keser, pazara götürüp satar, akşamüstüne doğru, katığını düzerek kulübesine döner, geceleri de, ormanın buz gibi sularından içerek yıldızlara karşı dileksiz bir uyku uyurdu. Öylesine mutluydu bu yoksul oduncu...

'Bir gün, gene böylece ormanda bir başına odununu keserken karşısına bir yabancı çıkmıştı. Yabancı, onun alnından dökülen terlere bakarak:

"Hey zavallı adam..." demişti, "bu Allahın sıcağında niye böyle uğraşır, didinir, tatlı canını yorarsın. Şu dağların ardında bir sihirli balta vardır, kocamış bir perinin yatağının altında durur, hele ona benden bir selam ulaştır, baltayı sana vermesini söyle. O balta gün doğarken kendiliğinden işe koyulur, gün batmadan ormandaki bütün ağaçları tertemiz eder. Sen de şu ölümlü dünyada böylesine yorulup terlemekten kurtulursun.

'Hatırlıyorsun değil mi?... Yoksul oduncu, yabancıya bu iyilikseverliğinden ötürü teşekkür etmiş, işini gücünü bırakıp heybesini omzuna vurarak yollara düzölmüştü. Yedi dağı yedi yılda aşarak sihirli baltayı yatağının altında saklayan kocamış periye ulaşmış, yabancıyı selamını iletmişti.

'Kocamış peri:

"İyi ama..." demişti, "baltanın sapı ablamın evinde... Sapsız balta ne işe yarar ki? Ablamın evi şu ırmakların ardın-

dadır. Hele ona benden bir selam ulaştır, baltanın sapını sana vermesini söyle. Ancak o zaman dilediğine kavuşabilirsin.

'Yoksul oduncu kocamış periye teşekkür etmiş, baltayı da heybesine koyarak yollara düzölmüştü. Yedi ırmağı yedi ydda aşarak kocamış perinin ablasının evine ulaşmış, selamını iletmişti.

'Kocamış perinin ablası:

' "İyi ama..." demişti, "bu balta bilenmek ister. Kör balta ne işe yarar ki? Bileyi taşı annemin evindedir, annemin eviyse işte şu denizlerin ardında... Hele ona benden bir selam ulaştır, bileyi taşını sana vermesini söyle. Ancak o zaman dilediğine kavuşabdirsin."

'Yoksul oduncu kocamış perinin ablasına teşekkür etmiş, sapı da baltayla beraber heybesine koyarak yollara düzölmüştü. Yedi denizi yedi ydda aşarak ana perinin evine ulaşmış, kızının selamını iletmişti.

'Ana peri:

' "Al, işte..." demişti, "bileyi taşı oracıkta duruyor, yatağının altında... al da hayrını gör."

'Yoksul oduncu bileyi taşını da böylece ele geçirdikten sonra iki büklüm olmuş beli, ağarmış sakallarıyla, yorgunluktan bitkin, bir ağacın altına oturmuş, bomboş gözlerle şaşkın şaşkın bir baltaya, bir sapına, bir de taş bakmaya başlamıştı. Her üçünü de eline geçirmişti işte... Ama neylesin ki o uzun yıllar sonunda ulaştığı şu diyarda sihirli baltayı kullanacak orman yoktu. Geriye dönmekse, hayal eddemeyecek kadar imkânsızdı artık...

'Hatırlıyorsun değil mi, Doğan?...'

Doğan ayağa kalktı. Düşmek üzere bulunan İnci'yi kollarının arasına aldı:

"İnci'm benim..." dedi, "yalan bir başkasını sevdiğim... Seni, asla bilemeyeceğin kadar seviyorum. Her zaman haklıydın sen. Birçok şeylerin eksikliğini duyuşum yaşadığımdan-

miş meğer... Her şey yaşamının içinde. Yaşamaksa senden başka bir şey değil benim için."

İnci başını onun göğsüne dayamış, gömleğini gözyaşlarıyla ıslatmaya başlamıştı. Küçük bir çocuk gibi içini çekerek:

"Geç kaldım..." diye hıçkırdı, "gitmeliyim artık."

"Hayır... Gitmeyeceksin. Burada, beraberce annemi bekleyeceğiz."

İnci şaşkınlıktan birdenbire kuruyan gözleriyle Doğan'ın yüzünü görmeye çalıştı.

Doğan:

"önce..." diye ekledi, "evleneceğimizi anneme söyleyeceğiz. Sonra seni evine kadar götüreceğim."

Onu, kollarının arasında, omuzlarına yayılmış saçlarının kokusuyla büsbütün kendinden geçerek, içine almak, kendi benliğinde eritip yok etmek istemişçesine sıkıyordu.

Dışarda, incecik seslerin hep birden söyledikleri bir şarkı yükselmeye başlamıştı. Çocuklar, bir başka oyun tutturmuşlardı: Kutu, kutu içinde.

Pencereye baktdar.

Mavilik yavaş yavaş soluyordu. SPARTACUS

Ali

Ali, Tophane'nin arka sokaklarındaki izbelerde yaşayan bir gençtir. Cahil, korkak, ikiyüzlüdür. Ama her insan gibi, Ali'nin kişiliği de olumlu ile olumsuzun bir bileşimidir. Ali bu yapıyla, bir bakkal, bir öğrenci, bir memur ya da bir yazar, bir mirasvedisi, bir tüccar, bir bakan olamaz mıydı? Hançerlioğlu, yapıtında bize işte bu Ali'leri anlatıyor.

KUTU KUTU İÇİNDE

Doğan iki sevgi arasında bocalamaktadır. İlk sevgilisi İnci, Doğan'a mütevazı ama sevgi dolu, huzurlu bir hayat vaat etmektedir. Patronunun, ulaşılmaz gibi görünen çekici kızı Tülin ise, parlak bir gelecek ve renkli bir dünya... İnci ile evde buluşan Doğan, ona Tülin'i sevdiğini söylemek konusunda tereddüt etmekte, İnci'nin koşulsuz sevgisi onu bu sonu belirsiz adımı atmaktan alıkoymaktadır...

SPARTACUS